

ANUL VIII NR. 18 (674) — 27 aprilie 1968

flacăra

Biblioteca Colectivă
Regina Elisabeta
Hunedoara

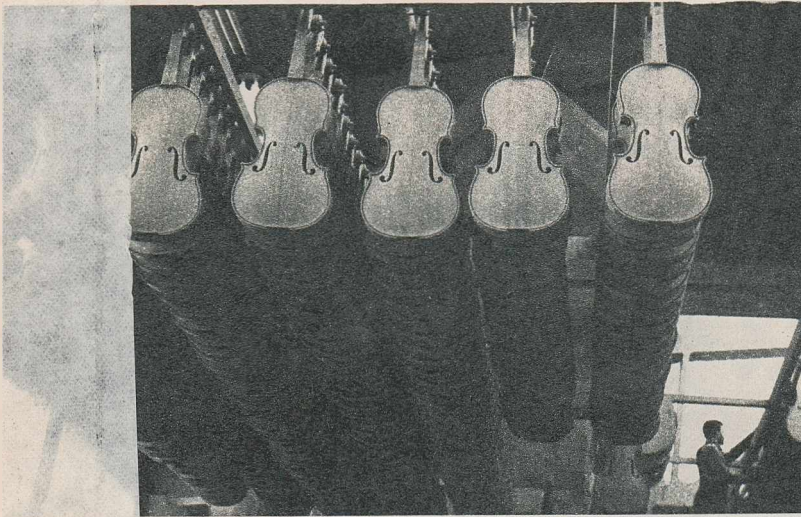
7 ZILE

VIORI, VIOLONCELE, CHITARE

O zire expediați din Reghin ne informează că acest oraș a început lucrările de modernizare a fabricii de viori și de modernizare a fabricii de violoncelle și de modernizare a fabricii de chitare. După cum se știe, această fabrică și-a câștigat o faimă mondială de la înființare și până azi. C.I.L. Reghin a livrat nu mai puțin de 175.000 viori, mandoline, chitare, violoncelle și alte instrumente de acest fel. Anul trecut, cu prilejul Festivalului

mentelor muzicale fabricate în România se datorește îndemnării unor talenți lutieri (unul dintre ei este și binecunoscutul meșter Roman Boianciuc) și calităților deosebite ale lemnului de rezonanță provenit din pădurile de molizi din nordul țării.

În urma dezvoltării ce se aduce acum complexului de la Reghin, se va extinde și sectorul de fabricație a instrumentelor muzicale. În acest fel, producția anuală va ajunge la 40.000 viori, violoncele,

International «George Enescu», mai mulți mari muzicanti și arcușului (printre care și David Oistrakh) au apreciat calitățile deosebite ale viorii românești. În Italia, patria lui Stradivarius și a lui Amati, se vând în magazine viori fabricate la Reghin. Față de ceilalți care au comandat, în 1958, viori și violoncele românești se numără firme comerciale din Statele Unite ale Americii, din Anglia, R.F. a Germaniei, Austria, Norvegia, Danemarca, Turcia. Calitatea bună a instrum-

chitare, mandoline etc. Utilajul modern cu care va fi înzestrată fabrica va influența și calitatea acestor produse.

Paralel cu lucrările de extindere, conducerea complexului de la Reghin va iniția — după cum ne informează Ministerul Economiei Forestiere — și o campanie de depistare a celui mai bun lemn de rezonanță — materie primă fără de care, bineînțeles, succesele lutierilor din orașul de pe Mureș ar fi de neconcepuit.

F. URSEANU

HOTEL: „MUZEUL SATULUI“

V-ați gândit vreodată să locuiți, o singură zi măcar, într-una dintre casele care compun Muzeul satului? Recunosc, ar fi o idee cam excentrică și, la prima vedere, cu totul nerealizabilă: plăcuța — «de închiriat», nu a fost, de fapt, pusă în fereastra nici unei case țărănești din amintitul muzeu.

Totuși, titlul de mai sus nu este, integral, un simplu truc gazetăresc. Și iată de ce: parcurgând aproximativ 15 kilometri de la Baia Mare, pe drumul spre Sighet, veți descoperi, la poalele Munților Gutii, opt căsuțe maramureșene. Prea puține ca să crezi că alcătuiesc un sat. Atunci? Coloritul viu al fațadelor, acoperișurile înclinate — stil maramureșean — mobilierul, ștergarele, bledile din odăi, cu același specific distinct, toate sînt pregătite pentru turiști. Așadar, dacă vreți să petreceți o zi sau mai multe în vecinătatea munților, să mincați mămăligă cu caș din strachină și să dormiți într-o încăpere absolut rustică, mergeți la Poiana Șuior. Dar poate că perspectiva mămăliguței nu vă

În vecinătatea satului miniatural există bazine cu păstrăvi, care se lasă prinși chiar de către pescarii mai puțin excentrici. Și tot pentru a stimula iluzia pescuitului, gazdele vă îngăduie să frigeți singuri păstrăvii, firește, oferindu-și, la nevoie, ajutorul. Dacă nu sînteți amatori nici de pește, bufetul-restaurant (care întregeste acest original complex hotelier) va fi, cred, în măsură să răspundă gusturilor dv. Cine știe dacă în locul «tradiționalei» fripturi n-o să vă ispitească un gulaș sau niște sărmăluțe cu carne și ciuperci!

Deci, dacă vreți să locuiți într-un colțișor pitoresc — bineînțeles vremelnic — închipuindu-vă că stați la Muzeul satului, nu-i nevoie de investiții mari de fantezie. Singura deosebire ar fi că la Poiana Șuior căsuțele sînt insuflete și trepidează de voioșia vieții.

În clipele cînd apar aceste rînduri vîruiții și primenitul de primăvară al căsuțelor maramureșene — hotel! — se va fi terminat, așteptîndu-vă. Poate chiar cu alte surprize.

COMOARA DACICĂ DE LA SILINDIA

Nu de puține ori marile comori pe care le ascunde pămîntul de mii de ani sînt scoase la lumina zilei nu de arheologi, nu de specialiști, ci de reprezentanții a cu totul altor profesii, care ajung să le descopere prin jocul întîmplării. Așa s-au petrecut lucrurile și cu cel mai mare tezaur de monede dacice descoperit pînă în prezent pe teritoriul țării noastre. Este vorba, în cazul de față, de un tezaur numismatic compus din 729 monede de argint. Descoperirea, întîmplătoare, a fost făcută în timpul muncilor agricole, de țăranul cooperador Andrei Torma din comuna Silindia, județul Arad. Comoara dacică de la

Silindia cîntărește 10 kg. Ea datează de la mijlocul secolului al III-lea î.e.n. și cuprinde, în exclusivitate, monede din argint pur. Pieseile înfățișează imitații după tetradrahmele regelui Filip al II-lea al Macedoniei. Cea mai mare parte a monedelor prezintă pe avers chipul lui Zeus, iar pe revers silueta unui călăreț. Unele piese cuprind și imitații după monede grecești. Printre acestea se numără monedele care reproduc tetradrahmele orașului Larissa din Thessalia.

Tezaurul dacic de la Silindia e găzduit în prezent de muzeul din Arad.

G. MINIȘAN

CENTENARUL NAȘTERII PROF. I. ATHANASIU

de prof. dr. C. SIMIONESCU

Anul acesta, pe agenda marilor aniversări recomandate de U.N.E.S.C.O. spre a fi sărbătorite pe plan mondial, se află înscris și centenarul nașterii celebrului fiziolog român prof. Ioan Athanasiu, întemeietorul fiziologiei moderne românești.

Născut la 21 aprilie 1868, în Sascut-Putna, el a obținut în 1890 diploma de medic veterinar la București.

Lucrînd cîțiva ani în diferite laboratoare din Franța, Germania și Olanda, a cucerit un notoriu prestigiu științific, fiind numit subdirector al Institutului internațional de fiziologie «Marey» din Franța.

Mai tîrziu, la București, a fost profesor de fiziologie la Facultățile de medicină veterinară și de științe naturale, director al Institutului de fiziologie, rector al Universității și membru corespondent al Academiei Române. Singur sau în colaborare a adus importante contribuții în probleme ca: fenomenul de coagulare a singelui, acțiunea antitoxică a ficatului, polipneea termică centrală, structura și fiziologia mușchilor striati, netezi și miocardului, valoarea dinamică și alimentară a alcoolului, măsurarea travaliului muscular (cu ajutorul ergografului imaginat de el). Prin electro-miogrammele și electroneurogramele obținute cu ajutorul galvanometrului cu coardă, a arătat că energia nervoasă este de natură vibratorie.

Din toate aceste lucrări, cele mai importante, pe temeiul cărora I. Athanasiu este recunoscut ca un fiziolog de renume mondial, sînt cele relative la energia nervoasă. La timpul lor, acestea au marcat un început promițător în dezvoltarea electrofiziologiei.

În 1955, Alfred Fessard, directorul

rată îndrăzneală înregistrată în zorii electrofiziologiei nervoase.

Moartea prematură — 20 iulie 1926 — a pus capăt activității atât de bogate a lui Athanasiu.

Fiziologul englez E.D. Adrian, de la Cambridge, aflînd despre încetarea sa din viață — pe care o califică «mare pierdere» — a spus, printre altele, următoarele: «Am avut un mare respect pentru iscusința experimentală care iese la iveală din lucrările sale și mă gîndeam la continuarea operei sale, fiind sigur că vederile sale originale... ar aduce un mare progres în fiziologia sistemului nervos».

La ceremonia înmormîntării, marele nostru neurolog, prof. dr. Gh. Marinescu, care-l numea pe Athanasiu «marele său prieten», încheia necrologul cu cuvintele: «...cu respect mă plec în fața corpului tău neînsuflețit, avînd credința că tu, luptător modest, vei ocupa un loc de cinste în istoria patriei noastre».

Cîtă dreptate a avut prof. Marinescu se poate vedea și din recomandarea făcută de U.N.E.S.C.O. de a se celebra pe

TRĂIASCĂ 1 MAI

COPERTA NOASTRĂ

Fotocompoziție
de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA ÎN HAINĂ NOUĂ

După șaisprezece ani de apariție, «Flacăra» îmbracă, începând cu acest număr, un vestmînt nou. Dar nu numai aspectul exterior cu care revista se prezintă, săptămînal, cititorilor va circumscrie esențialul schimbării. «Flacăra» dorește ca haina sa cea nouă să fie în primul rînd expresia unui conținut nou, prin multilateralitatea și profunzimea interpretării publicistice.

Exigențele miilor de lectori ne impun să facem din «Flacăra» o oglindă larg cuprinzătoare a vieții României socialiste, să răspundem în paginile ei unor tot mai complexe cerințe de informare asupra a ceea ce este esențial în societatea noastră și în lumea contemporană, să punem în evidență, prin largi dezbateri, cele mai actuale și mai semnificative probleme care îl frămîntă pe omul zilelor noastre. Faptul este generat de transformările profunde pe care le înregistrează întreaga viață economică, socială, politică a țării, este expresia, în plan spiritual, a revoluției socialiste ridicată de poporul român pe noi trepte ale desăvîșirii.

Mereu atentă la realitate, revista va răspunde acestor cerințe subordonînd forma cea nouă de prezentare unui conținut mereu mai viu, mai bogat. Numărul sporit de pagini — 32, 40, 48, după cum o vor cere evenimentele la ordinea zilei — și condițiile tipografice de care dispunem azi, grație realizării unor importante investiții în instalații și utilaje poligrafice de înaltă tehnicitate și experienței lucrătorilor care asigură tipărirea, vor complini acel sumum de elemente cu care ne-am propus să marcăm o schimbare notabilă în viața revistei.

60 la sută mai multă suprafață imprimată, o calitate grafică substanțial îmbunătățită, o informație amplă din domenii diverse: politică, economie, știință, cultură, sport etc; rubrici noi și variate: cronică literară, plastică, satirică, teatrală, curier comercial și altele, o ilustrație abundentă, de bună calitate, cuprinzînd un număr sporit de fotografii în culori (ceea ce generează, de fapt, profilul specific al «Flacării» care este un săptămînal ilustrat), prezența în pagini a unor semnături de prestigiu — iată prin ce se va concretiza haina nouă a «Flacării».

Nădăjduim că cititorii ne vor acorda, ca și pînă acum, încrederea lor. Și va fi pentru întregul colectiv de redacție al revistei o chestiune de înaltă onoare s-o merite cu adevărat.

REDACȚIA

ARMINDENI

Mitul tinereții veșnice a naturii erupînd în cel mai impetuos din re anotimpuri e de-o vîrstă cu umanitatea și nu numai pe acest pămînt al Mioriței și al legendei meșterului Manole, învăluit de arcul de cremene și ozon al Carpaților. Oricît de multe vor fi, de divers denumite și de variate în desfășurarea lor rituală, datinile de pretutindeni ale celebrării primăverii sînt, în viziunea noastră românească, un Armindeni universal pentru care nu există hotare, fiindcă aspirația spre viață liberă, spre fericire, este esențial umană și nu cunoaște delimitări în spațiu și timp. Și cît de poetică ne apare, de aceea, ideea suprapunerii cu străvechiul Armindeni a sărbătorii de 1 Mai închinată muncii și solidarității internaționale a celor ce muncesc!

Cu atît mai mult cu cît azi, liberi, stăpîni pe propriile destine, într-o țară liberă și înfloritoare, sărbătoarea de 1 Mai a ajuns să fie a rodului muncii noastre, a succeselor poporului nostru în vasta operă de edificare a socialismului biruitor. Ar fi de ajuns să punem alături graficele și machetele purtate la marile demonstrații de 1 Mai, din doi ani consecutivi, de către muncitorii unei singure uzine sau fabrici, de țărani cooperatori dintr-o singură cooperativă agricolă de producție, de constructorii de pe un singur mare șantier sau de oamenii de știință, proiectanții, cercetătorii unei singure instituții specializate într-un domeniu, oricare, de creație, ca să avem, oricînd, un punct de plecare în descifrarea succeselor obținute într-un an de muncă avîntată. Și nu doar ca imagine singulară, ci ca expresie particularizată a unei realități generale, căci opera la care participă întregul nostru popor se cristalizează din nenumărate asemenea succese, înscrise în cartea de aur a muncii.

Le raportăm cu mindrie partidului în această zi de 1 Mai, care este sărbătoarea tuturor celor ce muncesc.

S-1, ÎN AJUTORUL PROSPECTORILOR PETROLIȘTI

Institutul de proiectări și cercetări de utilaj petrolier a elaborat proiectele unei instalații de foraj de o concepție nouă, destinată prospecțiunilor seismice. Cu ajutorul instalației respective, denumite S-1, se fac perforările necesare pentru aplicarea unui procedeu de investigație a zăcămintelor petroliere bazat pe explozii în sol și pe analiza reflecției undelor elastice produse de acestea. Elementul nou la această instalație îl constituie acționarea hidrostatică, cu

ajutorul căreia energia se transmite cu ușurință la mecanismele de lucru. Instalația, care are un sistem de manevră foarte sensibil și un grad ridicat de mecanizare, se montează pe șasiul unui autocamion de fabricație românească și este antrenată de motorul acestuia. Astfel ea poate fi deplasată cu ușurință și poate fi pusă în poziție de lucru în câteva minute, fără amenajări speciale.

I. BARBU

INSIGNE

În holul sălii de spectacole de la Casa Centrală a Armatei din București a fost deschisă o expoziție de insigne — colecția colonelului Ion Dogaru. Este primul eveniment de acest fel și, totodată, cea dintîi mărturie, de o asemenea amploare, a unei pasiuni mai puțin frecvente, dacă o comparăm, bunăoară, cu cea a filatelieștilor.

Spunem «de amploare», deoarece colonelul I. Dogaru deține 4 300 de insigne — în majoritatea lor românești — dintre care expune peste 2 000.

«Este, dacă vreți, încercarea mea de a compune un anume gen de cronică...» — ne mărturisește d-sa.

Colonelul I. Dogaru primește zilnic scrisori, vizite și oferte ale unor pasionați colecționari de insigne, necunoscuți pînă acum. Doi dintre aceștia (unul din Arad și celălalt din Petroșani) i-au co-

municat autorului expoziției de la București că ei dispun de numeroase insigne, pe teme de fotbal, din Europa, din America de Nord și America Latină. Cei mai zeloși colaboratori rămîn totuși pionierii, care se interesează asiduu de conținutul expoziției și unii dintre ei merg chiar pînă acolo încît să-i ofere colonelului Dogaru mica lor «avere» de insigne.

«Acest argument emoționant mă obligă să accept găzduirea expoziției mele la Palatul pionierilor, astfel ca micii mei prieteni s-o poată studia pe îndelete și unde eu însumi să dau toate explicațiile pe care ei mi le vor solicita» — ne face, la sfîrșit, încă o... confidență autorul prețioasei colecții, pe care dv. înșivă o mai puteți vedea în zilele care urmează.

V. TURCU

UNU LA MIE

Chief Crist. Ioan Avramuț din Timișoara a avut călăuză în prealabil se filtrează prin pînă. Vreau să verific informația, a cumpărat o mică și, tratîndu-i conținutul după metoda amintită l-a băut. Dar după ce a dat de dușcă ultimul pahar și-a pierdut cunoștința. A urmat moartea prin intoxicare.

Definiție. În Ilinca din Brezoi s-a găsit și s-a pus în discuție proprietatea persoanelor mai puțin obișnuit. Profund de terenul său se durii a tăiat 43 de fagi și a smuls din rădăcini 273 de puieți de lut un gard nou, înglobînd pămîntul defrișat în proprietatea ei s-a ales cu 2 luni obligat și la plata sumei de 3.076 lei, drept despăgubiri civile.

Vioară. Ioan Constantin din Brăila, 15, a constatat cu surprindere că vînzătorii nu prea ridicat, poartă

în interior inscripția: «Anul 1724, la Cremona, Josep Guarnerius». După un Stradivarius și un Amati, descoperite anul acesta în Transilvania, iată un Guarneri pe malul Dunării.

Vameș. Un contrabandist a dosit lingă clădirea vămii portului Constanța câteva inele de aur. Alți infractori au ascuns într-o macara 7 aparate de radio «Mamaia». Vameșul Nail Jusuf le-a găsit. Contrabandiștii au fost deferiți justiției.

Răzbunare. «Veniți urgent, Radu mort la spital». La primirea acestei vești tragice, sosite de la Brăila, în familia lui Radu Macovei din comuna Mircea-Vodă s-a așternut jalea. Au fost cumpărate sicriul, coroane, hainele pentru înmormintare. În sfîrșit, cînd toate preparativele pentru ceremonia funebră au fost gata, rudele au sosit, cu dricul, la spital. Mare le-a fost uimirea cînd în poartă s-au văzut întîmpinați de... mort.

Sinistra farsă este rodul imaginației Mariei Lazăr din Brăila, str. Micurin nr. 7, care avea cu Radu Macovei o mică răfuială de ordin sentimental. Ce ție și cu farsorii aștia!

GH. BRĂTESCU

SPORT

J. O. SALVATE LA LAUSANNE

le că una dintre consecințele unei medalii este putea apăra, chiar dacă în mod cu totul excepțional, își poate pierde patru ani, succesul olimpic.

Recent încheiata ediție a J.O. de la Grenoble a fost smulsă și nu ridică cea mai neașteptată a tregii Olimpiade: cea a Nones, care nu a mai «vadă» măcar, în restul start s-a aliniat și nici la campionatul triplu sale de după J.O.!

În acest fel, a luat sfîrșit pentru moment cel puțin încordarea care s-a făcut resimțită în ultimele două luni în cercurile olimpice internaționale.

Nu sîntem în fața unui simplu succes de diplomație sportivă, ci a unui de substanță, în care solidaritatea olimpică internațională s-a manifestat puternic, salvînd de la compromitere unul dintre principiile fundamentale ale olimpismului modern, egalitatea deplină a concurenților olimpici atît în ceea ce privește condițiile de pregătire cît și cele de participare.

«Micul O.N.U.», cum a fost denumit C.I.O. la ultima ediție a Jocurilor de la Grenoble, și-a demonstrat, cu această ocazie, caracterul său reprezentativ și eficiența sa, dînd satisfacție tuturor celor care militează și prin sport pentru drepturile omului, pentru condamnarea — fără ezitări — a oricăror discriminări.

Înregistrăm cu justificată satisfacție recenta poziție a Comitetului Executiv C.I.O. cu atît mai mult cu cît ea este conformă cu punctul de vedere exprimat de Comitetul olimpic român și de reprezentantul său permanent în C.I.O., Titu Șiperco.

Em. VALERIU

TELEGRAMS

● Recent, la Combinatul siderurgic Reșița a fost montată o instalație care funcționează pe bază de izotopi radioactivi. Este, de fapt, o luminoschemă ce reprezintă rețeaua aflată în legătură cu interiorul furnalului. În momentul cînd porțiunea refractară se subțiază în interior, unul dintre beculețele rețelei se stinge,

semnalînd astfel necesitatea unei intervenții. O altă instalație asemănătoare funcționează la Combinatul chimic Făgăraș și este destinată înregistrării și reglării automate a nivelului substanțelor cupro-amoniacale de la fabrica de amoniac. Ambele dispozitive au fost concepute și realizate de specialiștii acestor combinate în colaborare cu Institutul de fizică atomică din București.

● O întregă colonie de nurci, cuprinzînd 600 de exemplare aduse din Danemarca, a fost primită de

CRONICA DE TREI SECADE

protest

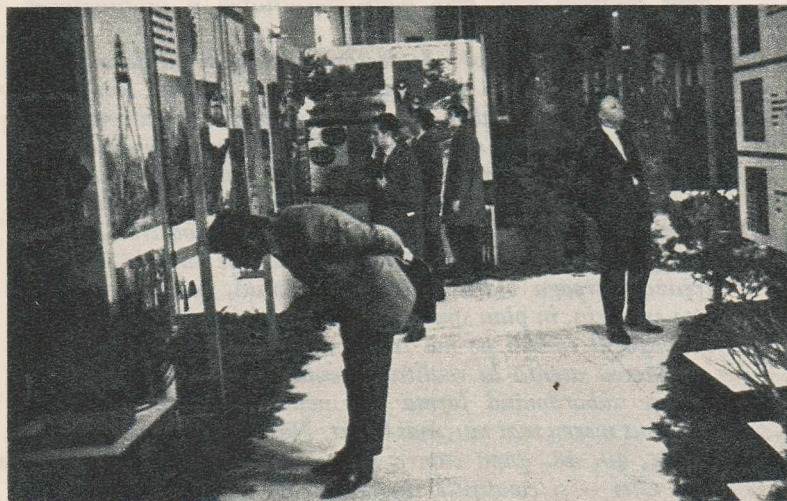
că, fie vorba între noi, ce face Billy al dumneavoastră nu ajută la nimic. La absolut nimic. Dovadă că, în locul acestui protest, aș putea mîine să vă aduc un elagiu.

alb-negru de primăvară

Prin prezenta, protestez fără furie și resemnat la felul inadmisibil în care d-na White a înțeles să sprijine lupta, munca și ideile soțului ei Billy White pentru stabilirea unui record mondial la vîetuirea sub pămînt. Ceea ce a făcut d-na White e laș și urît: să intențezi divorț pentru că bărbatul ți-a dispărut de 40 de zile într-un sicriu — care comunică de altfel cu exteriorul — dovedește o inimă de piatră. Să transmiți prin tubul pentru alimentație și respirație — asta în loc de încurajări și declarații de dragoste — hotărîrea tribunalului care-l condamnă pe soț la 75 dolari pe săptămînă pensie alimentară e o lovitură perfidă care poate zdruncina orice moral viril. Firește, nu-i cerem d-nei White să-și urmeze bărbatul sub capacul sicriului — dar, oricum, o femeie trebuie să fie alături de bărbat și la bine și la rău. Și invers. Cel puțin așa știu eu. Or, ceea ce face Billy White e mai presus de bine și de rău, e idiot, recordul idiotiei, dar un record. Lumea are nevoie de recorduri, d-nă White, pentru a se amăgi că nu mai are probleme. Recordurile — fie și idioate — sînt cea mai rapidă și cea mai modernă iluzie a superiorității noastre față de moarte. Iar un record de vîetuire într-un sicriu e sinteza iluziilor. Respectați lumea, d-nă White, lumea cu iluziile și idioteniile ei, dacă nu vreți să vă respectați bărbatul, răzgîndiți-vă — mai ales

Pe hipodromul Auteuil, armăsarul Silvetto nu poate trece un obstacol, își rupe picioarele și moare. Eschimoșii au 30 de expresii pentru a numi zăpada. Saturn V înregistrează un semieșec în drumul spre lună; două dintre cele 5 motoare cu hidrogen lichid au funcționat cu 58 de secunde mai mult decît era prevăzut. Profesorul Landau, «Einstein»-ul sovietic, moare după ce în 1962 suferise patru morți clinice. E singurul om care a murit de cinci ori. O viperă mușcă un japonez, japonezul mușcă vipera, vipera moare, japonezul trăiește. Jim Clark, campionul campionilor la automobilism se prăpădește în plină cursă, la o viteză de 250 km/oră. Cauza e inexplicabilă. 121 pasageri scapă dintr-un Boeing 707 care a luat foc imediat după decolare, pe aerodromul din Londra. O englezoaică croșetează 67 ore neîntrerupt, trei lei (animale) intră pe un stadion din Sudan în plin meci și fură mingea de fotbal exact în clipa cînd trebuia să se execute un 11 metri, un italian de 65 de ani moare la un meci din divizia a 4-a a campionatului fiindcă s-a ratat un penalty.

Radu COSAȘU

O expoziție recent deschisă în sala de marmură a Casei Armatei din Brașov prezintă vizitatorilor realizările lucrătorilor din zona centrală forestieră a țării, care cuprinde Munții Vrancei, Bucegi, Făgăraș și bazinul celor două Tirnave. Organizată astfel, încît, parcurgînd-o, vizitatorul să se poată familiariza cu toată gama proceselor prin care lemnul pădurilor ajunge să se transforme în produse finite — cherestea, placaje, plăci aglomerate și fibrolemnoase, binale, mobilă etc. — expoziția este, pe de o parte, o oglindă a activității depuse în zona forestieră amintită, iar pe de altă parte un mijloc eficient de propagandă tehnică destinată specialiștilor în problemele economiei forestiere.

creșcătorie de animale cu blană prețioasă de la marginea orașului Tîrgu-Mureș. Creșcătorie deține acum peste 2.000 de asemenea animale cu blană prețioasă printre care nutrie, nurci, vulpi argintii, platinat și albastre.

● În noul cîmp minier Ghelar-est s-au deschis încă două abataje care au fost dotate cu mașini moderne de încărcat. În total, în ultimul timp aici au fost deschise opt abataje și se fac pregătiri intense pentru alte fronturi de lucru. Din aceste abataje se

vor extrage, în cursul anului curent, 190.000 de tone de minereu de fier.

● În partea de nord a Piteștiului se conturează în momentul de față clădirile unei viitoare fabrici de stoc, ale unei fabrici de bere și ale uneia de articole tehnice din cauciuc. În altă parte a orașului — la Ștefănești — se înalță un mare combinat pentru depozitarea și condiționarea băuturilor. Două linii de imbuteliere vor avea capacitatea de 120.000 sticle de vin și rachiu în 24 de ore.

- Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.
- Proiectul noului cod penal.

SĂ SE CONSTRUIASCĂ NUMAI DUPĂ STRÎNGEREA RECOLTEI

Peste puțină vreme, Marea Adunare Națională va dezbate și va legifera Proiectul de lege cu privire la folosirea terenurilor agricole. Cei care lucrează nemijlocit în agricultură au făcut pe marginea acestui proiect o serie de propuneri menite să creeze un cadru juridic care să aprobe pe toate căile pământul țării.

Mi-aș permite să fac și eu unele propuneri. Este bine știut faptul că nu de puține ori agricultura a rămas încărcată cu plan de producție pentru terenuri ce i-au fost luate pentru diferite obiective industriale. Or, este de neconceput să dai din ceea ce nu-ți aparține. Propun deci ca terenurile agricole ce se vor afecta totuși obiectivelor industriale (din motive strict justificate) să fie descărcate de sarcini de plan de îndată ce intră în

această folosință.

Cred, de asemenea, că este necesar ca agricultura să cunoască din vreme planul de investiții asupra lucrărilor ce urmează să fie efectuate, pentru a-și putea organiza activitatea cu pierderi cât mai puține. În acest sens fac următoarea propunere: construirea obiectivelor industriale pe terenuri agricole (când aceasta e necesară din motive de forță majoră) să înceapă în intervalele dintre campaniile agricole, atunci când s-au strins recoltele. În felul acesta nici o unitate agricolă nu-și va pierde recoltele în anul respectiv.

Petre NIȚĂ
vicepreședinte al Uniunii județene
C.A.P.-Prahova

UN PUTERNIC SCUT DE APĂRARE

Îmi îngădui să fac câteva propuneri în legătură cu Proiectul de lege referitor la folosirea terenurilor agricole.

1) Pentru a găsi soluția cea mai rațională și mai eficientă, proiectanții obiectivelor industriale să se consulte nemijlocit cu uniunile cooperatiste județene și cu unitățile agricole pe raza cărora urmează să fie amplasate diferite construcții.

2) Să se stabilească real valoarea terenului — pământul este o avere scumpă — care urmează să fie scos din circuitul agricol.

3) Pentru a nu degrada însemnate suprafețe de teren agricol, învecinate cu obiectivele ce se construiesc, propun ca toate construcțiile industriale să fie împrejmuite.

4) Îngroparea diferitelor conducte în pământ să fie efectuată nu în timpul lucrărilor de întreținere, nici în timpul strîngerii recoltei, ci în perioadele când terenul este complet liber.

5) Propun ca loturile de teren date operatorilor în folosință personală să nu fie schimbate an de an, ci să fie lăsate în seama acestora pe un termen mai lung.

Cei care muncim în agricultură sîntem convingiți că prin legea asupra folosirii pământului, agricultura țării noastre va avea un puternic scut de apărare.

Alexandru BUZATU
președintele Uniunii județene
C.A.P.-Dîmbovița

CARACTERUL PREVENTIV AL PREVEDERILOR PROIECTULUI

Este știut că principalele scopuri ale legii penale sînt cel reeducativ, respectiv și cel educativ-preventiv.

Prevenirea faptelor antisociale se realizează, de asemenea, prin mijloacele aceleiași legi ori prin efectele aplicării ei în cazuri concrete.

În conținutul noului cod penal atrage atenția o anumită modalitate de asigurare a scopului preventiv; raportul dintre infracțiunile de pericol și cele de rezultat, prevăzute a fi încriminate. Un evident progres al noii reglementări este atenția ce s-a acordat primei categorii de infracțiuni, menită să preîntîmpine fapte mai grave.

Exemplul cel mai elocvent îl constituie noul capitol al infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate. Se întregesc astfel măsurile de ordin organizatoric și legislativ, luate în ultimii ani de conducerea superioară de partid și de stat, pentru lichidarea lipsurilor constatate în acest domeniu de activitate.

În capitolul menționat sînt prevăzute ca infracțiuni următoarele fapte comise de angajați C.F.R., dacă pot pune sau pun în pericol siguranța circulației: neîndeplinirea ori defectuoasa îndeplinire a îndatoririlor de serviciu, părăsirea postului, exercitarea atribuțiilor de serviciu în stare de ebrietate. De asemenea, sînt încriminate și alte activități periculoase comise fie de angajați C.F.R.

fie de alte persoane: distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntreținere a liniei ferate sau instalațiilor căii ferate, așezarea de obstacole pe calea ferată, acte de semnalizare falsă sau alte acte de natură a deruta personalul din siguranța circulației.

În altă ordine de idei: dacă excludea din proiect a textelor actualului cod penal, care nu mai au importanță practică, este în general salutară (spre exemplu delictul ca: «folosirea abuzivă a semnelor monetare» «zdruncinarea creditului», «neregulată celebrare a botezului sau cununiei»), nu sînt convinși că aceeași rațiune este valabilă și în cazul euthanasiei — omorul la rugămintă stăruitoare ale victimei.

Cred că infracțiunea trebuia menționată în același articol cu «determinarea sau înlesnirea sinuciderii», ca și pînă acum, operîndu-se doar o schimbare a infracțiunii principal prevăzute, cu scopul de a se evidenția incompatibilitatea cu normele moralei socialiste a autoratului moral de sinucidere.

Chibzuita redactare și ampla dezbateri a proiectului sînt factorii care vor asigura noului cod penal, în formă definitivă, concordanța sa, ca parte a dreptului — deci a suprastructurii — cu cerințele orînduirii noastre.

Sergiu ANDON
procuror șef
Procuratura Urziceni, jud. Ilfov

inertție

de Radu TUDORAN

Inertția în natură e un principiu mecanic căruia îi datorăm, bunăoară, mișcarea astrilor în univers și tot ce înseamnă mișcare — totul deci, s-ar putea spune, dar care n-a fost enunțat decît mai acum cîteva secole, după mii de ani de istorie a omenirii. Omul poate trăi deci și fără teorie, dovadă că s-au făcut atîtea pe fața pămîntului, înaintea celor șapte minuni ale antichității, și chiar după ele, fără să se cunoască, de exemplu, legile gravitației și atîtea alte legi, ba încă pe cînd se credea, cu lungă statornicire, că planeta noastră este centrul lumii.

După definiția cea mai sumară, inertția este acea proprietate a materiei de a nu-și putea modifica, prin ea însăși, fără o forță dinafară, starea de repaus sau de mișcare.

O duminică întreagă, pe cînd mă tot uitam chiorși la hîrtia albă pe care urma să scriu rîndurile de față și nu găseam de loc prima fază, am încercat să fug de mine însuși, întrebîndu-mă ce s-ar întîmpla dacă, la un moment oarecare, în natură ar dispărea inertția. În prima clipă mi s-a părut că întrevăd imaginea acelei lumi scoase din legile sale și mi-am spus că așa ar putea să ia naștere haosul. Dar haosul însuși, va gîndi oricine în a doua clipă, dacă s-a lăsat amăgit în prima, este mișcare, ba încă mișcarea cea mai năstrușnică, fără control și fără finalitate, inertția cea mai dezlîntuită.

Să nu ne sperie însă și să nu combatem inertția materiei. Motorul cu explozie n-ar fi funcționat niciodată dacă inertția imprimată volantului n-ar fi adus pistonul înapoi, după prima lui cursă, făcîndu-l să-și încheie ciclul în cursele următoare. De altminteri, a da exemple e o treabă de prisos, un tribut plătit inertției interioare a omului: altfel, dacă nu ne-am supune obișnuinței, ar trebui să avem în vedere că totul funcționează datorită inertției, în corpul nostru și în afară, chiar și inima omului.

Cînd se referă la om, la o anumită stare a lui, fizică, psihică și morală și încă altfel dacă se mai poate, noțiunea de inertție a suferit o trunchiere, acceptată de toate dicționarele, însă fără dreptate, ceea ce sper să pot arăta mai la urmă. Deocamdată admitem că inertția la om înseamnă «tendința unei persoane sau colectivități de a rămîne în repaus, în inactivitate...»

Aduc o primă obiectie definiției oficiale: în lumea modernă care este o mare societate, iar uneori chiar o societate unică, nimeni nu e singur, niciodată. Viața individului se angrenează, indebraiabil în viața colectivității, și dacă individul nu pornește la vreme, sau se oprește înainte de termen sau merge mai încet decît uriașa bandă rulantă care înseamnă viața în societate, toate în jurul lui șchioapătă, iar în termeni sentimentali, lacrimizează.

Am în față o colecție de ziare cu articole și reportaje subliniate pe alocuri cu creionul roșu; pe foaia neagră de ziar, creionul roșu pare o exclamație acuzaătoare. Cineva întreabă de ce cutare fabrică de mașini nu înlocuiește, acolo unde e posibil, metalul cu materialul plastic, mai ușor de prelucrat și mai ieftin, fără să facă servicii mai proaste. Fabricantul de mașini răspunde, cu un început de dreptate, că nu i s-a făcut nici o propunere din partea fabricantului de mase plastice. Acesta de al doilea, la rîndul lui, răspunde, avînd și el dreptate, că nu i s-a pus nici o întrebare, că nu cunoaște nevoile primului.

Ar fi ca în anecdota cu cei doi împicinați aduși în fața cadiului. Ascultîndu-i pe unul și pe altul, cadiul a socotit că amîndoi au dreptate. La care substitutul său s-a împotrivit, cu un bun-simț remarcabil și astăzi: dacă are dreptate unul, nu se poate să aibă și celălalt; iar atunci cadiul, după ce a meditat și s-a scărpinat în barbă, a răspuns astfel: «Bre, să știi că și tu ai dreptate!»

În cazul celor doi fabricanți fiecare are dreptate, dar sub legile inertției — și iată-ne la obiect și la subiect, și în afara bănuiei că am folosit judecata cadiului.

Dacă, în lipsa unei forțe lăuntrice ar fi intervenit o forță dinafară, cum scrie definiția, și i-ar fi pus în mișcare pe unul spre celălalt, cei doi fabricanți s-ar fi întîlnit la jumătatea drumului fie și cu o izbitură, și ar fi aflat amîndoi și ce dureri au și ce sînt în stare. (S-a a înțeles sper că e vorba de doi directori de întreprindere. Îi numesc fabricanți fiindcă termenul e mai pregnant, provenind din atît de masivul verb «a fabrica».)

Deoarece cred în folosul forțelor dinafară, adaug rîndurile de față la toate cîte s-au spus și la cîte s-au făcut, la sfaturi și la îndemnuri, declarîndu-mă partizanul răbdării și al speranței.

Mai există însă și cealaltă inertție recunoscută în natură dar pe care dicționarul nu o atribuie omului: imposibilitatea de a se opri fără frînă, adică fără o altă forță exterioară.

Cutare fabricant de ghete se plînge, în rîndurile încadrate cu roșu amintite mai adineauri, că o parte din marfa sa nu se vinde sau se vinde anevoie, adică schiopătînd și cu lacrimi, fiindcă bombeurile și ștaifurile sînt prea tari, prea groase, totodată prea grele, adică și inestetice și inconfortabile. Vina pornește din altă parte: furnizorul materiei prime, care la rîndul său, se supune «stas»-ului...

Ceva e depășit aici, după cum atîtea au fost depășite în societatea noastră; nevoile cumpărătorilor cresc, o dată cu dorința de confort, iar gusturile evoluează. «Stas»-ul, în cazul ștaifurilor, stă pe loc. E nevoie deci de o forță dinafară care să-l pună în mișcare.

Dar, pînă atunci, de ce fabricantul de ghete toarnă mai departe pe piață o marfă care nu se caută? E nevoie de o forță dinafară, care să-l oprească. Și cu acestea sper să fi completat dicționarul, fără să mai citez alte exemple și alte cazuri din cîte am la îndemînă. Căci, cum spune românul, este de ajuns o măciucă la un car cu oale — vorbă, care printre alte înțelesuri, condamnă și inertția, cu înțelepciune subtilă.

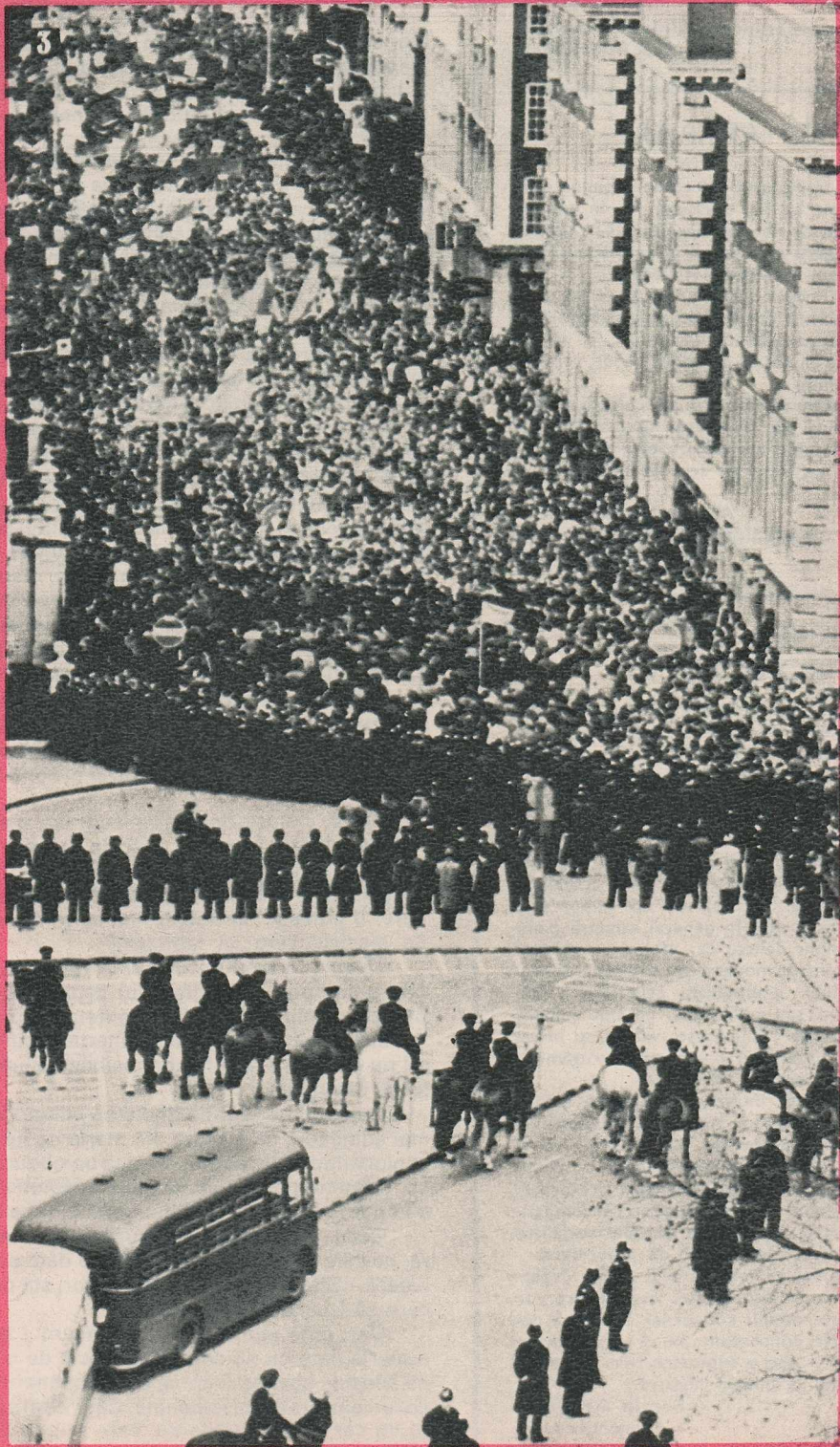
PRIMĂVARA

Primăvara aceasta, mai mult decît începutul altor ani pe care i-am parcurs, s-a remarcat prin evenimente deosebit de semnificative, profilînd pentru istoria politică a anului '68 perspective dătătoare de speranțe în ce privește pacea lumii, dar subliniind totuși cîte zone de tensiune și cîte probleme care-și cer rezolvarea mai trăiește încă lumea contemporană.

În aceste pagini am selectat pentru cititorii noștri, din cronica fotografică a acestei primăveri, cîteva imagini care ni se par deosebit de importante.

Parcă niciicînd ca în aceste ultime luni nu s-a ridicat cu atîta tărie glasul opiniei publice mondiale întru condamnarea agresiunii americane în Vietnam, pentru instaurarea păcii în această parte a lumii. Și, de asemeni, poate ca niciodată pînă acum participarea tinerei generații la marile demonstrații de la Londra (foto 3), Paris, Frankfurt, New York și alte mari centre ale globului n-a fost atît de impunătoare, reflectînd preocuparea pentru viitorul ei și al întregii omeniri. Iată, în Berlinul occidental, un grup de tineri demonstrînd sub faldurile stindardului roșu de luptă (foto 2). Și iată-o în fotografia 1 pe tînăra actriță Vanessa Redgrave, adresînd cuvinte înflăcărâte participanților la mitingul din Trafalgar Square. Cîteva picături din oceanul pe care-l reprezintă azi forța tinerei generații, ale cărei nobile aspirații sînt pacea și progresul social.

◀ Un om pe fața căruia se citește buna dispoziție. În această primăvară, o dată cu renașterea naturii, a renăscut și el. Philip Blaiberg, primul om asupra căruia s-a efectuat cu succes o operație de transplantare a inimii, se află de-acum acasă, unde-și savurează băutura preferată — berea — așteptând clipa când va putea să-și reînceapă activitatea.

Și iată un alt om pe al cărui chip a înflorit zîmbetul... după ce a pus ștreangul de git celor trei africani condamnați la moarte de autoritățile rasiste rhodesiene. Dar să-l lăsăm pe însuși Ted Milton, călăul oficial de la Salisbury, să-și afișeze optimismul: «Am la activul meu 332 execuții în 15 ani de meserie și sper să ajung la 500...» Superbă și îngrozitoare epocă, în care trăiește un Blaiberg, dar mai există un Milton.

«Mulțumiri, L.B.J.» (inițialele numelui președintelui Johnson) (foto 4). Două cuvinte care spun mai mult decît orice despre reacția opiniei publice americane față de anunțarea de către Johnson a unor măsuri care să favorizeze începerea tratatelor cu R.D. Vietnam, precum și a hotărîrii sale de a nu mai candida la alegerile prezidențiale din toamnă. Sînt mulțumiri la adresa recunoașterii eșecului unei politici, mulțumiri exprimate și în numele celor care l-au resimțit pe propria lor piele, în «infernul de la Khe Sanh» (foto 5) și nu numai la Khe Sanh.

În zilele cînd în Statele Unite era dat publicității textul Raportului comisiei însărcinate cu examinarea cauzelor violentele incidente rasiale din vara anului 1967, raport ce avertiza asupra posibilității unei noi «veri fierbinți» în 1968 datorită persistenței cauzelor care au determinat repetatele revolte ale populației de culoare, presa americană publica această imagine (fotografia de sus) a unor femei albe din Dearborn (Michigan) ce «se antrenează» în vederea «verii fierbinți». Dar aceasta s-a declanșat încă în plină primăvară, la Memphis, o dată cu asasinarea curajosului militant pentru drepturile civile, Martin Luther King. «Arde Washingtonul» — suna legenda ce însoțea fotografia din mijloc transmisă de agențiile internaționale și înfățișînd trupe patrulînd pe străzile capitalei americane după incidentele ce au avut loc în acest oraș. Și, într-adevăr, ardea — nu numai la propriu. Căci noul val de incidente a turnat gaz peste jerașul ce-l constituie, în acest an electoral, viața politică americană.

Furtunile sînt un lucru obișnuit în această perioadă a anului. Dar asupra lumii occidentale s-a abătut și una de un fel aparte, care a adus cu ea o febră cum n-au mai cunoscut de multă vreme piețele valutare și ale aurului. «Febră aurului» s-a concretizat în avalanșa cererilor de aur și a ofertelor de dolari și lire sterline. În fotografie: aspect din plină «febră» la bursa din Zürich.

CĂLĂTORIE NOUĂ

LUMILE JUDEȚULUI BOTOȘANI

ȘASE MICROREPORTAJE de Alecu Ivan GHILIA

Fotografii de Traian PROSAN

Titlul ar putea părea oarecum excentric. I-am propus din capul locului, chiar din toșani, dar am ezitat să-l folosesc pînă clipa cînd a trebuit totuși să aștern pe hîrtie aceste însemnări, să-mi concretizez r-un fel propriile observații și opiniile despre realitatea complexă și imediată care deschide nu atît o fereastră spre cut, cu descrieri languoase și stereotipe, sugerează niște stări viitoare. Așadar...

O PRIMĂ LUME

O lume distinctă, nobilă și tulburătoare în fascinația ei continuă, care nu încetează să iradieze și să contamineze sensibilitatea și conștiința noastră. Lumea poeziei, a ideilor și a frumosului. Semnele steii spiritualități sînt atît de pregnante

și pline de măreție — fără doar și poate mai strălucitoare aici decît oriunde în altă parte — încît întreaga alcătuire a acestei lumi constituie de mult un etalon, dacă nu al eflorescenței alcătuirilor materiale, al geniului moral și spiritual al întregului nostru popor. Pe aceste locuri — și din aceste locuri — s-au născut, din duhul lor generos care le apropie de înălțimea stelelor, cele mai frumoase cuvinte care s-au rostit și s-au auzit vreodată în românește:

«Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc', stele le scapără-n cale.
Apele plîng clar izvorînd din fîntîne».

Pe-aici, în apropierea Botoșanilor, prin codrii Ipoteștilor, pe dealurile dulci, ondulate, ca tărăgănările doinei, s-a iscat duhul de lumină al acestor străvechi pămînturi:

un băiețaș cu ochi noptatici, care avea să întrebe sufletul dumnezeirii, aruncînd o săgeată de aur ireversibilității timpului:

«Unde ești copilărie cu pădurea ta cu tot?»

Pe-aici, peste dealuri și coline, pe străzile Botoșanilor, pe sub ruinele trecutului, avea să rătăcească, neliniștit ca apele, bîntuit de toate furtunile vieții, cu fruntea încărcată de toată filozofia și tristețea lumii, acest prinț al poeziei:

«Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe».

O lume așadar a poeziei; o alta a lui Luchian; o alta a studiului, a bibliotecii și geniului istoric: N. Iorga; alta a universului

sonor enescian... O lume deci nemuritoare și necuprinsă a spiritualității, lîngă o lume a revoltei, a încrîncenărilor umilinței și foamei, nedreptății și silniciei: lumea celor mulți, sarea și pîinea pămîntului, lumea desculților, Flămînzilor, care au aprins în 1907 Răscoala în țară; lumea flămînzilor lui Luchian, bătînd în prag de primăvară porțile conacelor. Mai precis, o singură lume, prima (cu toată întruchiparea ei de lumină și vis) decurgînd din a doua, fiind conștiința și sensibilitatea ei în formele cele mai superioare, lîngă o alta (lumile paralele ale trecutului!), lumea negustorimii de pe «strada Mare» și lumea «agricultorilor», a ardeștilor și boierilor din cartierul somptuos al vilelor cu havuz în parc și blazon la poartă.

(Continuare în pag. 10)

Strada Mare e luată cu asalt în fiecare după-amiază de tineri. Și orașul are multe școli...

În marginea Botoșanilor sint locurile copilăriei lui Eminescu... cu casa memorială, cu ograda, cu pădurea...

LUMEA PREZENTULUI

Județul Botoșani cuprinde pământurile înscrise în capitală de sus al țării, între Rădauș-rrut și Horodiștea, Mihăileni și Dolhasca, punctul cel mai de jos aflat la cumpăna hotarului dintre Iași și Suceava. Populația: 152.000 locuitori; două orașe; 92 comune; 404 sate; o filarmonică; 2 teatre de stat; 2 case de cultură; 16 spitale; 130 de localități rurale electrificate, plus 42 care vor fi electrificate anul acesta; o fabrică de zahăr de proporții republicane: Bucecea; minele de nisip (date în exploatare acum 12 ani, cu cel mai bun nisip din țară) de la Miorcani, satul poetului Ion Pillat, de pe malul Prutului; moderna fabrică de textile «Moldova» din orașul Botoșani; zeci de lacuri bogate în pește; păduri bogate-n vînat; milionare și multimilionare cooperative agricole de producție, I.A.S.-uri etc., etc., etc... Suprafața totală a județului: 5.000 kmp.

Abia acum, în urma judicioasei împărțiri administrativ-teritoriale, se pot «vedea», se pot concretiza dimensiunile reale ale acestui colț de țară. Pînă acum, acest perimetru nu era numai geografic, pe hartă, «de margine», dar era în multe privințe, în destule aspecte (și unele vitale) ale vieții cotidiene, sociale, culturale și administrative, «de margine». Sau, mai direct spus, prin forța împrejurărilor, ținut «în margine». «În margine» cu investițiile, cu cadrele de specialiști care, cei mai buni, se-nțelege, preferau... munca de îndrumare și control. «Drumuri proaste, tovarășe, nenorocire, greu să răzbească cineva pînă la Hirău sau la Rînghilești, pe malul Prutului, sau la Movila Ruptă! Trebuie să-ți scuipi sufletul pînă la Dorohoi, d-apoi să te aventurazi mai departe?! Unde mai pui că dacă te duci cu trenul de la Suceava pînă la Dorohoi trebuie să mai ascuți vreo

patru ore ciorile de la Leorda pînă vine trenul local de la Botoșani!»

NAVETIȘTII

De la București călătorisem îngrozitor, într-un accelerat arhiaglomerat, ca un captiv care se lasă tîrît spre deznodămîntul așteptării sale: orele de plictis din gara Verești.

Cine a călătorit o singură dată (suficient!) pe linia București-Botoșani sau București-Dorohoi (și mai ales picînd în Verești sau Leorda la capătul unei nopți insurmontabile, de fum și nervi, în zori, cînd somnul te doboară cu o putere irezistibilă) nu cred să fi uitat acea temerară experiență. Nu cred să fi uitat minutele încărcate de plumbul plictiselii, ce te pătrund pe încetul, picătură cu picătură, plumb și cenușă, care-ți umplu nervii, gîndurile, chinul orelor interminabile. Leorda, cel puțin («Londra», în terminologia hitro-locală), a reușit să iasă din anonim prin două elemente: plopii uriași, bătrîni (pînă se va găsi un nimeni să-i dea jos, să-i doboare cum i-a doborît pe cei de pe fosta, unică, splendidă, șosea București-Pitești) și ciorile, norii negri de ciori... Dar Vereștiul... Indescriptibilă, plictiseala se află aici la ea acasă. Ca s-o ocolesc, nu mă pot sustrage gîndului diabolic de a mă răzbuna pe orarul C.F.R. și de a călători clandestin, fără bilet, pînă la Ițcani-Suceava. Aici, cel puțin (chiar dacă e să aștept), pot găsi un restaurant, o sală de așteptare încăpătoare (chiar două) și, mai practic, un taxi în spatele gării, să mă lase-n oraș. Ora e cam nepotrivită pentru vizite (cinci dimineața), dar n-am încotro: sun la ușa apartamentului vechiului meu prieten, fost prim-procuror al regiunii, acum prim-procuror al județului Suceava. De altfel, nu-i nici o nenorocire. E.B., care doarme 3-4 ceasuri pe noapte, e «în picioare», îmi face o cafea tare, apoi vorbește la telefon cu fostul lui adjunct (care-i acum prim la Botoșani) și

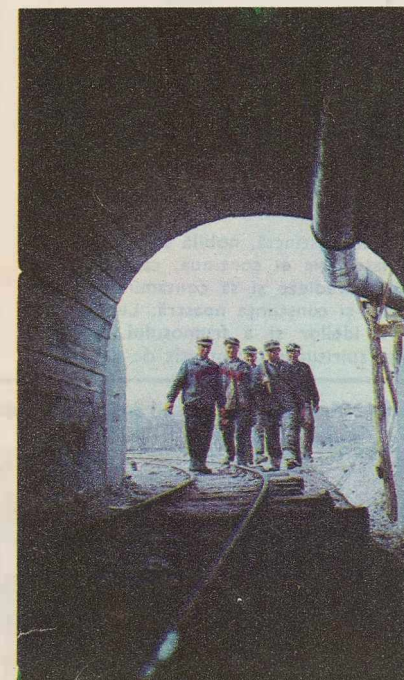
obține pentru mine un loc în mașina navetistilor de la procuratură. Rețin din discuția cu E.B. faptul că sistemul verigilor vechii împărțiri teritoriale absorbea la centru un surplus de cadre calificate, ce abia acum, prin simplificarea aparatului administrației locale de stat, își găsesc o mai bună întrebuințare. E.B. are dreptate. Mi-am dat seama, cum am observat de multe ori, ce înseamnă ca un oraș, un loc, un om să nu fie în centrul atenției fluxului vieții, acest flux să treacă tangențial pe lângă acel oraș, loc sau om, să-l atingă numai dintr-o parte și să nu-l absoarbă în întregime, ca-ntr-o vitioare tonică, binefăcătoare. La început, într-o primă perioadă, cîțiva ani la rînd, cit Botoșaniul a fost oraș-reședință de regiune, acest flux innoitor l-a smuls din tiparele prăfuite, l-a săltat, l-a impulsionat cu ritmul construcțiilor, al proiectelor, cu ritmul vieții contemporane (s-a construit teatrul, fabrica de textile, atelierul mecanic etc., etc.), apoi reședința regiunii s-a mutat la Suceava (ceea ce a fost perfect normal și justificat, nu numai din punct de vedere istoric, dacă vrei, dar și administrativ) și miracolul prefacerilor a stagnat deodată la Botoșani, ca să izbucnească impetuos la Suceava.

Mi se poate replica (și pe bună dreptate!) că lucrurile n-au stat chiar așa. Că e și puțină exagerare pe ici, pe colo. Posibil, dar iată că încă o dată viața demonstrează că dacă într-o anumită etapă vechea organizare administrativă a corespuns necesităților, în condițiile noi de dezvoltare vechile forme pot deveni o frînă. De aceea efervescența și dinamismul politicii partidului nostru sînt în cel mai deplin acord cu idealurile sale de înflorire a întregii națiuni. Botoșaniul de azi, în prima sa etapă din noua istorie care începe pentru el, oglindește perfect neajunsurile vechii împărțiri teritoriale. De pildă, dacă am lua numai construcțiile. Rămînera în urmă în acest domeniu a orașului Botoșani împiedică satisfacerea ne-

cesităților sale vitale, efect ce se resimte mai cu seamă astăzi, cînd o mare parte lucrătorilor organismelor județene locuiesc încă... la Suceava deși mulți dintre ei sînt botoșăneni, de origine, fără a mai vorbi de nevoile celor rămași la fața locului. Și această nici nu-i măcar cea mai importantă dintr problemele ce se cer rezolvate pe pămînturile Botoșanilor. Alegînd, oarecum la întîm plare, aș numi o altă problemă de bază.

...ÎNTOARCEREA LA MATRIARHAT

După unele aspecte — cel puțin cel esențiale: muncă, retribuția muncii și activitatea socială — așa se pare. Nu știu dac situații similare mai pot fi întîlnite în alt parte (poate că da), dar un studiu întreprins cu competență de sociologi, psihologi, organizatori ai vieții sociale ar putea stabili contururile exacte ale unei astfel de împrejurări paradoxale, cu toate consecințele etice și economice, bineînțeles și psihologice, ce decurg de aici. Am pomenit în câteva rînduri, ca o anticipație, de fabrică de textile «Moldova». Aici (cum e și firesc într-o astfel de fabrică, cu un astfel de specific) lucrează un număr mare de femei. Nu dau cifre. Ridic numai o problemă care stă în atenția actualelor organe locale care ar putea căpăta o soluționare eficientă dacă ar intra și în atenția forurilor centrale. Enunțăta simplist și telegrafic, situația se prezintă așa: muncitoarele textile care

Miorcani, pe malul Prutului, dincolo de Dorohoi... Aici se exploatează cele mai bune nisipuri din țara noastră, remanabile prin conținutul lor redus în oxide de fier. Candelabrele de la Pădure Neagră, sticlăria fină din semicristal de la «Vitrometan» n-ar putea exista fără materia primă de aici. Poate că parte din nisipurile acestea, care pleacă spre alte locuri, n-ar strica să fie transformate în semicristal sau cristal chiar la Botoșani ori Dorohoi.

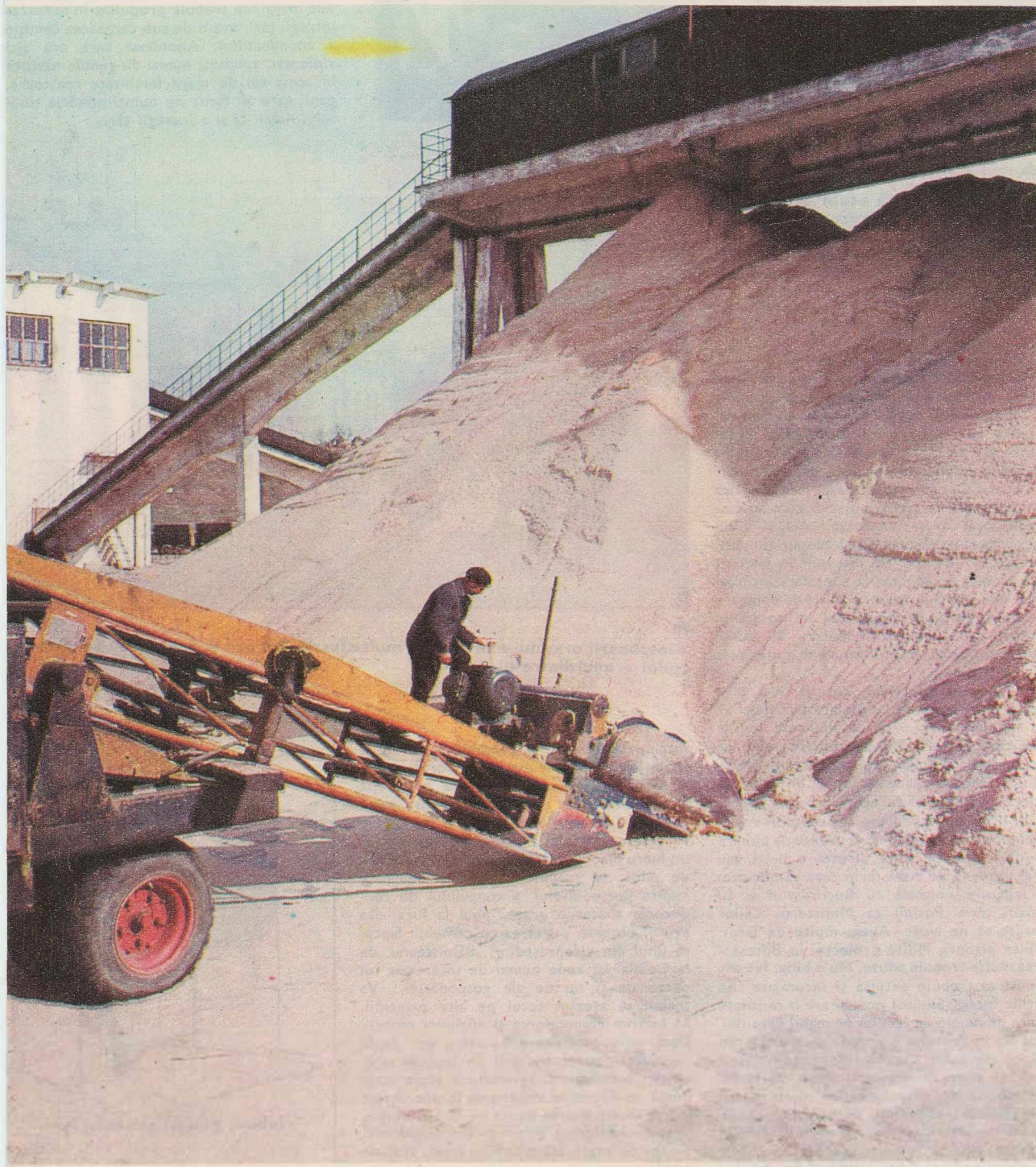
deservesc această importantă fabrică de textile modernă sint venite de la țară. Din satele din împrejurimile Botoșaniului. Aceste muncitoare (marea lor majoritate) s-au căsătorit la țară și, fiindcă erau fete mai deosebite, fie ca inteligență, fie ca frumusețe, depășind media celorlalte consătene, s-au măritat cu «băieți de rangul lor», calificați și ei, în speță, tractoriști. Acești tractoriști și-au părăsit locurile lor de muncă urmându-și soțiile. Era firesc sau nu, rămîne o chestiune de discutat, dar s-a creat această situație. Prin urmare acești tractoriști s-au trezit «la bloc»... orașeni, dar fără a intra într-un serviciu pe măsura pregătirii lor. Atelierul mecanic de reparații, unde ar putea fiecare din ei să lucreze conform calificării, nu este suficient dezvoltat pentru a absorbi această forță de muncă. De asemeni, nici șantierul de construcții de locuințe. Fără îndoială că, în perspectivă, numeroasele obiective economice preconizate vor absorbi acest surplus de forțe de muncă, dar ca primă urgență se pune problema folosirii lor imediate.

GRIJI, PREOCUPĂRI, SOLUȚII...

O convorbire (pe care, din lipsă de spațiu, o voi reda pe scurt) cu tovarășul Gheorghe Ghinea, prim-secretar al Comitetului județean de partid Botoșani, președintele Con-

▲ Cine străbate județul întâlnește în cale acele oglinzi de ape care dau o notă aparte acestor locuri: iazurile. Lacuri artificiale, create de oameni prin oprirea apelor, înșirate în salbe pe toate văile. 2.000 de ha de apă populată din belșug cu pește, exploatată o parte de industria locală, de I.A.S.-uri și C.A.P.-uri.

siliului popular județean provizoriu, mă pune mai amănunțit și edificator «în temă» cu «problemele arzătoare» ale județului și, ceea ce e mai important, cu posibilitățile imediate și viitoare de soluționare:

1) Problema unei mai depline folosiri a forțelor de muncă, noi am vedea-o soluționată prin amplasarea în perimetrul orașului Botoșani a unor unități industriale care să corespundă cerințelor armonioase de dezvoltare a întregului județ. Noi studiem cu multă atenție rezolvarea optimă a acestei probleme și ne așteptăm, în această direcție să fim înțeleși de ministerele și organizațiile centrale care, după un studiu economic adecvat, ar putea să ne ajute concret în elaborarea soluțiilor.

2) Pe teritoriul județului nostru există câteva unități industriale care în acest an vor da o producție globală de peste 1.1 miliarde lei. Cu 10% mai mult decât în 1967. Cu tot acest indicativ de 10% depășire față de anul precedent, întreprinderile din județul nostru dispun încă de rezerve nefolosite. Rămân încă de soluționate probleme privind folosirea mai rațională a mecanismelor și utilajelor — pe baza organizării științifice a producției și muncii — deci stabilirea, cu ajutorul specialiștilor locali și de la centru, a celor mai dinamice fluxuri tehnologice pentru prelucrarea superioară a materiei prime, creșterea calității și a eficienței economice. Ne străduim, prin urmare, să concentrăm toate forțele de care dispunem, dar trebuie să fim și ajutați pentru a pune pe picioare, în condiții optime și la timp, obiectivele industriale prevăzute în cincinal: fabrica de încălțăminte (capacitatea = un milion și jumătate încălțăminte anual) de la Dorohoi; extinderea Fabricii de confecții-Botoșani; fabrica de confecții de la Dorohoi; fabrica de brânză telemea tot de la Dorohoi...

3) Regretul enorm, de proporții județene dacă se poate spune așa... Noi, care avem mina cu cel mai fin nisip din Europa, nisip care conține cantitatea cea mai mică de oxid de fier, cuarț pur, expedit la peste 100 întreprinderi din țară, exportat și-n străinătate, noi, care avem, în perspectivă și resursele bazinului de la Hudești-Liveni, posibil de exploatat printr-o tehnologie modernă, am ramas cu regretul, de a nu ni se fi realizat speranța să avem la noi, cum ar fi fost normal, după cele mai elementare calcule economice, fabrica de cristaluri fine și sticlă...

4) În sfârșit... în direcția legăturii cu primele două probleme de interes major,

(Continuare în pag. 12)

Enrico Macias a cucerit publicul newyorkez în timpul unicului recital pe care l-a dat la Carnegie Hall. Prea puțin cunoscut în S.U.A., cântărețul francez și-a creat calde simpatii și aprecieri elogioase sintetizate de circumspectul cronicar muzical al ziarului «New York Post» care a scris: «Doream să-l ascult doar un sfert de oră dar am rămas pînă la sfîrșit...»

O scenă din piesa lui B. Brecht, *Viața lui Eduard al II-lea al Angliei*, prezentată recent de Deutscher Nationaltheater din Weimar.

Julie Andrews va scrie într-o nouă comedie muzicală, *The Star*. Erolina filmului va fi o cunoscută vedetă a Broadwayului anilor 1930, Gertrude Lawrence.

În cadrul muzeului Luvrului a fost organizată o expoziție a operelor de artă intrate în patrimoniul său în ultimii douăzeci de ani. O bună parte a acestor noi achiziții se datorează donațiilor a 244 de colecționari de artă. Printre exponate pot fi admirate tablourile semnate de Cézanne, Gauguin, Corot și Chardin al cărui autportret îl reproducem.

Tradiționalul festival de teatru și muzică *Messidor*, care va avea loc la Toulouse în luna iunie, va fi închinat artei franco-britanice și axat pe tema cuceririi spațiului. E, într-un fel, un mod de a sărbători nașterea avionului franco-britanic «Concorde».

Printre vedetele ce vor lua parte la festivalul folcloric din vară de la Marrakech (Maroc) se vor număra Brigitte Bardot, Johnny Hallyday, Sylvie Vartan, Mireille Darc, Gina Lollobrigida ș.a.

LUMILE VIITORULUI

Primul-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Consiliului popular prezidentiar, e un bărbat robust, tonic, încrezător în posibilitățile colectivului cu care lucrează și pe capacitățile cărui se sprijină. Mi-a plăcut — semn îndubitabil bun — că-i măcinat de grijă. Că are proiecte. Că speră. Măcinat de grijile diurne, multiple, și mai cu seamă de cele de viitor. Proiectele, gândurile anticipative convertesc prezentul în istorie, și proiectează în devenire. Prezentul, cu lumile lui, cu minusurile și plusurile lui cuprins între aceste două stări, trecute și viitoare, constituie tocmai fluxul care împinge lucrurile înainte, care le smulge din inerție. La Botoșani, poate mai mult decât alte părți ale țării, trebuie aruncate în aer multe deprinderi perimate, stări, prejudecăți și chiar acele opinii ortodoxe despre stagnare care alimentează însăși dămful de mușgai al stagnării. Plictisul, cenușul, inactivitatea să fie măturate de clocotul înnoirilor, de dinamica mișcării. Întreg acest colț «de margine» trebuie propulsat în mișcare, întregii țări, smuls de sub carapacea cenușii a anonimatului. Anonimat care era aic violentat, zguduit, numai de geniile născute în acest sol de mare fertilitate creatoare genii care au făcut nu numai mindria ținutului natal, ci și a întregii țări.

La Botoșani există acum o puternică industrie ușoară reprezentată de două fabrici textile și una de confecții, cu produse care merg și la export. Femeile nu se pot plînge. Botoșanii oferă multe locuri de muncă. Dar bărbații?

Gospodarii orașului mai au încă multe lucruri de pus la punct. Salubritatea orașului e unul dintre ele.

vital, pentru valorificarea deplină a resurselor umane de care dispune județul nostru. avem de rezolvat problema apei potabile și industriale. E adevărat, marele eveniment pentru cele două orașe Dorohoi și Botoșani, care au trecut de la saca la canalizare și apă la robinet, s-a produs, dar... E și aici un «dar». Conductele, ce deservește și fabrica de zahăr din Bucecea, nu știm cum au fost proiectate, dar ne furnizează numai 30% din capacitatea prevăzută. Ca să acoperim totuși necesitățile de apă, am întocmit în prezent un proiect de captare la suprafață, urmînd să se execute la Botoșani o stație de pompare și tratare a apei. Facem tot ce ne stă în puteri ca în primul trimestru al anului viitor să satisfacem «setea» celor două orașe ale județului.

5) Din perspectivele noastre mai sînt de reținut: stația de înnoieră a nisipurilor (o investiție de circa 28 milioane lei) la Miorcani; nodul hidroenergetic de la Stîncăștefănești; cele 500 apartamente, în Botoșani și Dorohoi, care se vor da în folosință sperăm, pînă la sfîrșitul acestui an; construirea unui liceu cu 20 de clase la Botoșani; reglementarea orarului C.F.R. și eventuala punere la dispoziție pe linie directă a două sau trei vagoane de clasă, prin care să obținem o legătură normală cu Bucureștiul și cu restul țării. Posibil ca Ministerul Căilor Ferate să ne ajute. Avem multe de făcut. Multe planuri. Multe proiecte. În Botoșani prea multe trebuie aduse. Nu e bine. Ne-am gândit că trebuie extinse și încurajate tradițiile locale. Silvilul nostru are o cantitate mare de nuiele de răchită pe malul Prutului. Tot malul Prutului e plin de nuiele. Dorim să cointeresăm *Cartimexul* în combinația asta, să stimulăm meșteșugarii locali, să facem un schimb de experiență cu meșteșugarii din Vrancea și să creăm o puternică industrie locală de artizanat: coșuri, mobilă, fotolii, obiecte casnice, obiecte decorative... Mai dorim că pe lângă Teatrul «Mihail Eminescu»

într-un fel și pentru rentabilitatea lui, să înființăm o secție de estradă... Dorim multe. Avem cooperative agricole de producție foarte bune, dar și multe care bat pasul pe loc de ani de zile, care, s-ar putea spune, se găsesc în situația economică inițială. E un lucru inadmisibil. La Șendriceni-Dorohoi, de pildă, va trebui să analizăm temeinic munca președintelui, a consiliului de conducere, abaterile grave, pînă la furt, din avutul obștesc, purtarea cu oamenii, faptul că unul din vicepreședinți, Bălnișteanu, de la Cobila, își vede numai de interesele lui personale și nu de ale gospodăriei... Va trebui să așezăm totul pe alte principii. Să întărim răspunderea și eficiența muncii. Dacă un președinte e de atîția ani, de la începutul cooperativizării, în fruntea unei unități socialiste și agricultura acolo stagnează, concluzia se impune de la sine. Avem foarte multe, foarte multe de făcut. Inerția, lipsa de inteligență, de pricepere, de pasiune, de tot ce împiedică dinamica vieții, trebuie înlăturate.

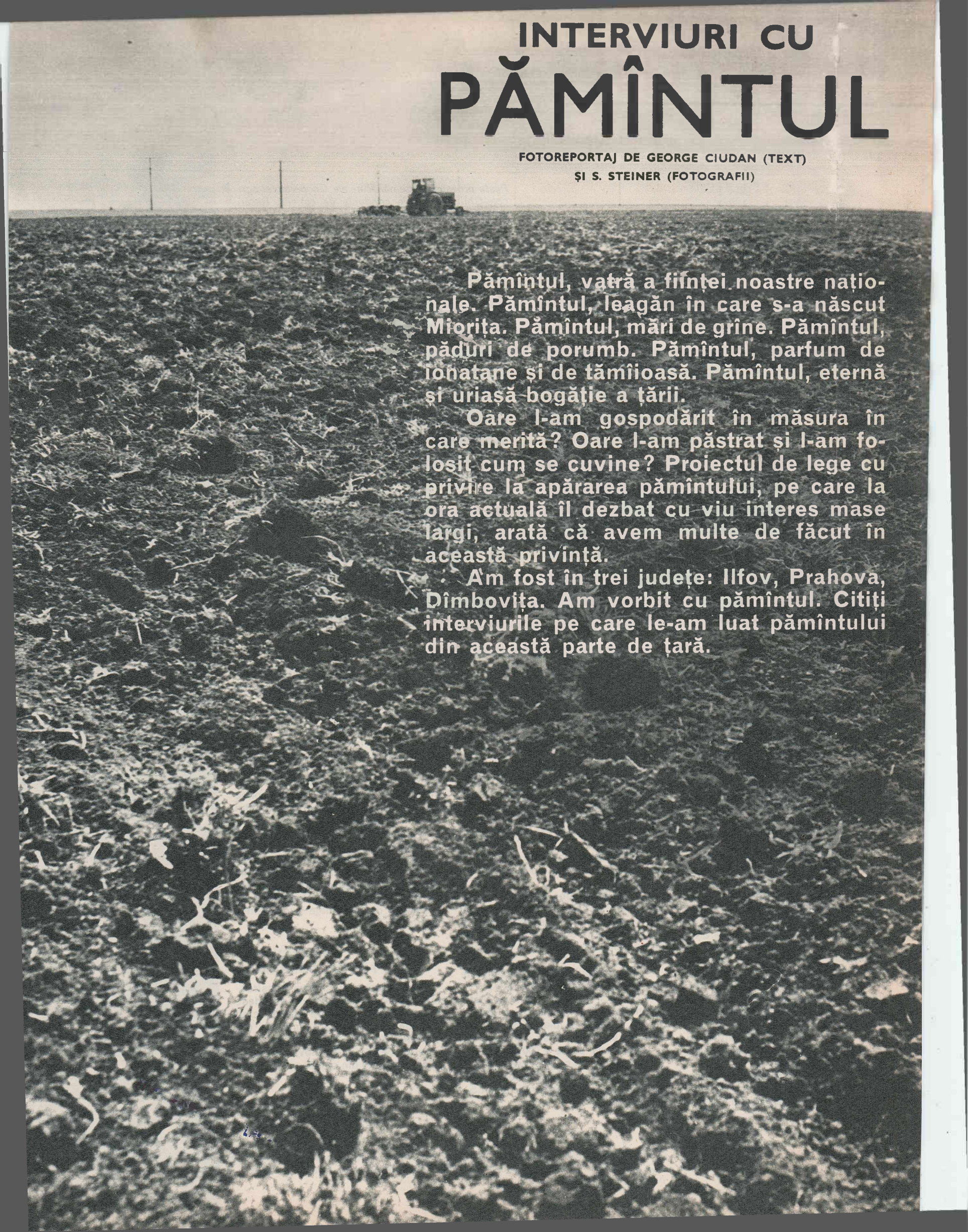

—lubito, gătești sau calci?

(Quick)

INTERVIURI CU PĂMÎNTUL

FOTOREPORTAJ DE GEORGE CIUDAN (TEXT)
ȘI S. STEINER (FOTOGRAFII)

Pământul, vatră a ființei noastre naționale. Pământul, leagăn în care s-a născut Miorita. Pământul, mări de grâne. Pământul, păduri de porumb. Pământul, parfum de iohatane și de tămâioasă. Pământul, eternă și uriașă bogăție a țării.

Oare l-am gospodărit în măsura în care merită? Oare l-am păstrat și l-am folosit cum se cuvine? Proiectul de lege cu privire la apărarea pământului, pe care la ora actuală îl dezbat cu viu interes mase largi, arată că avem multe de făcut în această privință.

Am fost în trei județe: Ilfov, Prahova, Dâmbovița. Am vorbit cu pământul. Citiți interviurile pe care le-am luat pământului din această parte de țară.

INTERVIURI CU PĂMÎNTUL

Aici a fost pădure. În urmă cu 4 ani a fost retezată. Terenul e întins ca o lăptă de masă, numai că, pe întinsura sa — 32 hectare — zac de 4 ani vreo 130 000 de butuci, rămășițe ale fostei păduri. Aici ar crește de minune cereale. Fermierii de la Movila Vulpii-Prahova nu sînt de aceeași părere?

CUM SE TAIE DIN PÎINEA ȚĂRII

Sintem pe terenul Cooperativei agricole din comuna Corlătești-Prahova. Din terenul arabil, cooperativei i s-au luat 11 hectare pentru construirea de către Întreprinderea comunală-Ploiești a unui bazin de decantare a apelor reziduale. Toată treaba s-a făcut cu avizul convenit, cu aprobări la toate nivelurile.

— Atunci de ce ești trist, pămîntule?
— Pentru că beneficiarul a trecut peste legalitate. A mai luat cu de la sine putere încă două hectare. Mă degradează.

Tarlale și mai îngîndurate am întilnit la cooperativele agricole din comuna Blejoi, Ploiești, Păulești.

— Voi pe cine sînteți supărate?

— Pe Întreprinderea de electricitate-Cîmpina. Am fost scoase din circuit fără măsură și cu japca. Dumnealor construiesc o linie de înaltă tensiune. Foarte bine. Dar proprietarii noștri — țărani cooperatori — nici n-au fost întrebați.

Nici în alte sate n-au fost întrebați oamenii. Iată cum se taie din pîinea țării, cu și fără acte.

— Dar n-o să se mai taie — ne spune un brigadier de cîmp de la Păulești. Vine acum legea pămîntului care o

să facă ordine și o să pună stavilă risipei. Păcat însă că nu s-a scos legea asta mai demult.

UITE DEALUL, NU E VIA

La marginea Tîrgoviștei e un teren în pantă care se întinde pe o suprafață de 300 hectare. Localnicii îi spun dealul Răzvad. Proprietar: I.A.S.-Tîrgoviște. Ce-a făcut proprietarul acestui deal cu splendidă expoziție sudică? Nimic.

— Dealule, ești tot timpul îmbrățișat de soare, de ce te-au copleșit gînduri negre?

— Fiindcă mă ține în brațe soarele degeaba. Fiindcă în afară de oi, nu mă bagă nimeni în seamă. Fiindcă în loc de vie nobilă sau de ionatane, pe marele meu trup e o vegetație săracă.

— Știi cîntecul ăla «Uite dealul, uite via, unde-o jubii pe Măria?»

— Pe aici alt fel e cîntecul ăsta, domnule: Uite dealul, nu e via.

— Și dacă te-ar planta cu vie, cîți struguri ai putea tu să dai toamna?

— Păi ceva peste 2 000 000 kg...

— Apare acum o lege care te apără.

— Spuneți lucrul acesta tovarășilor din consiliul de administrație al I.A.S.-Tîrgoviște.

Peste proaspetele semănături ale Cooperativei agrice-Chitila — grele conducte de ciment. Răsari, porumbule, dacă mai poți!

Trei sute de hectare în pantă are dealul Răzvad. Din păcate, dealul acesta n-a cunoscut niciodată bucuria culesului de vie. Doar oile pasc pășunea sa foarte săracă. Poate I.A.S.-Tîrgoviște se va hotărî să pună acest teren în drepturile sale firești.

«CIMITIR» ÎN MIJLOCUL GRÎNELOR

Cimitirele, știe toată lumea, sînt plasate într-un anumit loc și, în general, sînt împrejmuite. În județul Dimbovița am întilnit un soi ciudat de cimitire: un mormînt în mijlocul cîmpiei; la 200 metri distanță, alt mormînt ș.a.m.d. Tarlale întregi, pline de morminte. Am întreat pămîntul care le adăpostește: *

— Ce sînt cu aceste pietre ce apasă pe inima ta?

— Sînt morminte vechi: picioare de sonde care nu mai funcționează de 30 de ani. Din cauza lor tractoriștii nu pot să lucreze cum trebuie și se reduce și din suprafața bună pentru culturi.

VĂ ÎNCHIRIEM FOSTUL DV. PĂMÎNT

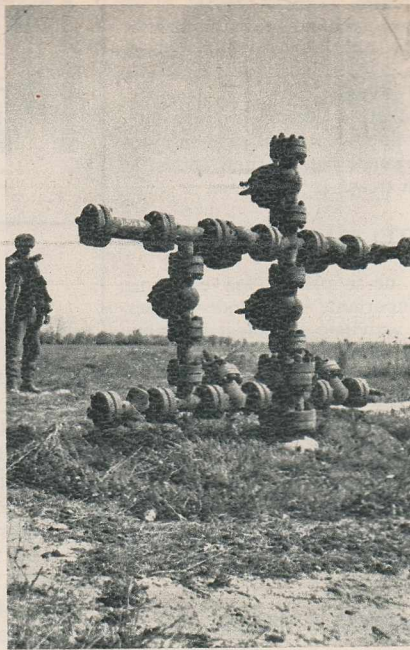
Nu de puține ori diverși constructori, beneficiari, proiectanți dovedesc o fantezie deosebit de bogată cînd e vorba de scoaterea pămîntului din circuitul agricol. Cooperativei agricole din Negoiești-Prahova i s-a solicitat scoaterea din circuit a 17 hectare

(Continuare în pag. 18)

Acolo unde e mină de gospodărie, fiecă palmă de teren în pantă e folosită din plin. Așa stau lucrurile la Ștefănești-Argeș. Astfel trebuie să arate toate terenurile în pantă din România.

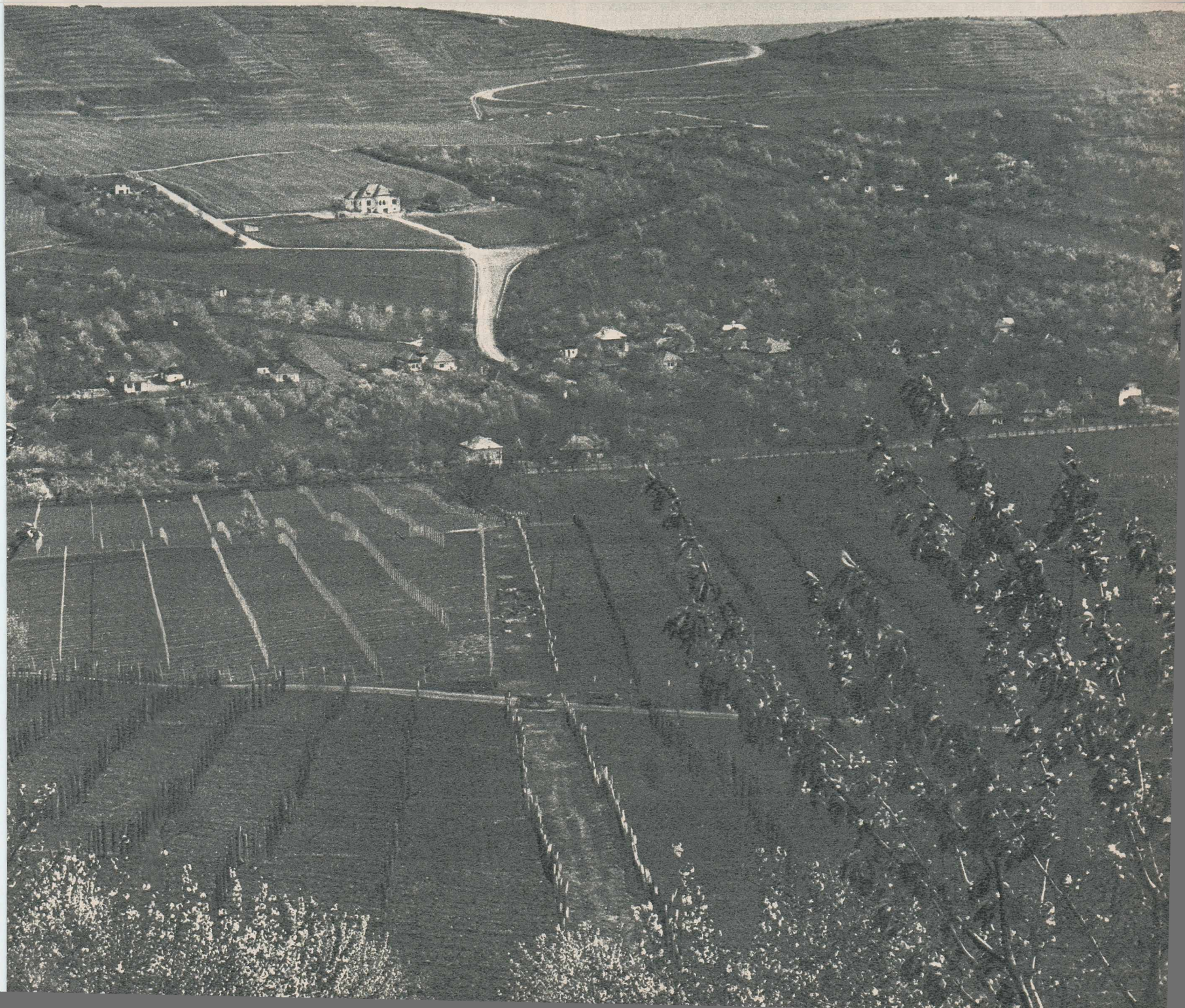

Șițe de sonde la marginea Tîrgoviștei, pe pământul cel mai mănós. Zeci de asemenea cimitire zac printre holdele dimbovițene.

◀ Satul Ciurari-Dimbovița. Multe asemenea amintiri au lăsat întreprinderile petroliere pe tarfalele cooperativei agricole.

Alte amintiri — tot la Ciurari — lăsate de cei ce nu prețuiesc pământul.

POFTĂ BUNĂ!...

Comerțul a primit prin I.S.C.E. «Mercur», pe baza schimbului de mărfuri, 1 000 de tone de lămi din Liban și Italia, iar din Anglia 800 000 plăciuri cu ceai. Lămiile se... asamblează burl cu aromatul ceai britanic. Nu s'nt însă de disprețuit nici cele 3 000 de saci de gin soște din Anglia.

...ȘI SĂ VĂ FIE DE BINE!

Atmosfera plină de farmec romantic, vinul de calitate (degradat de alambicurile vechii «Vinocol»), specialitățile moldovenești realizate sub conducerea rubicondului buclur-șef Nati, dar mai ales amabilitatea și căldura cu care ești primit la «Bolta rece» din Iași — local care evocă pe Creangă și pe Eminescu, pe Topîrceanu, pe Teodorescu și pe Codreanu — te fac a dori să te întorci totdeauna aci. Și fiindcă, după ce și-a socotit costul consumației, ospătarul îți scrie pe nota de plată: «Să vă fie de bine! Mai poftiți!», te duce cu gândul că la «Bolta rece» numai vinul și... bolta sînt reci; primirea e totdeauna caldă!

La „Bolta rece“.

NU SÎNTEM ÎN INVENTAR

În trimestrul al II-lea unitățile comerciale trebuie să desfășoare cu 10% mai multe mărfuri decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Pentru a se asigura îndeplinirea acestei sarcini, recenta consfătuire de lucru a comerțului de stat, ce a avut loc la Ministerul Comerțului Interior, a preconizat o serie de măsuri. Printre altele și aceea de suspendare a tuturor inventariilor în unități, pînă la data de 10 mai.

Deci, pînă la această dată, cel puțin, nervii pe care ni-i provoacă adesea cartonașele cu inscripția «Inventar» vor fi... scoși din inventar.

40 000!

La aproximativ această cifră se ridică numărul perechilor de încălțăminte refuzate de organele comerciale, în a doua jumătate a lunii martie, din pricina calității necorespunzătoare a produselor. Dintre întreprinderile cărora le datorăm «recunoștință» pentru acest mod de a lucra, recordul îl deține fabrica «Banatul» din Timișoara (7 400 perechi pantofi respinse la recepție în magazia întreprinderii însăși), urmată îndeaproape de fabrica «Modern» din același oraș (7 000 perechi pantofi), apoi de «Progresul» și «Dimbovița» din București (cite 6 000 perechi pantofi respinse de întreprinderile comerțului cu ridicata), «Stăruința» din Suceava (5 400 perechi pantofi și sandale

oprite la livrare), «Crișul»-Oradea (4 700 perechi pantofi refuzate încă din fabrică), «Timpuri noi» din Brașov (2 000 perechi ghete pentru copii) și «8 Mai» din Medias (900 perechi sandale).

Proasta calitate a acestor produse nu e numai o chestiune de... toval, ci și un motiv — pentru organele Ministerului Industriei Ușoare — să treacă la... tăbăcire.

RESTANȚE: 202 MILIOANE LEI!

Oricit nu ne-ar plăcea, așa este: mai există încă importante întreprinderi comerciale a căror activitate s-a soldat în primul trimestru cu pierderi. Sau, cel puțin, cu deficiențe organizatorice care duc la imobilizarea unor fonduri bănești importante. Dovada: la sfîrșitul primului trimestru, întreprinderile comerciale aveau de restituit, pentru împrumuturile contractate la organele de finanțare, rate restante în valoare globală de 202 milioane lei.

Tovarăși din comerț, onorați-vă la termen semnăturile! Altfel, vi se vor protesta polițele!

BRÎNZĂ BUNĂ...

...nu se găsește nici măcar în burduf de ciine, dacă e vorba de telemea. E drept că, spre sfîrșitul lui aprilie, I.C.I.L.-București — întreprindere care nu numai că produce derivate lactate, dar asigură și aprovizionarea magazinelor bucureștene prin distribuirea produselor altor întreprinderi similare din țară — a dat pieței oarecare cantități de telemea. Dar în întregul trimestru I comenzile comerțului n-au fost satisfăcute decît în proporție de 69%, I.C.I.L. rămînd datorate bucureștenilor cu 600 tone din popularul aliment. Care e cauza? Întreprinderile de industrializare a laptelui nu și-au îndeplinit contractele: I.C.I.L.-Constanța cu 307 tone; I.C.I.L.-Craiova cu 240 tone; alte cantități restante s-au înregistrat la pasivul întreprinderilor din Timișoara, Arad ș.a. În primul trimestru — cînd, dată fiind producția scăzută de lapte, și contractele sînt mai mici — lipsurile s-au repetat la Constanța (150 tone), Bacău (23 tone) ș.a.m.d.

Date fiind deficiențele din aceste două trimestre, situația nu se va remedia prea repede, deși ceapa verde e de mult prezentă pe masa noastră. Grăbiți-vă, tovarășii din industria de prelucrare a laptelui: se apropie sezonul de roșii!

INERTIA ESTE INVINCIBILĂ?

În timp ce fabrica «Țesătura» din Iași a fost dotată cu un utilaj modern, capabil să producă țesături cu calități funcționale și estetice superioare, comerțul continuă să inunde piața cu aceleași zefiruri și poplinuri demodate cu care ne-a hrănit ani de-a rîndul. Îndeosebi magazinele din mediul rural sînt din plin aprovizionate cu zefirul în dungi și zefirul uni de prost-gust. Fabrica ieșeană poate produce acum, la prețuri cu numai 2 lei la metru mai scump (preț de amănunt), sortimente noi, cum este poplinetul «Primăvara», care are efecte de șaft (țesături în relief) și poate fi realizat în 10 nuanțe coloristice foarte izbutite. Dar inerția comerțului pare de nebiruit. În mod repetat fabrica s-a prezentat la contractări cu acest sortiment, fără a fi izbutit să obțină comenzi. Argumentul comercianților noștri? «Cumpărătorii din lumea satelor vor refuza — spun ei — o țesătură de bun-gust cu care nu sînt obișnuiți. Țăranul caută aceleași produse pe care le-a folosit și pînă acum!» Pînă a vorbi și de alte țesături aflate în aceeași situație, am vrea să sugerăm tovarășilor din comerț să nu mai pună în contul țăranilor propria lor lipsă de gust.

CE-AR FI DACĂ ȘI ACASĂ...?

Recent, la Budapesta a avut loc un concurs internațional al tinerilor lucrători din alimentația publică. Prezentîndu-se cu rețete culinare tradiționale românești și cu buna dispoziție și ospitalitate, de asemenea tradiționale, tinerii bucătari, cofetari și ospătari din țara noastră au ocupat în clasamentul neoficial al competiției locul al II-lea, fiind premiați pentru comportarea lor. De unde se vede că nu numai în materie de cinematografie luăm premii internaționale, pe cînd acasă...

INTERVIURI CU PĂMÎNTUL

pentru construirea unei stații de imbuteliere aragaz. Numai că aici și proprietarii pămîntului, și organele agricole, și alte organe de stat au pus piciorul în prag și au spus: dăm pămînt numai cît trebuie. Stația s-a construit. I s-au afectat nu 17 hectare, ci 4 1/2 hectare. Stația funcționează din plin, perfect.

Am întîlnit însă o fișie mare de pămînt — 14 hectare — care ni s-a părut supărată de moarte. Ea a aparținut Cooperativei agricole din Ploiești. Din ea s-a făcut o bandă de protecție lată de 150 metri, pentru puțurile ce alimentează cu apă zona de nord-vest a orașului Ploiești. S-a dovedit însă că banda aceasta putea să aibă lățimea de 30 și nu de 150 metri.

— Și ce se întîmplă cu tine acum, bandă prea lată de pămînt?

— Beneficiarul mă dă cu chirie ca să fiu cultivată cu cereale.

— Și cine te cultivă?

— Foștii mei proprietari, țăranii cooperatori din Ploiești. Ei plătesc chirie pentru mine. Că actualul stăpîn nu-i țăran și nici n-are unelte pentru a mă lucra. De aceea noul meu stăpîn merge în fiecare an la foștii și fireștii mei stăpîni și le zice: «Vă închiriez fostul dv. pămînt».

CASE DE PUSTNICI

Am stat de vorbă cu loturile date țăranilor în folosință personală. Unele sînt foarte mulțumite de felul în care sînt îngrijite și cultivate. Altele au motive de amărăciune: sînt lucrate de mîntuială, își schimbă des stăpînii, mai sînt date pe furîș în arendă.

Le-am întrebat pe cele din Berceni (Prahova).

— Voi pe cine sînteți supărate?

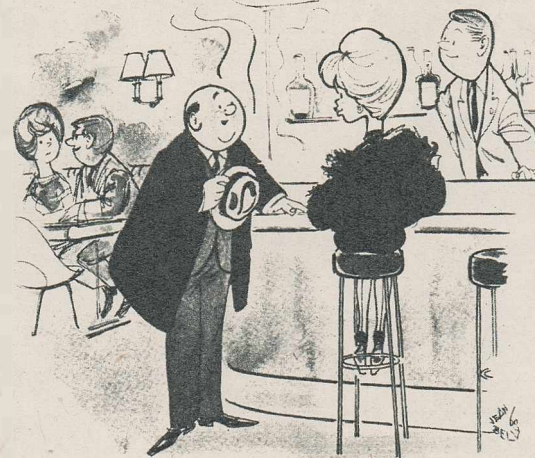
— Pe cei care ne folosesc. Și-au construit case pe trupul nostru. Nu puteau să-și înalțe case în vatra satului și nu în plin cîmp? Poate pentru treaba asta sînt și alții inovativi.

Case de pustnici, în cîmp, am întîlnit și la Tărtășești (Hfov). Vreo 20. Și de bună-seamă că asemenea situații se găsesc în mai toate județele țării.

Așa, da! Linia de înaltă tensiune nu fură din terenul arabil. E paralelă cu șoseaua națională și e apropiată de marginea acesteia.

Noi, cei de azi, tineri ori vîrstnici, chiar de vom ajunge la vîrste matulemeice, ne ducem. Pămîntul rămîne. El este nu numai al nostru, ci și al celor ce vor veni după noi. El e pîinea, vinul, e grădina țării încărcată de toate roadele. Din păcate, pe alocuri, nu l-am prețuit cît trebuie. Se zice că omul sfințește locul. Să sfințim pămîntul românesc, adică să-l apărăm și să-l îngrijim pentru ca să-i sporească, pe tot întinsul, și frumusețea, și rodnicia.

—Imi permiteți să mă prezint:

Gaston Dubichon.
Tensiunea 14/8.

avancronică

de Lucian PINTILIE

Scriind această cronică doresc să încep cu o confesiune energică și fără nuanțe, o confesiune neagră, loială: nu doresc ca cronicile mele să constituie un document al obiectivității mele sau al aspirației mele deșarte spre obiectivitate. Cronicarul de teatru în condiția sa normală, umilă, pămîntescă, nu în condiția sa excepțională (care din fericire există și ea), eșuează aproape totdeauna pe bancul acestei lamentabile «obiectivității». Această obiectivitate limfatică este întemeiată pe imposibilitatea lui de a urî, de a detesta, de a nu dormi noaptea din pricina unui spectacol monstruos — în esență pe imposibilitatea lui de *atașament*.

El numără și triază voturile publicului — dar nici măcar ale publicului simplu, normal, ci ale unui public velear și fantomatic, publicul premierelor — apoi comunică *obiectiv* rezultatul referendumului. Depersonalizarea devine astfel argument moral al loialității criticului. El comunică obiectiv impresiile *celorlalți*. Noi nu avem din pricina aceasta — cu câteva excepții, repet, din fericire pilduitoare — exemple de atașament, de devoțiune ale unor critici față de câteva mari spectacole românești de teatru (ar trebui scrise istoriile acestor bătlăii pentru a se vedea încă o dată cât de fine au fost nuanțele prostiei *angajate* în acele bătlăii, cât de umilitor de singuri au fost creatorii. Cum poate fi cineva obiectiv într-o bătlăie? Adineauri am vorbit eu, acum, obiectiv vorbind, e rîndul tău să încerci să-mi spargi capul). Nu avem astfel aproape nici un argument scris cu valoare de mărturie spirituală despre ceea ce au însemnat aceste spectacole, aceste bătlăii — iar istoria *interioară*, *reală*, a teatrului românesc este istoria doar a citorva spectacole și a relațiilor dintre ele, a modului în care s-au luminat și stimulat între ele. Această cronică a mea va încerca — sfiala cu care spun va încerca este de o desăvîrșită bună-credință — va încerca deci să contribuie puțin la împrăștierea acestui întineric cam metodic — să devină deci *mărturie* — socotind că întinericul domnește autoritar numai cînd nu este sfîșiat de *mărturie*.

Va fi deci cronică propriului meu jurnal interior, oglindind jocul aspirațiilor mele, al rotațiilor mele în jurul acelei întrebări înalte, paralizante: *în fond de ce fac teatru, ce formă de comuniune umană este teatrul, care este natura (magică? concretă? tehnică?) a acestui flux de comuniune?*; iar apoi va fi, în sfîșit, cronică acelor spectacole-cheie — fie chiar și prin prostia lor, dacă-i vorba de-o prostie *substanțială, semnificativă* (nu voi face rabat la prostia palidă, fără vigoare) — a acelor spectacole-cheie care sînt răspunsuri, fragmente de răspunsuri la întrebările neliniștitoare, fundamentale, inseriate mai sus.

Va fi deci o cronică tăios exclusivistă — și cer pentru aceasta de pe acum îngăduința redacției care mă găzduiește, precum și a dv., a cititorilor, de a-mi suporta intransigențele nu ca pe niște ticuri ci ca niște căi, cred eu sigure, ca ceea ce fac să devină, să ajungă *mărturie*.

În general nu voi polemiza și în general mă voi ține de această promisiune — prevăd totuși în deviz posibilitatea unor asemenea reacții inferioare și inutile, accept cu puțină furie și rușine ideea acestei inferiorități, mă mai liniștesc puțin gîndindu-mă că în felul acesta ideea de *mărturie*, idee destul de abstractă altminteri, ar căpăta poate chiar o concretețe mai populară, ar fi deci poate mai seducătoare. Oricum, o voi face foarte rar, și niciodată pentru principii, totdeauna pentru nuanțe — pentru că polemica nu poate avea loc decît între oameni însemnați cu același semn; nu există polemică între oameni de pe planete diferite, de pe planetele unor înțelegeri diferite, ostile. Niciodată deci polemică cu fantomele — ca să dăm un exemplu — scoase din formolul, din tăcerea putredă a unor lăzi de prin poduri, rearticulate, repolizate, remaniate și reanimat și împinse așa în soarele crud și tare al opiniilor libere, direct din podul amintirilor lor, împinse așa fără milă să emită criterii, judecăți, de un anacronism absolut hilar, halucinant.

*

De ce cred că mai mult decît oricînd *acum* este nevoie de asemenea mărturii, ale mele sau ale altor colegi de-ai mei, oricum mărturii care să tindă spre o *sinceritate absolută*? Pentru că teatrul românesc, în ciuda farmecului său letargic, a aparenței liniștite pe care o are, este pe pragul unor mari transformări spirituale (și chiar organizatorice, nădăjduiesc). Aceste mărturii trebuie să se constituie în *comentariul critic* al unui deveniri care, sînt convins, va deveni cea *fundamentală*, va proiecta definitiv teatrul nostru în conștiința europeană. Teatrul românesc, prin cei mai importanți creatori ai săi, se află, cred eu, în pragul unei fel de crize pozitive, unei crize de germinare,

Scenă din spectacolul «Nicnic» (Teatrul de Comedie).

dar mai important decît asta, în pragul unei revelații fundamentale; revelație întrevăzută confuz, haotic deocamdată, revelație care va provoca un șir întreg de drame, de mici prăbușiri de automatisme și comodități, atunci cînd ea va fi receptată integral. Cu toții am participat ani de zile pe scenă la o vinătoare plăcută, populară, la vinătoarea după *adevărul scenic, după veridicitatea personajelor*, dar aceasta era o goană după iepuri, nu era o goană regală după cerbi.

Era o primă treaptă absolut obligatorie, ca o formă oarecare de școlarizare. Personal, am muncit enorm cu actorii pentru a recștiga *paradisul vieții concrete*. Toate articolele mele și spectacolele mele, într-o anume perioadă (ah, și nici nu știți ce greu era să fii *naturalist-realist* într-o epocă de ebuliție a stilizărilor), au vădit ambiția stăpînirii riguroase a acestui abecedar de existență concretă. Prima treaptă a cunoașterii trebuia să fie aceasta, psihologică; a doua trebuia să fie magică (spectacolul fundamental care cuprinde sinteza acestor trepte ascendente de gîndire artistică, spectacolul fabulos nu atît prin valoarea lui absolută, dar pentru senzația absolut miraculoasă că *asistăm pe viu, că participăm* chiar într-un laborator, la *săvîrșirea schimbării, la efectuarea marelui salt de la realism la magie, exact ca la grefarea unei inimi, era «Uriașii munților»* a lui Strehler!). Marea aspirație interioară a spectacolului era de a arăta cum poate deveni lemnul transparent — iar lemnul transparent nu este nimic altceva decît a doua treaptă a unei realități, superioare, complexe care refuză să fie *rezumată doar la definițiile curgînd din absolutizarea aparențelor ei* (lemn = lemn).

Acest abecedar odată stăpînit — avînd o oarecare autoritate pe sistemul de reacții psihologic-verist (și din stăpînirea acestui sistem — se pot orchestra splendide efecte dramatice-comice) — te afli epuizat la limita unei experiențe. Atunci, cred eu, pentru orice artist trebuie să reînceapă într-o formă sau alta experiența strehleriană (doresc să fiu înțeles exact în ciuda exclusivismului meu). Atunci începe sau ar trebui să înceapă așa ceva. Atunci cred că artistul se află dacă nu în fața revelației cel puțin a întrebării: *care este obrazul necunoscut al realismului, necunoscut și destinat explorării ca cel al lunii* — nu este cumva realismul (acesta concret și psihologic) un *purgatoriu*, un purgatoriu necesar altor înălțări? Există realități abisale, amețitoare frumuseți poetice niciodată reconstituibile din mozaicul unor criterii mărunte, psihologice; o realitate abisală ca nebunia lui Hamlet, de pildă, nu se va putea niciodată reconstitui, pas cu pas, după cele mai noi date ale psihoanalizei, nebunia lui Hamlet de pildă e o *realitate poetică, o realitate poetică, repet*, ca un cer sumbru, adînc pe care nu-l putem noi lumina cu bietele noastre lanterne de doi wași și ceva.

Ultimele importante spectacole românești pun pentru mine foarte acut această problemă a *realismului purgatoriu*. De o extraordinară semnificație dramatică este pentru mine spectacolul «Macbeth». Acolo cred eu — un mare, puternic și contradic-

toriu artist se luptă să iasă, chiar dacă nu mărturisește, chiar dacă nu știe, din nămolul (acest nămol adormitor ca un leagăn), din nămolul circumstanțelor fiziologice, chimice, psihologice, aspirînd spre soarele unei realități de alt grad, care, din cînd în cînd, îi fulgeră retina lui fabuloasă, puțin obosită.

O, dar este enorm de discutat! Într-o asemenea perspectivă de probleme enunțate aici doar foarte scurt, foarte concentrat, îmi voi îngădui să selecționez spectacole, puncte de vedere, să nu fiu obiectiv, să fiu subiectiv adică, ceea ce nu e opusul lui a fi obiectiv, e altceva, e o nuanță foarte complicată a existenței noastre, a aspirației noastre timide de a identifica existența cu mărturia.

SPECTACOL PE GLOB

Ninna Kasatkina și Vladimir Vasiliev de la Teatrul Mare din Moscova dețin rolurile principale în baletul *Sărbătoarea primăverii* de I. Stravinski, în noua versiune coregrafică prezentată pe scena Operei de stat din Berlin.

Prilejuate de împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui L. Pirandello, televiziunea italiană a transmis un ciclu de adaptări după nulele marelui scriitor. Fotografia noastră reprezintă o secvență din «Fracul strîmt» cu Jacqueline Pierreux și Tino Buazzell (prof. Gori).

TOTUL DESPRE ELI

CUM LUCREAZĂ MARIII REGIZORI

de Magda MIHĂILESCU

1945, exercițiu de imaginație: să zicem că pe bd. Magheru (sau pe orice alt bulevard din lume) ar trece într-o zi, pe jos, să se plimbe, să încerce să se plimbe, Fellini și Brigitte Bardot (ori Kurosawa și Belmondo). Nu alături. Unul pe-o parte a străzii, altul pe cealaltă parte. Cite suflete ar fi silțate în momentul acela, prinse în dilema pe viață și pe moarte de a nu ști de gîtul cui să sară, al lui Fellini sau al Brigitte? Cu asta exercițiul s-a terminat. Ne intrasem puțin pentru Fellini, ne aducem aminte și de alte mari neînțelepciuni din lumea aceasta și încercăm să ne împăcăm cu îneca ei. Înă una alta, în capul spectatorului filmul aparține, însă altui, omului care se vede pe ecran, nu celui din aparatele camerei. Despre primul lumea știe totul și

încă ceva pe deasupra, și nu se supără niciodată oricite legende ar înghiți pe seama lui. Pentru că știe totul, îl socotește un soi de prieten căruia are dreptul să-i ceară un autograf, un nasture de la cămașă ori să-i taie o șuviță de păr. Ca amintire. Regizorul nu trece însă drept prieten. Despre el publicul cunoaște, de cele mai multe ori, două-trei adevăruri esențializate, de genul: «Fellini improvizează». «Și Godard improvizează dar el e și mai nebun». «René Clair spune că are tot filmul în cap, bucățică cu bucățică, și că nu-i place să filmeze în decoruri naturale, ca să nu depindă de un norișor». «Forman umblă cu aparatul ascuns». «Parcă Lelouch nu face la fel?»

Din cînd în cînd, presa se apucă să facă puțină dreptate,

pe cîțiva centimetri pătrați de hîrtie, încercînd să dilate cele două-trei adevăruri, dedicîndu-și coloanele lucrului, sfîntului lucru al regizorilor. Lor și celor care au stat în preajma lor le vom da și noi cuvîntul în numărul de față și într-unul viitor. Se află aici dorința de a-i apropia mai mult pe spectatori, fie și pe această cale modestă, de marile și adevăratele izvoare ale artei cinematografice. Mai este și un fel de a spera, poate naiv, în ceva mai multă luciditate atunci cînd ne împărțim inima în dreapta și-n stînga. Și mai este un fel de a spune încă o dată, în gura mare, «mulțumesc» pentru plînsul lui Zampano la moartea Gelsominei, pentru zvircolirea lui Maciek, pentru «amorulile blondei».

Jerry Lewis, cineast din păcate aproape necunoscut la noi, are multe de spus în materie de lucru regizoral.

▲ **Wajda:** «Important nu este cine a găsit soluția unei scene, ci cine hotărăște, căci acela poartă responsabilitatea».

○ **buclă a Elizabethi Taylor nu cade așa cum trebuie. Uneori și aceasta este o problemă de regie. Zeffirelli, autorul ecranizării «Îmblinzirea scorpiei», împărtășește această părere. Se vede și din fotografie.**

FELLINI — VRĂJITORUL

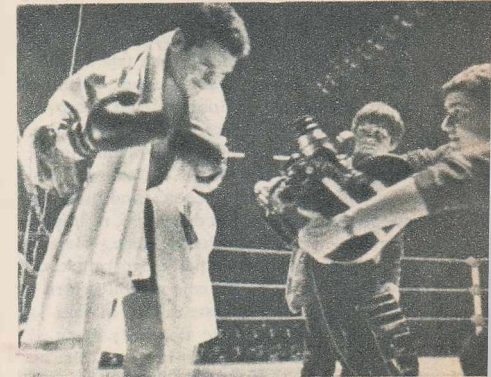
Alții despre el. Ziaristul Tullio Kezich. «Oricine a urmărit filmarea, fie și numai pentru o jumătate de oră, nu se poate să nu fi observat ambianța specială în care lucrează. Toată echipa este cu ochii pe poetul său, îl pîndește, îl supraveghează, îl admiră. Fiecare este mîndru că participă la film și că-l servește pe el, pe Fellini, nu pe altul. Federico, care răspunde sincer afecțiunii colaboratorilor, nu-i decepționează... Micile certuri, inevitabile între oameni care muncesc împreună, ajung rareori la urechile

regizorului. În raporturile cu alții, el își reține esențialul. Știm că este foarte curios să afle totul și totuși este de o discreție extraordinară, căci îi place să se țină departe de palavrăgilele cumețrești. Are o părere exactă despre fiecare, nicidecum atinsă de sentimentalism, și știe cu precizie pînă la ce grad poate să se bazeze pe fiecare dintre membrii echipei. Este normal ca, lucrînd cu Fellini, oamenii să se simtă galvanizați de exemplul său».

Tullio Pinelli, unul dintre scenariștii săi permanenți. «Lui îi aparține ideea fundamentală a filmului. Apoi începem să ne întîlnim și să

▲ **Fellini:** «În general imit pe toți interpreții».

▲ **Lelouch:** «Îi învâț pe actori să joace în fața unui singur spectator: camera».

discuțăm pe marginea acestei idei. Dar discuția este totdeauna dezlinată, nu vorbim foarte-foarte serios. Procentajul: 80% flecăreală, 20% muncă... Cînd am terminat scenariul, nu știu la ce ar mai fi bună prezența mea în timpul filmărilor, în special cu un regizor ca Fellini, care creează în timp ce turnează. Sînt totuși momente cînd mă cheamă, ca să fac unele schimbări de dialog. Atunci vin imediat».

Marcello Mastroianni. «Este foarte abil. Are calitatea de a te face să te simți în largul tău. Atunci poți să-ți deschizi sufletul. Pentru prima dată în viață am întîlnit pe cineva căruiui i-am spus tot ce trăiam, simțeam, tot ce aveam înăuntru, pînă și lucrurile cele mai intime, mai secrete... A găsit modul cel mai eficient de a acționa asupra mea, pentru a-mi da acea latură... cum să-i spun... acea latură necesară personajului (n.n. — este vorba de Marcello din *La dolce vita*), într-o asemenea măsură încît în timpul filmărilor eram altul decît ceea ce sînt eu în general în viață. E adevărat că există niște asemănări lăuntrice între Marcello și mine, dar nu-i semăn în nici una dintre manifestările exterioare. El este mai sigur, mai strălucitor, mai vesel. Are mai multă personalitate. Tot ce am realizat se

(Continuare în pag. 22)

când obiectivul nu e clar

Scrim săptămîna trecută că televiziunea n-a știut să cultive muzica distractivă de calitate și nici să stimuleze apropierea de acest gen artistic a celor ce i-ar putea ridica țînta. Unele încercări s-au făcut totuși. Anul trecut, «Dialogul la distanță» cerea fiecărei regiuni o compoziție muzicală proprie. Rezultatele: nule. Nici una dintre pastile prezentate cu acest prilej n-a trăit mai mult decît o seară, deși juriile, completate, le notau cu 9 și 10. Pentru depistarea unor tineri cîntăreți s-au organizat «Emoțiile în premieră», de la care am rămas cu mai nimic. E de presupus că eșecul acestor încercări se datorește tot lipsei unei concepții clare asupra obiectivului de urmărit.

A fost elegiată organizarea festivalului de la Brașov, dar dacă ne vom gîndi mai bine gustul celor ce au răspuns de participarea românească la festival nu merită aceleași elogii. Vă amintiți ce imagine ni s-a rezervat (nouă și telespectatorilor Euro și Interviziunii) ca incununare a competiției? Înainte de decernarea premiilor am petrecut minute îndelungate în compania lui Aurelian Andreescu, al cărui unic pașaport pentru micul ecran — înfățișarea agreabilă — a expirat de mult. Morga, rochiile monumentale, rigiditatea în mișcări au fost — sintem martori — premeditate de Radioteleviziune. Vă amintiți cele două emisiuni preliminare de muzică ușoară transmise de la Brașov cu scopul de a pune la punct detaliile.

Lipsa unor criterii precise, stabile, de orientare explică atît pendulările între abuzul de muzică ușoară de toată mina și eliminarea ei aproape totală din programe, cît și capricioasa selecționare a interpretelor. Ne plîngem, pe bună dreptate, de insuficiența originalității creațiilor. Dar în ce măsură a stimulat-o televiziunea? Încurajarea copiilor diverselor modele, a încadrării în clișee acceptate, a tîns să reducă la același numitor ceea ce părea să iasă altminteri în relief.

Cultivat cu grijă și solicitat cît mai adesea pentru a-l determina să-și înnoiască mereu repertoriul, să-și desăvîrșească stilul, grupul Sincron — pentru a da numai exemplul cel mai evident — ar fi devenit, fără îndoială, pînă acum o formație de talie internațională. Dar pentru aceasta ar fi fost necesar ca organizatorii programelor muzicale ale televiziunii să sesizeze și să prețuiască înzestrarea multilaterală și dorința de continuă autodepășire a lui Cornel Fugaru și să acționeze, avînd în vedere o anumită perspectivă. Nu cred să se fi preocupat cineva în mod concret de necesitatea omogenizării culturii muzicale a întregului grup, pentru ca membrii săi să nu rămîină simpli executanți legați de instrumentul lor, ci să-l poată seconda efectiv pe Fugaru în stabilirea profilului propriu al formației. Melodiile populare transpuse în ritm de jazz, formulele de orchestrație ingenioase, talentul scenic îl recomandau de mult pe Cornel Fugaru ca pe unul dintre cei mai promițători exponenți ai muzicii noastre ușoare. Dar în loc de o îndrumare competentă și de o stimulare continuă Sincronul a avut parte de invitații întîmplătoare în fața camerei de luat vederi.

În schimb, cu cît un interpret era mai amorf, mai impersonal, cu cît dădea impresie de «dejă viu» cu atît era mai sigur de accesul nelimitat pe micul ecran. Sosiile lui Dan Spătaru ar fi trebuit admise cel mult în postura de imitatori comici. Li s-au oferit totuși programări frecvente în emisiuni de varietăți, concerte cu public etc.

În timpul festivalului de la Brașov am admirat nu numai voci, nu numai interpretări, ci și eleganța princiării a țîntei unor interpreți, expresivitatea unor trupuri, a unor figuri, a unor miini. Privind atunci miinile Piei Colombo, ale lui Hugues Aufray, mi-am amintit de alte miini la fel de frumoase, la fel de rasate: miinile lui Fărîmiță Lambru. Numai că între Fărîmiță Lambru, prologat colaborator și elev înzestrat al Mariei Tănase, și o imitatoare palidă a marii artiste — Mariana Bădoi — televiziunea a demonstrat în repetate rînduri că o preferă pe aceasta din urmă. Nu are importanță că e lipsită de ureche muzicală, ceea ce face ca înregistrarea vocii ei să fie un chin pentru tehnicienii de sunet. Nu are importanță că nu s-a ostenit să-și însușească măcar o educație muzicală elementară. Confracerea nedibace este acceptată drept aur curat. Rezultatul: Mariana Bădoi ajunge să ne reprezinte la un festival internațional în Brazilia.

Pornind de la ideea într-un totuși justă că nu trebuie permisă maimușărirea cîntărețului de un text pe care interpretul nici nu le înțelege, televiziunea a omis să-i îndemne pe principalii ei interpreți să-și însușească temeinic cel puțin o limbă străină. Cîntăreții noștri de operă pot apărea pe marile scene din întreaga lume. Dan Iordăchescu relata într-un interviu televizat că pentru un singur spectacol a învățat o operă întreagă în limba germană. Succesul internațional al Editei Pieha se datorește între altele modulului impecabil în care cîntă în limba franceză. Marina Voica poate cînta frumos în limbile rusă și spaniolă, Pompilia Stoian este profesora de engleză. Dar ceilalți?

datorate lui Fellini. A acționat asupra mea ca un vrăjtor.

Otello Martelli, operator-șef. «Avem aceleași gusturi în materie de fotografie, iată totul. Îmi spune: «Ascultă, în filmul ăsta aș vrea o fotografie așa și așa». Încerc să-l satisfac și pînă acum sînt cît am izbutit... Nu vrea niciodată cadrele limitate. Lumina este totdeauna o problemă. Uneori comanda aparatului mișcări care merg pînă la 360°. Este fals să se spună despre el cum că nu ar fi interesat de tehnică. Mulți cred asta, dar este o prostie. La proiecții, este primul care observă că fotografia are grain, că este neclară, că are unele valori. Are o memorie fenomenală.

Dominique Dileade, fost asistent. «Cînd ai intrat în universul lui Fellini ai devenit un obiect un deosebit și mai bine, un personaj. Tot ceea ce-l înconjură este pentru el o materie creatoare. Deoarece, asimilează, macină cu o poftă ce nu se găsește egal decît în somptuoșitatea imaginației sale. Are darul de a proiecta lumină, viață, în doctorul lui Hoffman, asupra a tot ceea ce este în jurul său adoptă ca element de peisaj al filmului pe care-l poartă cu el... Ceea ce Fellini caută în muncă, atunci cînd îl vezi absorbit, nelăsat și cînd ia de la capăt o secvență este genul filmului său. Problema care se pune nu este o unui travelling ori a unei replici false. Ci aceea de a-și regăsi inspirația. Cred că Fellini este unul dintre rarii regizori care au concepția sacră a inspirației. Este ceva care ține de absolut, de esențial, de o mistică... De aceea el are nevoie să fie ocrotit atunci cînd filmează... Ce crede despre cei din jurul său? Îi iubește, da, dar așa cum un psihiatru își iubește nebunii, cu bunăvoință, cu amuzament și compătimitare. Cînd se întoarce seara acasă, ia cu el, gelos, imaginea platoului și în vis, face din ea un harem sau o menajerie».

Fellini despre el însuși. «Pentru a lucra trebuie să creez cu adevărat o complicitate absolută și trebuie să simt o totală prietenie față de colaboratorii mei; vom avea aventuri, întîlniri comune, amintiri... De obicei, cînd încep să am o idee despre ceea ce va fi noul meu film, o idee mai degrabă confuză dar neliniștitoare, vorbesc despre ea, dar fără să dramatizez, ca și cînd aș povesti ceva fragmentat. Cînd povestea încep să aibă formă destul de precisă, ne împărțim munca. Pinelli ia cîteva scene, Flaiano (n.n. — al doilea scenarist permanent) altele. eu încă cîteva, dar facem tot ce e posibil pentru a lăsa acestei creații, care este filmul în fața sa embrionară, cea mai mare libertate; vreau să spun că nu încercăm să precizăm totul, căci nu aș ști să lucrez cu un scenariu foarte bine construit, extrem de riguros. Am nevoie ca acesta să aibă o margine foarte elastică, nu spun pentru improvizație ci, de fapt, pentru imbogățirea unui personaj, a unei situații...»

Alegerea actorilor reprezintă pentru mine momentul cel mai dramatic din toată etapa pregătirii și realizării unui film... aș vrea să vă dau un exemplu: am scris, mi-am închipuit pentru un anumit rol, să zicem, un bărbat înalt, palid, chel, cu aspect civilizată, cu un limbaj distins... Căutînd încarnarea acestui personaj, se întîmplă să mă trezesc în fața mea cu un bărbat mic, cu podoabă capilară abundentă și să fiu fascinat, să mă gîndesc că el este cel care-mi trebuie. Cel pe care-l aveam în cap este o fantomă, cel de lîngă mine este o ființă adevărată, cu păr pe miini, cu un dialect care mă emoționează sau mă face să rid, în sfîrșit, mi se pare că el este personajul care îmi convine cu adevărat... Pe scurt, aș vrea să spun asta: nu fac niciodată eroarea (și probabil că aici se află singurul sistem ce poate fi descoperit în metoda mea de muncă) — căci îmi pare o eroare — de a adapta actorul personajului, ci fac totdeauna contrariul, mă străduiesc să adaptez personajul actorului... Cînd dirijez actorii, în general, mimez în întregime acțiunea și încerc să dau eu însumi replicilor intonația cea mai bună. Dar uneori, pentru a nu risca să-l influențez, să oblig actorul să mă imite, vreau să aflu ce ar face el singur... Inspirația în materie de interpretare o dobîndesc, în principal, în timpul pauzelor, cînd actorul se așază pe un scaun, cînd

cere ceva de mîncare, cînd face curte unei figurante, cînd telefonează ori cînd adoarme...»

WAJDA: TREBUIE SĂ-I CÎȘTIGI DRAGOSTEA

Tot alții despre el. Jerzy Skolimowski, scenaristul filmului «Inocenții fermecători»: «Acest om, care spune mereu că punctul de vedere al regizorului este cel hotărîtor, insistă însă totdeauna ca toți colaboratorii scenariului să ia parte la toate etapele muncii pentru realizarea unui film. Nu are secrete pentru nimeni și ține să se știe acest lucru. Acesta este Wajda, romanticul căruia îi place o desăvîrșită ordine în muncă».

Zbigniew Cybulski, interpretul a patru filme realizate de Wajda. «Ca să lucrezi bine cu Wajda trebuie să te faci iubit de el. Iar ca să-i fii drag, apropiat, trebuie să te faci înțeles. Wajda nu iubește decît ceea ce înțelege. (Asta se vede și din filmele sale, din felul cum judecă el conflictul dintre generații.) Poate de aceea și-a păstrat mulți colaboratori, de la un film la altul, mai ales dintre actori și operatori, deci dintre oamenii cu care muncește direct. Dar și tu trebuie să-l iubești pe Andrzej și trebuie să știi să-l lași puțin în pace atunci cînd vine pe platou, cu capul plin nu numai de filmul pe care-l realizează în prezent ci și de obsesia celor cu care le-a lăsat în urmă și care acum i se par incompleți. Înt-un fel, el încearcă să îndrepte, să împlinescă cu fiecare film pe care-l face, un altul trecut. Zeul căruia i se închină în primul și în primul rînd este imaginea, capacitatea ei de a transmite no ideii pur și simplu ci, aș spune, o senzualitate a ideilor. De aceea el caută peste tot imagini. Nu este exclus ca, într-o pauză — cînd tu crezi că Wajda nu te observă și faci ce-ți trece prin cap — dacă îi place cumva o anumită atitudine a ta, să se repedă cu aparatul asupra-ți, strigînd: «Stai așa, filmăm!»»

Wajda despre el însuși. «Îmi place mult să am cîteva scene gîndite bine, pregătite. Asta îmi ajunge pentru a începe în liniște un film. Restul este o mare aventură. Regia seamănă cu arta militară, unde fiecare hotărîre este irevocabilă și unde fiecare greșală provoacă pierderi fără putință de reparat. De aici necesitatea de a te adapta totdeauna situațiilor concrete...»

«Nu dau o mare importanță decupajului: dacă mă gîndesc bine, în afară de filmul «Generația», n-am consultat niciodată un scenariu în timpul turnării. Există regizori care cunosc decupajul pe dinafară. Pentru ei nici o scenă nu reprezintă o problemă cu totul specială. Eu nu știu cum va arăta planul 27, îi cunosc numai conținutul. Cum aș putea să-i bănuiesc dezvoltarea? Nu-mi scriu niciodată filmul pe hîrtie, știu totdeauna ceea ce caut (bineînțelese, se poate să nu găsec)...»

«Toată neliniștea mea este de a presimți observațiile spectatorului. Controlez fiecare scenă pentru a mă convinge că ea comunică maximum de observații. Dacă, în timpul proiecției, spectatorul se pierde în tramă, atunci invențiile cele mai strălucitoare nu mai au nici un rost. Un film se adresează în primul rînd imaginației, sensibilității și abia după ce ai părăsit sala se formează în tine o concepție intelectuală durabilă.»

«Vîisez să fac un film fără dialoguri. Poate

pentru că nu sînt interesat de ele și nici nu am talent în acest domeniu. Dialogul este pentru mine un rău necesar».

«Iubesc actorii care încearcă, înaintea fiecărui plan, un mic studiu asupra temei din scena în curs de pregătire. Eu observ și aleg... Teatrul îți dă acea minunată posibilitate a unui contact strîns cu actorul și a unei munci de profunzime cu el. Acolo există o colaborare reală în timpul repetițiilor, cu mult înaintea premierei. Poți să ceri mai mult actorului. Într-un film, din contră, nu-i ceri totdeauna totul. Regizorul are un întreg arsenal de mijloace prin care poate încerca actorul sau îl poate modifica potrivit voinței sale. Dar el, interpretul, exprimă principalele idei ale operii. De aceea îmi încep mîncă cu repetarea cîtorva scene de bază. În timpul ultimelor repetiții las o libertate totală actorului și aștept propunerile sale...»

«Există un lucru care pentru mine are o mare importanță, sfîrșitul filmului. Înainte de a începe turnarea trebuie să știu neapărat cum va arăta finalul.»

LELOUCH — OMUL-FILM

Regizorul, scenaristul și operatorul Claude Lelouch despre el însuși. «Sînt reprezentantul tip al unei generații de cineaști în stare pură, liberi instruiți prin imagine... A fi tu însuși propriul autor al scenariului și al dialogurilor mi se pare o treabă capitală. Alcătuiesc scenariul și compun dialoguri adaptate, înainte de orice, imaginii».

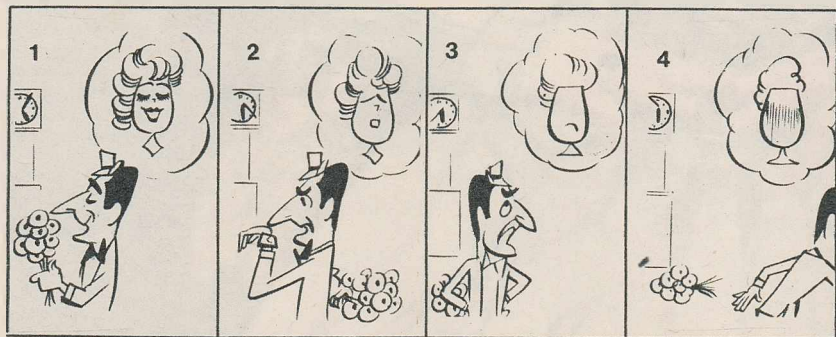
«Îmi cunosc ritmul cinematografic și îmi aleg deci tempo-ul atît pe planul scenariului cit și al dialogului. Eu gîndesc mai întîi imagini și țîn să precizez că sînt propriul meu operator. Găsec cînd o aberație să îmi credinție aparatul unei alte persoane. Ca și cum Van Gogh ar fi pictat cu o pensulă țîntă de mina unui prieten...»

«...În exterioare și atunci cînd sînt preocupat cu precădere de personaje, acord o mare importanță improvizăției. Și în viață improvizăm, nu-i așa? Într-o zi tu turnam o scenă pe un drum din Seine-et-Oise. Era un plan cu patru actori și o mașină. Deodată și-a făcut apariția... o cămilă. Am modificat secvența pentru a face loc acestui animal insolit!...»

«Sînt foarte sever mai ales în alegerea actorilor. Pentru «O fată și niște puștii» m-am oprit asupra a patru actori din patru sute. În ceea ce privește munca propriu-zisă, îi învăț să joace pentru un singur spectator: camera. Încerc, prin toate mijloacele, să-i fac să uite teatrul. Cînd lucrez, nu se mai pune problema odihnei, filmăm 15 ore pe zi. Decupez mult. Pentru mine este o obișnuință să trag 100-120 de planuri pe zi...»

«În pregătirea scenelor repet separt cu fiecare actor. Îl iau pe Montand deoparte și-i dau eu replica lui Girardot. Apoi o iau pe Annie și-i dau replica lui Montand. Astfel, cînd joacă împreună, nici unul nu cunoaște replica celuilalt. Asta dă mai mult adevăr scenei... Dacă nu iese, dacă scena nu este așa cum o vedeam eu, atunci o reiau, însă schimb dialogul.»

«Îmi fac filmele cit pot mai repede, în patru săptămîni. Aș vrea să izbutesc să turnez un film într-o singură zi. Dar pentru asta aștept perfecționări tehnice. Mai există încă secrete...»

M.R. Paraschivescu

TRISTELE

de Lucian RAICU

Fiecare nou cuvânt și fiecare nou volum al lui Miron Radu Paraschivescu adâncește senzația de a ne afla în fața unei personalități ireductibile, puternic marcată de semne și ecouri ce sînt numai ale sale și nu pot fi altfel, și, în același timp, într-un fel oarecum paradoxal, amplifică pînă la o stare de perplexitate dificultatea «incadrării», a caracterizării exacte, liniștitoare pentru spiritul nostru dornic de clarități și definiții. Aceasta întrucît M.R. Paraschivescu nu-și refuză nimic, nici o limitare, nici o emoție sau o atitudine a clipei, nu înțelege să sacrifice vreuna dintre virtualitățile ființei, ale conștiinței, rămînînd mereu departe de acele afectări prin care de obicei un scriitor izbutește, voit, a-și compune în cele din urmă un «stil», o mică notă personală.

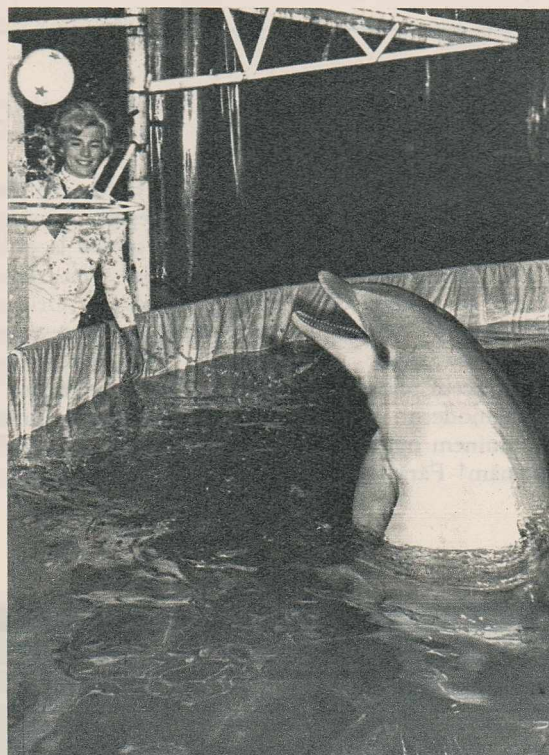
Toată poezia sa este de fapt un vast jurnal intim de o impresionantă autenticitate, de o sinceritate fără umbre, în cuprinsul frământat al căruia autorul trăiește, se definește, o dată și încă o dată, la infinit, mistuit de o mare patimă a cunoașterii, a cunoașterii de sine, de lume. Un jurnal în care esențele există numai prin concretul existențial, ideile prin fascinanta lor materialitate, istoria prin cotidianul ei, sublimul prin trăirile cele mai umile.

Poetul este într-un nesfârșit proces de regenerare, el se menține consumîndu-se, dăruindu-se, într-o angajare de fiecare moment, care este unic și echivalent cu o viață, cu o naștere, o agonie și o renaștere. Poezia înseamnă pentru el un mod de a fi, o cale, poate singura, de a exista, un strigăt violent și elementar opus neantului. Un fond de ingenuă pasionalitate animă nu numai *Cîntecul figuranței*. În vers liber sau clasic, la o tonalitate înaltă sau potolită, cîntecul său e același: «Veți înțelege că sînt o vioară/ Prietenii, care cîntă să nu moară» sau: «Auritul drum de mijloc/ Niciodată nu-l bătuți/ Auritul drum de mijloc/ Care este-al nimănuși/ Pe-auritul drum de mijloc/ Care este-al tuturor./ Pe-auritul drum de mijloc/ Mă visasem călător/ Dar pe-auritul drum de mijloc/ Nici acum cînd sînt bătrîn/ Pe-auritul drum de mijloc/ Nu-s în stare să rămîn». Trebuie înțelese *la propriu* aceste cuvinte care nu sînt doar cuvinte, nici doar un program estetic, pentru că la Miron Radu Paraschivescu totul este gest și act, fraza poetică e dictată de respirația ființei lăuntrice, se confundă cu ea, a scrie este totuna cu a fi. De aici savoare vitală a poeziilor, gustul de proaspăt și crud, senzația de palpabil care străbate și meditația aparent detașată. Rigorile impuse, nostalgia purității formale a versului

reprezintă la M.R. Paraschivescu expresia neașteptată dar foarte de înțeles a marelui flux biologic care se cere cunoscut, stăpînit, esențializat... La un strat interior aproape toate poeziile sînt niște «cîntece de lume», întreținute de o abundență a sevelor originare; excesul acestora determină uneori nevoia unei cristalizări abstracte, încorporare a elanurilor frenetice, ca în admirabila *Cămașă de forță*: «Veșmint inteligențelor de gală/ În nîmșos și despletit avînt./ Tu împlinești țîna ideală/ A duhurilor rupte de pămînt./ Mai aspră decît pătura de pîslă./ Mai suplă ca oțelul din cătușe./ Tu prinzi, ca jocul apei într-o vislă./ Corola unei flăcări sub cenușă./ Iar cînd îmbrac manșeta cinepie/ Sînt un Ovidiu-n ultima solie/ Să-i ducă-n urbe intristatul gînd».

Există în poezia lui M.R. Paraschivescu o aspirație de a nvinge materia grea, diversă prin idee, de a întoarce pornirea lezîndu-i în reflecție înaltă și severă, de a capta și a reține «erosul» din lume în definiții și inscripții reci, de o maximă stilizare, dar sub împietrirea de suprafață, îndelung șlefuită, nîma continuă să bată zgomotos. Multe poezii din recentul volum sînt astfel de piese perfect încheiate, privesc de o stabilitate aparentă, false pasteluri, cutreierate pe dedesubt de un luh neliniștitor: «O, străluciri de ape stătătoare./ Nu vă cliniți, cu ochiul cit colinzi/ Egal sclipind sub lună ori la soare./ Capcane reci, placidelor oglinzi/ În care sensul răsturnat străbate/ Al lumilor din sferile de sus./ Cu apogee subteran curbate/ Și răsăritu-ntors către apus./ Fiori străini deschid arare-n voi/ Privirea străvezie de mirare/ A unor orbi solari, cu ochii goi./ Ce-și schimbă nevăzutu-n așteptare» (Lacul). În forme oricît de viguroase, firea adevărată, de o rară complexitate și de o specifică încordare, a poetului, nu întirzie să iasă la iveală cu un caracteristic și atât de straniu farmec *paraschivesc*. Nu e nevoie să căutăm prea mult cheia rafinatelor metamorfoze, a travestițiilor de tot felul: «Printre domestice fiare mă trec./ Care tăcerea ni-o latră/ Intru în pielea eroului grec/ Sub o mască de piatră/ ...Nu cer în trecerea asta decît nopții să-mi țină aprinse făclile/ Și-n peșterea unde m-am zăvorât/ Un proaspăt răcnet, să-mi perii stafile» (Jungla). Acest *proaspăt răcnet* este mereu poezia lui Miron Radu Paraschivescu. Rostită de fiecare dată cu o nedezmîntită ardoare, cu o remarcabilă intensitate în elanuri și căderi, extazuri și amărăciuni, chemări și sarcasme, solitar și solidar, totdeauna ea însăși, cîntec «categoric» și loial, pe viață și pe moarte». Spus de poetul «agitator și duhovnic».

VARIETĂȚI

Zoo
flacăra

TE PUI CU DELFINUL?

Unul dintre numerele de cea mai mare atracție prezentate la Stadthalle de ciroul din Viena este cel realizat de delfinul Lothar. Sportiv convins și totodată campion necontestat la înotul subacvatic și la săriturile... supraacvatic, el se antrenează intens pentru a se face remarcat și la baschet. Iată o aruncare la coș plină de adresă!

PAPĂ LAPTE...

Mindamee (Dansatoarea) este numele thailandez al unei elefanțele în vîrstă de numai 5 luni, adusă la grădina zoologică din Whipsnade, Marea Britanie. Cităm din meniul zilnic al grațioasei «Dansatoare»: 20 de sticle de lapte, 12 ouă, citeva zeci de kilograme de orez, fructe, concentrate.

PLASTICA

ARTISTUL
ȘI
CONTEMPORANEITATEA

Timp de trei zile din săptămîna trecută, Conferința pe țară a Uniunii artiștilor plastici a scos din izolarea calmă a atelierelor, din fața șevaletului sau a blocului de piatră, pe creatori, invitîndu-i la un larg colocviu, la un pasionat și sincer schimb de idei asupra problemelor vitale ale creației lor. Și cu toate că, îndeobște, plasticienii pretind că se exprimă mai lesnicios și cu preferință prin culoare, lumină sau volume, de astă dată cuvintele au mînut de dezbaterii unor concepții fundamentale ale creației, privind relația esențială dintre artă și realitate, dintre artist și public. Pentru că, firește, orice căutare artistică se dovedește sterilă și orice splendid meșteșugită teorie — inutilă, dacă ele nu țintesc ca, împreună, să întindă punți trainice între artă și oameni, să prindă în opere pulsul vremii, zăbuciumul și visele ei, dacă nu reflectă lumina cerului și tradițiile artistice ale pămîntului, dacă nu vorbesc de istoria de ieri și de azi a poporului român. Onorînd cu prezența sa acest înalt for al artiștilor plastici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere celei de-a treia Conferințe a U.A.P. Caracteristica dezbaterilor o constituie țîna înaltă, un profund spirit de responsabilitate pentru destinele culturii socialiste a țării noastre, pentru îndeplinirea înaltei meniri ce revine artistului în societatea noastră socialistă». Menire pe care artistul și-o poate îndeplini cu atît mai înfloritor în condițiile în care, arăta secretarul general al partidului nostru «partidul și statul încurajează dezvoltarea nestînjînită a personalității tuturor artiștilor, o amplă și laborioasă activitate de cercetare și experimentare artistică pentru perfecționarea continuă a măiestriei, a mijloacelor de exprimare, o largă diversitate de stiluri și maniere de creație, care să îmbogățească și să lărgască continuu paleta artei noastre contemporane».

Timp de trei zile i-am ascultat vorbind pe artiștii noștri plastici din diferite generații, pe măestrii care au în spate o vîrstă și activitate creatoare tumultuoasă, punctată de mari opere dăruite poporului, i-am ascultat și pe tinerii creatori, care se caută și își caută mijloacele proprii, cit mai contemporane, de exprimare artistică cu o fervoare, ba chiar cu o vehemență, aș spune, specifică noii generații. Generațiile și-au întins mina și au discutat împreună problemele lor de breaslă, de organizare a uniunii de creație, cu o participare afectivă ce dovedea preocupări reale pentru așezarea vieții U.A.P. pe o bază temeinică, gospodărească și, mai ales, străbătută de simțul echității. Semnalarea unor neajunsuri de organizare din activitatea de pînă acum a U.A.P. nu a intenționat decît să recomande îndepărtarea acestora de către noua conducere a uniunii, în așa fel încît baza materială necesară creației să ofere tuturor artiștilor posibilitatea de a se manifesta plener și armonios, de a crea operele ce înfrumusețează viața omului, de care omul are nevoie. Dar miezul discuțiilor, cea mai înfierbîntată și amplă parte a lor, a fost axat pe această arzătoare întrebare: pentru cine creăm, cum realizăm dialogul cel mai sincer, mai armonios între artă și public, în ce măsură creația noastră poartă pecetea zilelor de azi, a realităților noastre socialiste, în ce măsură transmite un real mesaj social-uman? Pentru că, se știe, arta înaintașilor noștri, cu tot ce alcătuiește originalitatea și valoarea patrimoniului nostru artistic, demonstrează că niciodată gîndirea artistică românească nu a fost despărțită de problematica vieții sociale, de particularitățile poporului și istoriei noastre; cu atît mai mult deci se cere astăzi identificarea totală a artiștilor cu țelurile perioadei istorice de mari transformări pe care o străbătem. Întrebările acestea au revenit în cuvîntul măestrilor Al. Ciucurencu, Corneliu Baba, Oscar Han și Geza Vida, despre aceasta au vorbit Camilian Demetrescu și Const. Piliuță, Ion Sălișteanu și Mihai Horea, Gh. Ivancenco și Virgil Miu; aș putea spune că ideea răspunderii sociale a artistului a fost leitmotivul conferinței, pasiunea discuțiilor ogîndind conștiința cetățenească și patriotică a plasticienilor. S-a vorbit de asemenea și de necesitatea unei bogate informații, a cunoașterii tuturor curentelor plastice din lume; a cunoașterii, dar nu a imitării, a pasiunii grăbite, inabile, care nu poate duce decît la falsificări. Unul dintre vorbitori, pictorul Trian Brădean, a pomenit de acei artiști «care au imprumutat de la pictorii de peste hotare luciul de ogîndă al suprafeței foarte lustruite, dar n-au izbutit să-și ogîndească în adîncirea aceluiași luciu și propriul lor suflet, astfel că artificialul s-a văzut». Iar Const. Piliuță adăuga că «niciodată arta unei țări nu va putea intra în patrimoniul universal cu surrogata de import...» și că «dacă ne vom agăța pur și simplu de coada lor (a pictorilor occidentali — n.n.) nu vom fi altceva decît cei ce poartă trena contesei. În ce ne privește, avem datoria să alăturăm tezaurului pe care-l moștenim opere care să străfulgere cu pasiune și talent prezentul, ziua de azi».

Orașele noastre își așteaptă încă statuile, marile monumente care să evoce istoria patriei și marile ei figuri; noile cartiere își așteaptă încă accentele de artă, care să le dea personalitate și căldură; sectoarele de creație din industrie așteaptă, cu aviditate, colaborarea artiștilor. Toate aceste așteptări dovedesc cit de necesară e prezența pictorilor, sculptorilor, artiștilor decoratori în viața noastră cea de toate zilele, cit de multă nevoie este de plasticieni în fiecare ungher al existenței cotidiene. Institutiile de artă și pregătirea viitorilor artiști au furnizat subiecte de discuție însuflețită celor prezenți.

«Sînt profesor la institut, spunea maestrul Baba, și vreau să vă spun că tinerii care vin în școală sînt din ce în ce mai inter-resanți; pe aceștia eu îi iubesc. Ei sînt deosebiți de noi, sînt deosebiți la distanță mare, au încă ceva din puritatea adolescenței și trebuie să umblu cu ei cu mare atenție, cu mare grijă, și trebuie în același timp să știi să le ții piept fiindcă sînt foarte informați cu tot ceea ce se petrece în jurul lor...»

Prețuiți de publicul tot mai dornic să-i cunoască și să le înțeleagă arta, făcîndu-se tot mai cunoscuți și apreciați — prin circulația expozițiilor — și în străinătate, participînd la valorile înalte ale culturii noastre printr-o trăire adîncă a tradiției și a elanurilor prezentului, artiștii noștri plastici au pornit acum, cu mai multă sete, să facă din creația lor ecoul acestei epoci de renaștere socială și națională pe care o trăim.

DRUMUL ÎN

de V. ARACHELIAN
Fotografii de Ed. HÖFFER

Cu bucuriile, dar și cu tristețile lui! Cu înălțăturile lui. Cu despărțirile lui. Mai ales însă (pentru că așa dorim? pentru că așa visăm?) cu întâlnirile lui. Dar pentru că sîntem oameni cu gust modern, gestul patetic ne este străin. Denunțîndu-l, plînsul și rîsul, bucuria și tristețea le ascundem sub aripa ironiei. Plîngi? Rîzi? — îl întrebăm cu ironie pe cel de lîngă noi, și o facem plîngînd, rîzînd. Dar rămînem moderni. Poate mai ales prin asta rămînem moderni. Fără patetisme, clamăm! Fără melo-

drame, refuzăm gestul vetust al fotografului care ne imploră: «Zîmbiți, vă rog!»

Așa este și fotoreporterul. Totuși întâlnirea, veșnica temă cu variațiuni a iubirii, descinde la el din legendă. Cu bucurii dar și cu tristeți. Cu înălțături și despărțiri. Oricum, fără acel vetust apel de meșteșugar: «Zîmbiți, vă rog!» Fără tristele figuri de miri încremenite în prăfuite albume de romanță. Imaginile lui devin și ele album. De fapt un antialbum. Cu instantanee surprinse pe pelicula sen-

sibilizată doar în fața gestului, a imaginii sincere încărcate doar de semnificații etern-omenești. Cu fericirile lui, cu dramele lui. Cu o mîna care caută și strînge mîna celuilalt, cu umorul omenesc, robust, cu care iubesc copiii (1). Cu omenescul «oameni sîntem» (2). Cu înălțăturile lui (3)... dar poate și cu nefericirile lui despărțiri (4). Imaginea e prea patetică? Gestul schițat al despărțirii cam teatral? Nu se vor despărți? Poate... Dar următoarea imagine? O altă pereche adăugă o nouă dimensiune al-

DOI

bumului cotidian — barul modern (5).
E un cîntec autumnal de romanță.
Dar gestul trebuie să fie viguros,
rotund și robust. Dragostea sfișie
întunericul, desprinderea e o ieșire
la lumină. Înainte de a iubi n-a fost
nimic. Totul, după... Într-un peisaj
urban. Cu flori și copac râmuros.
Cu o pereche îndepărtîndu-se pe lingă
flori. Cu încă un pas și încă unul...
în doi. Cu aceeași tăcere gravă, înțe-
leasă, de la începutul începutului.
Oricum, în tăcere. Căci marile iubiri
sînt mute.

SCHIMBARE ÎN MAI BINE

de ARTHUR PORGES

Dacă stai să te gîndești bine, șantagistul e cel mai sinistru dintre criminali. El, spre deosebire de hoț, de escroc sau de asasin, rămîne, ca și cînd ar fi în libertate, la fel de periculos chiar și după grații. Fără a da nimic din mîna, șantagistul e în stare să vîndă orice de zeci de ori. Dacă, de pildă, victima îi plătește negativul unei fotografii compromițătoare, aceasta poate fi sigură că șantagistul a făcut de mult copii după original, pentru a storce și pe mai departe bani. Și atîta timp cît trăiește, el, șantagistul, dispune de o marfă pe care o vinde și o revinde, rămînînd mereu în posesia ei.

Atîta timp cît trăiește? Nu cumva ucigîndu-l va fi, prin aceasta, rețus la tăcere? Dar șantagistul, care pune atîta preț pe viața sa, nu și-o va expune. De fiecare dată are să existe o scrisoare depusă într-un seif sau la vreun prieten, o scrisoare sigilată cu inscripția: «Să va deschide numai după moartea mea». Și respectivă scrisoare are în ea cuprinse toate secretele victimei; iar victima are să înțeleagă, desigur, pînă la urmă că nu va avea nimic de cîștigat din uciderea «dușmanului» pentru simplul motiv că scrisoarea va dezvălui afit secretul, cît și asasinatul. Și victima va înțelege iarăși destul de ușor, că în locul celui ucis va apărea, ca din pămînt, o altă lipitoare.

Gene Sinclair era un adevărat șantagist, un maestru al «artei» sale. Cumpăra de peste tot secretele, plătind gras, și apoi începea să-și stoarcă sistematic victimele. Cumpăra aceste secrete de la oameni care erau prea fricoși pentru a-și exploata singuri «cunoștințele» captate de la servitori, bucătărese, coafori sau de la alte persoane din preajma obiectivului ales.

Victimele și le alegea cu cea mai mare grijă. În primul rînd ele trebuiau să fie bogate și în al doilea rînd trebuiau să ocupe o asemenea poziție în societate, încît să nu-și poată permite nici cea mai mică atingere a prestigiului.

Sinclair nu era ceea ce în mod obișnuit concepem sub denumirea de șantagist. Nu era o secătură care fuge după mărunțisuri. El era inteligent, prezentabil, un interlocutor spiritual și, la prima vedere, chiar plăcut. Fiește, n-avea pic de conștiință, în schimb se fălea cu nervii de oțel. Trăia bine, dădea bacșișuri grase și se înconjura de preferință de tinere blonde, care se dădeau în vînt după blănuri, mașini, nopți petrecute în Las Vegas, și-l iubeau pe Gene Sinclair. Iar lui Gene Sinclair, tot ce putea fi mai bun, mai de soi, abia dacă îi era pe plac. Și ca o sfidare a tot ce știm noi despre morală, dormea noapte de noapte cite zece ore în șir, fără să fi fost chinuit de coșmaruri.

În momentul în care începe povestea noastră se afla tocmai în exercițiul funcțiunii; pornise după bani la una dintre «sursele» sale. În salonul unei vile mari, așezat într-un fotoliu, Sinclair vorbea cu o tinără și elegantă doamnă, care părea foarte necăjită.

— Mi-ai promis doar, ultima dată, că-mi vei da pace cel puțin o lună de zile — spuse ea cu amărăciune.

— Într-adevăr, am avut această intenție — replică el lipsit de scrupule și încercînd să schițeze un zîmbet ce aducea mai degrabă a rînjit — dar n-am avut noroc la ruletă și, din păcate, am rămas din nou fără bani.

— Și crezi că eu trebuie să finanțez jocurile dumitale de noroc?

— Exact! În momentul de față sînteți, din păcate, singurul meu client care dispune de suficienți bani.

— Atunci, te înșeli, nu mai dispun de bani...

— Să nu ne pierdem timpul, tatăl dumneavoastră este cel mai bun neurochirurg din țară. Numai la recenta operație făcută prințului Nabil a cîștigat cel puțin cinci mii de dolari, dacă nu mai mult...

— Dar nu pot să-i cer bani, este exclus...

— Preferăți oare să mă adresez logodnicului dumneavoastră? Fără îndoială, va fi cum nu se poate mai interesat să afle că viitoarea lui soție, la vîrsta de cincisprezece ani, a născut un copil din flori. În special părinții lui vor fi și mai încîntați... Din cite știu, de atîta noblețe au și uitat cum se merge pe jos.

Ochii albaștri ai fetei aruncau scînteii.

— Dacă George ar ști cum mă chinuiești, te-ar ucide în pumni...

— Da, ar fi în stare s-o facă — răspunse Sinclair inveselit — logodnicul dumneavoastră e un sportiv de clasă. Și eu, ce-i drept, tot nu sînt chiar un slăbănog, dar el e

Ilustrație de
V. OLAH

mult mai în formă, și aceasta pentru că eu duc o viață cam destrăbălată. Jocul de cărți și mîngîiatul fetelor cu părul de aur nu sînt sporturile cele mai indicate. Totuși scumpul dumneavoastră George nu va face o astfel de timpenie, nu-i așa? Cunoașteți doar condițiile mele în afaceri: cu cît îmi faceți mai multe dificultăți, cu atît cresc pretențiile mele.

— El te va ucide!

— Asta ar fi și mai stupid din partea lui. Am o scrisoare de pusă la un prieten în care se indică locul unde îmi păstrează actele secrete. În cazul morții mele, scrisoarea va fi deschisă. Este o simplă măsură de prevedere. Și dacă nu-mi dați ceva bani imediat, stimată domnișoară, va trebui să vă pun la socoteală și orele suplimentare.

— Ei bine, și de data asta ai învins. Deși nu știu cum o să-i explic tatălui meu...

— Nu va fi necesar.

Ea sări în sus cu un țipăt, iar Sinclair înmărmuri.

— Tăticule! Am crezut că ești la spital.

Bărbatul înalt, dar puțin îndoit de ani, care intrase subit în cameră, zîmbi încurajator fiicei sale. Ochii săi, la fel de albaștri, dar mult mai pătrunzători ca ai fetei, erau ațintiți asupra șantagistului.

— Am știut din totdeauna de pasul greșit al fiicei mele — spuse el cu seriozitate. Cînd s-au întîmplat lucrurile, fiica mea mai era pe jumătate copil. Poate că părinții lui George ar manifesta înțelegere, dar nu sînt dispus să risc.

Fata îl privi cu uimire.

— Dar de ce nu mi-ai spus-o niciodată?

— De ce aș fi făcut-o? Știam că vizita ta la mătușa Marilyn n-a fost întîmplătoare. În definitiv sînt medic. Și am socotit că e lucrul cel mai bun să te las să crezi că nimeni nu-ți cunoaște secretul. Mai ales că după nașterea copilului a murit.

— Și totuși ați lăsat-o ca să-mi dea bani — interveni Sinclair în discuție, cu voce tăioasă. Aceasta a fost într-adevăr foarte înțelept din partea dumneavoastră. De ce nu aminați scena emoționantă dintre tată și fiică pentru mai târziu? După ce plec. Plățiți și nu vă mai deranjez.

— Mi-e martor Dumnezeu. Aceasta n-o să mai fie cu puțină, spuse medicul încruntat, îți închipuie poate că am venit în mod atît de neașteptat numai ca să scot portofelul? S-a terminat cu dumneata, Sinclair!

Buzele șantagistului se strînsură, iar fața sa ogliind o răbdare cu greu stăpînită.

— De cîte ori trebuie să vă mai explic? Cum de înțelegeți atît de greu? Informațiile mele nu le car numai sub scăfirile. În urma mea rămîne întotdeauna o scrisoare. Dacă intenționați cumva să-mi faceți de petrecanie, ați pășit cu stîngul. În momentul în care află de moartea mea, prietenul meu va deschide scrisoarea. Apoi, sau va alarma poliția, sau îmi va continua afacerile.

— N-am intenția să teucid — spuse chirurgul calm, ai dreptate, aceasta n-ar fi o soluție!

Fata se uită la el nedumerită.

— Ei bine, tăticule, cum...?

— Las' pe mine copilul meu.

Doctorul scoase un pistol din buzunar și-i îndreptă țeava spre Sinclair. Șantagistul, neîncrezător, dădu din cap.

— E cazul să ridici mîinile — spuse medicul cu fermitate. Du-te la perete și sprijină-te de el. Știi desigur la ce mă refer? Palmele pe zid, iar picioarele depărtate. Exact ca în filmele poliștice de la televiziune. Înainte, marș! — rosti el, făcînd un gest semnificativ cu pistolul.

Sinclair îl măsură din ochi speriat. Citea în privirile medicului o hotărîre ciudată. Erau niște priviri ce te înfiorau. Șantagistul era un bun cunoscător de oameni și chirurgul i se păru de astă dată periculos. Cine știe, poate că voia chiar să-l asasineze și să-i ascundă cadavrul. E posibil chiar ca omul de încredere al lui Sinclair să nu deschidă scrisoarea, pur și simplu, dacă el va dispărea. Dar aceasta n-avea de unde s-o știe medicul. În plus, nu este chiar atît de ușor să scapi de un cadavru fără să rămînă urme. Cu o mină scîrbită, șantagistul se apropie de perete.

Bătrînul medic îl percheziționă cu atenție, dar nu găsi nici o armă.

— Stai așa — ordonă el, și se apropie de dulapul claser. Îl deschise și, în timp ce fiică-sa îl urmărea cu ochii măriți de frică, scoase de acolo două perechi de cătușe. Cu o mișcare iute i le fixă de mîini. «Stringe picioarele!» — rosti el, apoi fixă a doua pereche de cătușe în jurul gleznelor.

— E ridicol ce faceți — suieră printre dinți Sinclair, turbat de furie — asta o să mi-o plătiți scump!

— Există și posibilități pentru a reduce la tăcere un om, fără să-l omori — spuse chirurgul.

— Cum așa? Vreți să-mi tăiați limba? Eu... Eu pot să țip!

— Firește, și chiar dacă ai fi complet paralizat și încă ai putea scorni ceva ca să te poți face înțeles. Ai putea, eventual, să faci semne cu ochiul sau altceva. După cum vezi m-am gîndit și la asemenea posibilitate.

Sinclair simți cum i se face părul măciucă și îl trec fiorii prin șira spinării.

— Cum? Cum? Intenționați să mă paralizați? Ar fi ceva inuman!

Medicul chicoti:

— O bestie fără pic de conștiință ca dumneata nu va înțelege niciodată că ar putea da într-o bună zi de o bestie mai mare, mai șireată. Iar cît privește caracterul inuman, să-ți spun ceva, Sinclair. Azi dimineață a trebuit să lipsesc o fetiță în vîrstă de patru ani de vedere. Avea o tumoră la creier și dacă n-o operam, murea. Trebuia ori să-și piardă nervul optic, ori viața. Știi ce a spus bietul copil cînd s-a trezit din narcoză? Țipa: «Mami, mami, nu pot să mă trezesc!» Fetița nu știa însă ce înseamnă a fi orb. Și cît crezi că înseamnă viața dumitale pentru mine, în comparație cu aceea a unei fetițe? Pot să te asigur, extrem de puțin!

— Ce flecărești! Dacă vrei să-mi ieși vederea, n-ai obținut nimic, timpit bătrîn!

— Nici vorbă de ochi, dragul meu! Voiam numai să te fac să înțelegi cît de mult poate valora o viață și cît de puțin alta. Nu, n-o să mă ating de ochii tăi. Un șantagist trăiește și moare o dată cu memoria lui!

— Tăticule — țipă tînăra — doar n-ai s-o faci...!

— Ba da. Pot și o voi face. Cine știe dacă în felul acesta nu devine cumva un om folositor.

Îngrozit, Sinclair încercă să scape în direcția ușii, dar cătușele de la picioare îl făcuseră să cadă cu o bufnitură pe dușumea. Zăcea pe jumătate năucit, în timp ce, fulgerător, medicul se aplecă asupra lui cu o seringă în mînă și-i înfipse acul în braț.

— Nu-ți face nici un fel de griji — spuse el ironic, n-ai să simți nimic. Și cînd ai să-ți revii, îți vei fi pierdut memoria.

— Nu! — țipă Sinclair — vă promit că n-o să mă mai vedeți niciodată.

— Nu poți fi crezut pe cuvînt. Afară de asta, ce-o să se întîmple cu celelalte victime pe care le chinuiești?

— Se va afla ce mi-ați făcut, veți intra în pușcărie.

— E puțin probabil. O să te rețin în clinica mea pînă ce va dispărea și micuța rană. Nu trebuie decît să înfig la colțul ochilor un ac lung pentru a atinge locul din creierul unde se găsește sediul memoriei.

— Scrisoarea...rosti respirînd cu greutate Sinclair, încercînd să nu-și piardă cunoștința.

— Da, știu, e vorba de scrisoarea în care stă scris unde ai ascuns documentele secrete. Da, într-adevăr, mi-am bătut și eu capul unde e seful. Într-un birou mic, undeva în centrul comercial al orașului? Într-o cameră mobilată la periferie? Oriunde ar fi, ai să mi te destăinuiești!

— Ascultați-mă, să facem o convenție. Vă duc la seiful meu blindat și puteți distruge fotocopiile de pe certificatul de naștere și toate celelalte documente.

— N-am nevoie — spuse medicul. Ai doar toate dovezile în cap.

— Mai devreme sau mai tîrziu prietenul meu va deschide scrisoarea. Apoi, se va duce la ascunzătoare și tot eu voi fi cel care a cîștigat partida!

— Greșești! Ascunzătoarea va fi goală. Înainte de a-ți lua memoria am să te hipnotizez puțin: în același timp vei primi și o porție de scopolamină — e serul adevărului, mă înțelegi? Aceasta va fi suficient ca să-mi povestești totul. Tot ce am nevoie de-a fir-a-păr. lată-l, a leșinat. Vise frumoase!

— Tăticule — întrebă fata, tremurînd — vrei într-adevăr să-l operezi?

— Dacă vrei să termini cu un șantagist nu poți să te porți cu el cu mînăși. Îți amintești de Mike Garrity? Pe vremuri cel mai temut spărgător?

— Da, acela cu fetița frumusească; mi se pare că-i zicea Janie?

— Exact. Cînd i-am salvat viața copilului, Garrity a spus că nu o să mă uite niciodată. După ce Sinclair îmi va destăinui locul ascunzătorii — și el o va face — pot să fiu sigur că Garrity va reuși să spargă seiful și să-l curețe de documente, iar Garrity știe să tacă!

Un zîmbet rece apără la colțul buzelor sale.

— Într-o anumită măsură îl ajut chiar pe Sinclair cu această operație. După ce-și va pierde memoria, într-un fel va deveni un alt om. Și din schimbarea personalității sale, el nu poate decît să iașă cîștigat. Mai rău decît acum, e clar că nu mai poate fi.

Prelucrare de AI. PLĂIEȘU

POSTA REDACTIEI

INGINERUL, CREATOR

În publicațiile de specialitate cît și într-o serie de convorbiri cu unii dintre colegii mei, apare din ce în ce mai frecvent tema rolului de creator al inginerului. În momentul de față majoritatea inginerilor și conducătorilor de întreprinderi sînt convinși de necesitatea folosirii inginerilor în primul rînd pentru munci de concepție. Noțiunea însă rămîne abstractă, în prea puține cazuri se știe în ce constă sarcina de creație a inginerului. Am observat de la un timp că revista dv. publică diferite materiale privind probleme de conducere a economiei și ale organizării științifice a producției și a muncii. Nu ați putea publica o «masă rotundă», o anchetă sau un alt gen de material care să lămurească în ce constă în mod concret rolul creator al inginerului în stadiul actual de dezvoltare a industriei noastre?

Ing. Vasile MOARCĂȘ — Brașov

Mariana Ionescu, Ploiești, ne scrie că este plăcut surprinsă de transformările pe care număr de număr le constată în revista noastră. În același timp, cititoarea își exprimă o dorință: «Îndrăgesc muzica ușoară» — declară ea — și, deși este de acord cu noi că nu putem consacra acestei

teme o rubrică permanentă, crede totuși că ar fi potrivit pentru «Flacăra» dacă s-ar publica o serie de materiale privind activitatea compozitorilor și interpreților de muzică ușoară».

Vă înțelegem pasiunea. Dorința dv. — ca de altfel a multor tineri care ne-au scris în acest sens — coincide cu planul nostru tematic; în curînd va fi concretizat printr-un ciclu de articole documentare despre muzica ușoară românească. Vom publica de asemenea, în ceea ce va fi numit «Flacăra-album», și fotografii ale celor mai ascultați interpreți de muzică ușoară.

Din Cluj, Janos Nagy, după o enumerare a materialelor ce i-au plăcut în mod deosebit în aparițiile din anul acesta, ne propune, în continuare, să găsească «în paginile revistei mai multe materiale de educație a cetățenilor».

Propunerea dv., făcută la «general», nu ne ajută. Ne-ar folosi dacă ne-ați arătat concret ce anume v-ar interesa, fiindcă — credem că ați constatat — nu există număr din revista noastră în care să nu consemnăm, sub o formă sau alta, aspecte din diverse compartimente ale vieții sociale.

Alexandru Străoneanu — Cluj. Ne bucură solicitarea pe care o arătați revistei noastre. Nu sîntem însă de acord cu părerea dv. în ceea ce privește copertele, afirmînd că sînt consacrate exclusiv... per-

sonajelor feminine. Revizînd numerele din acest an, credem că vă veți schimba părerea. Vă mulțumim pentru sugestii, asigurîndu-vă că vom ține seama de ele.

Ioana Vlad — Buhuși. «De ce nu publicați adresa și unele date personale ale lui Adamo?» — ne scrieți dv. Am subliniat de nenumărate ori că nu deținem și nici nu dorim să deținem adrese ale cîntăreților de peste hotare, iar viața intimă a «vedetelor» nu prezintă interes pentru noi. Considerăm că nu ar fi de bun-gust să aducem la cunoștința cititorilor, să zicem, numele croitorului sau frizerului frecventat de artist. Nu ținem să coborîm la acest nivel paginile revistei, ne respectăm prea mult cititorii pentru a le da «literatură» de acest gen.

Nic. Albu — Piatra Neamț. Aveți dreptate! Sperăm ca, începînd din această primăvară, prototipurile noilor modele să nu rămînă... prototipuri, ci să fie prezente și în magazin. Altfel ce rost mai are — așa cum scrieți și dv. — reclama ce li se face? Vă mulțumim pentru aprecierile făcute revistei noastre.

Ion Burghel — Craiova. Ne pare bine că ne scrieți, dar nu înțelegem de ce vă adresați revistei «Flacăra» dacă doriți să deveniți corespondentul ziarului local. Adresați-vă redacției respective, scriînd ce ați putea comunica, și vi se va răspunde.

«CĂLĂTORIE NOUĂ»

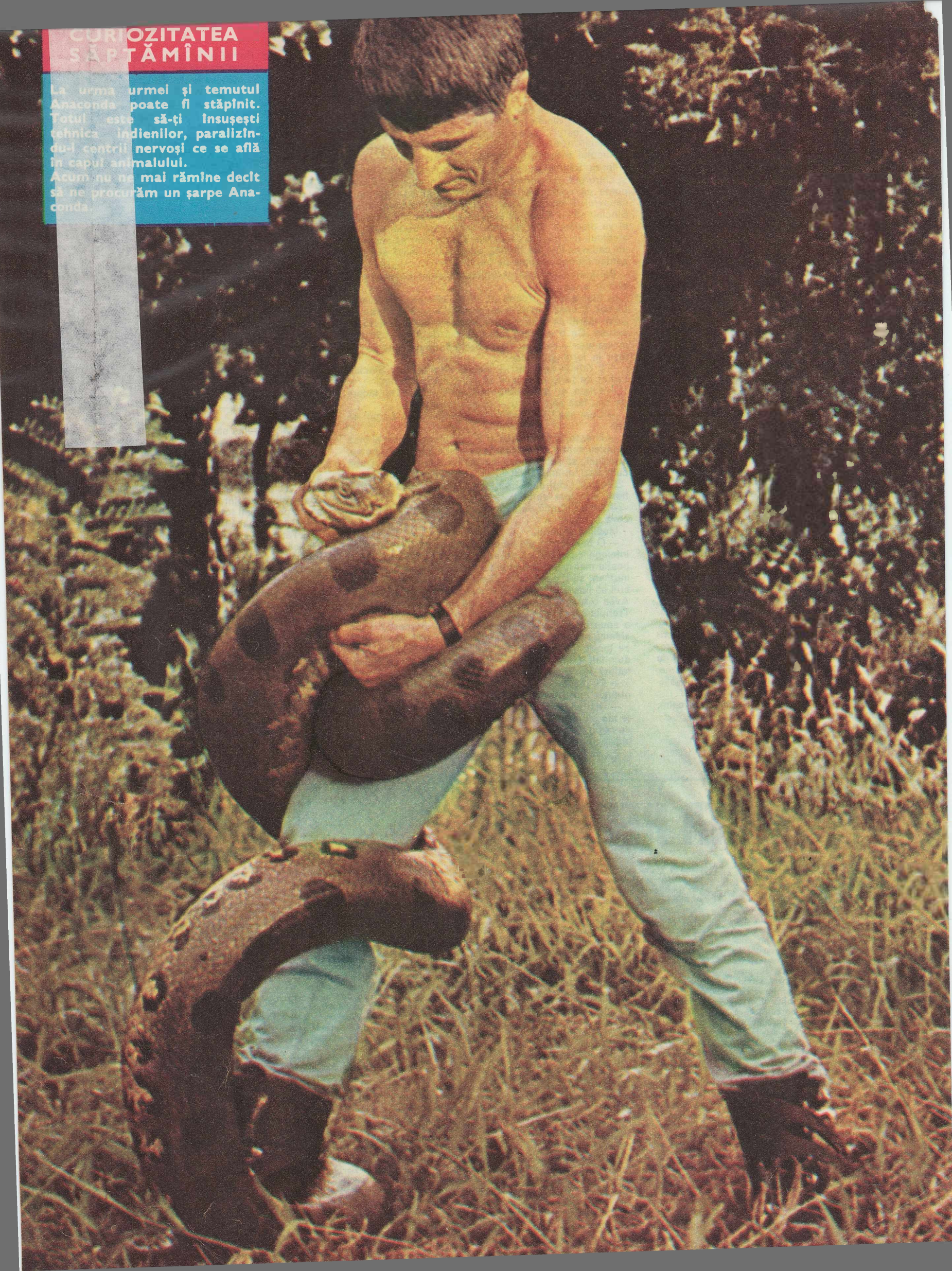
De doi ani de zile citesc cu regularitate revista «Flacăra». Fără a vă face un compliment, vreau totuși să vă spun că observ străduința dv. de a da o informare cît mai completă asupra principalelor evenimente interne și externe.

Începînd cu nr. 11 am observat că ați deschis o rubrică intitulată «Călătorie nouă», în cadrul căreia prezentați într-o formă atrăgătoare și destul de completă noile județe. Inițiativa mi se pare foarte bună. Sînteți prima publicație care a început număr de număr să prezinte noile unități administrativ-teritoriale ale țării. Cred că veți continua cu aceste reportaje spre a înfățișa cititorilor realitățile și perspectivele tuturor celor 39 de județe. Inițial am vrut să vă scriu pentru a-mi exprima nemulțumirea (care de altfel a rămas) asupra modului mult prea sumar, numai două pagini de revistă, în care ați prezentat județul Teleorman. Am constatat însă că la reportajele următoare ați ridicat numărul paginilor la patru. Mai rămîne să faceți eforturi în direcția dublării calității publicistice a reportajelor, ceea ce vă doresc cu toată prietenia unui vechi cititor.

Ion PARASCHIVESCU — Birlad

CURIOZITATEA SĂPTĂMÎNII

La urma urmei și temutul Anaconda poate fi stăpinit. Totul este să-ți însușești tehnica indienilor, paralizându-i centrul nervoși ce se află în capul animalului. Acum nu ne mai rămâne decât să ne procurăm un șarpe Anaconda.

**DIN CELE
MAI SCURTE
SCHIȚE UMORISTICE**

JUDECĂTOREASCĂ

Într-un orășel din Anglia, doi judecători sînt citați în fața tribunalului pentru depășirea vitezei legale. Dar în ziua respectivă, judecătorul orașului fiind bolnav, cei doi delincvenți au hotărît să se judece reciproc, avînd în vedere competența lor în materie...

Primul se așează deci pe jilțul judecătorului, în timp ce colegul său luă loc în boxa acuzaților.

— Cazul Brown — anunță judecătorul. Exces de viteză. Raportul poliției este formal, cinci lire amendă!

Cei doi judecători își schimbă locurile și încep a doua judecată:

— Cazul Johnson. Exces de viteză. Ei, este al doilea caz pe ziua de azi și, dacă nu vom lua măsuri, astfel de abuzuri se vor înmulți. Tribunalul trebuie deci să manifeste o severitate deosebită: zece lire amendă și opt zile închisoare.

DIN FAR WEST

Un regizor american turna o superproducție în Vestul sălbatic, în apropierea unei rezervații unde trăiau indieni. În fiecare dimineață el făcea o vizită bătrînului vrăjitor al tribului și-l întreba cum va fi vremea în ziua respectivă. Vrăjitorul îi spunea, și în fiecare zi prevederile lui se dovedeau exacte.

Plin de admirație, regizorul povesti ziaristilor despre acest extraordinar om care făcea pronosticuri meteorologice cu atîta exactitate. Ziaristii îl însoțiră în dimineața următoare să vadă și ei minunea.

După salutarile de rigoare, cineastul îl întreabă pe vrăjitor:

— Cum va fi vremea astăzi?
— Azi nu pot să vă spun! — răspunde vrăjitorul.
— De ce?
— Pentru că mi s-a stricat transistorul.

—Întoarce-te repede, trebuie să plec la regiment.

(Oggi)

CÎNTĂ DIN SCOICI

15 scoici pescuite în Pacific și aduse acum 70 de ani din Noua Guinee de către un misionar foarte muzical constituie instrumentele celei mai ciudate orchestre germane: «Corul scoicilor» al misiunii evanghelice din Neuendettelsau (R.F.G.).

Cu ajutorul splendidelor exemplare ale faunei marine, pescușii muzicanți și-au alcătuit un repertoriu bogat în care, pe lângă cîntece populare și melodii originale papuase, sînt cuprinse și piese corale pe patru voci.

● PUNCT

● ȘI DE LA CAPĂT

● La expoziția industrială de la Torino unul dintre exponate a făcut o deosebită senzație: mașina de spălat... copii!

● Minijaf la Baltimore. Suma furată: cinci cenți; victima: un copil de șase ani; vîrsta hoțului (care era înarmat cu o pușcă) nu o cunoaștem. Știm doar că e un adolescent.

● «Muntele de foc», vulcanul de pe insula Lanzarote din arhipelagul Canare, va fi folosit ca sursă de energie pentru o uzină experimentală.

● La New York circulă aproximativ 30 000 taximetre dar unul singur este destinat transportului animalelor. Este atît de solicitat încît proprietarul lui va amenaja și o a doua mașină pentru plimbarea patru-pedelor.

● Detectivii amatori din toată lumea au fost invitați să participe la comemorarea morții lui... Sherlock Holmes, care va avea loc la 1 mai a.c. la Geneva. În invitațiile trimise se specifică

că legendarul erou al lui Conan Doyle a murit «prima oară» înecat în apele cascadei Reichenbach din Elveția — «prima oară», deoarece, după zece ani, Conan Doyle l-a reînviat în scrierile sale, la cererea unor cititori din toată lumea.

● Artistul englez de circ Mike Taylor, al cărui număr de senzație constă din spargerea în dinți și îngurgitarea a cinci becuri electrice, a declarat că e nevoit să se lase de meserie. Și aceasta nu pentru că becurile i-ar face rău la digestie, ci pentru că nu mai poate să suporte gustul lor de «nuci sărate»...

● Miss Jean Weston, soră de caritate din S.U.A., are mania de a da foc camerei în care se află ori de cîte ori se ceartă cu logodnicul ei. Pînă cînd s-a observat acest lucru, ea a provocat nu mai puțin de șapte incendii la spitalele în incinta cărora a locuit.

Teodor MAZILU

**CÎND AȘTEPTI
UN AUTOBUZ**

Pretenția mea e din cale-afară de rezonabilă. Nu iubiți cînd furați brînză. Nu vă îndrăgostiți cînd luați bacșișuri... Aveți timp și după aceea.

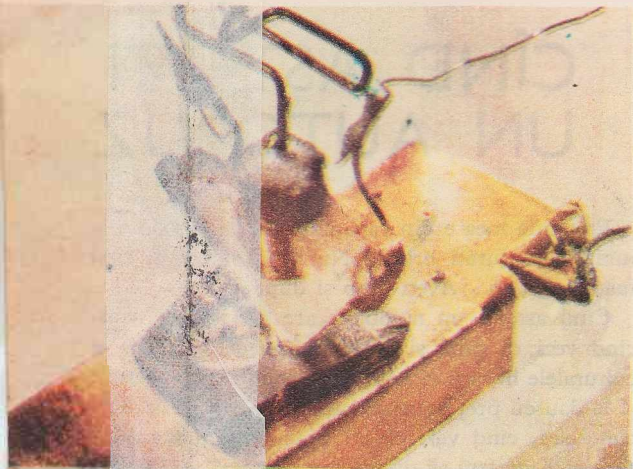
Cînd aștepti un autobuz care nu vrea să vină, cînd vezi că pînă și în nevinovatele, elevatele și culturalele librării vinzătoarele ascund capodoperele și le dau cu preț mărit clienților mai subțiri și mai cunoscuți, cînd vezi că un funcționar plătit să te servească preferă să discute cu o colegă de birou o dramă sentimentală și ascuți, pentru a nu știu cîta oară, celebra formulă «eu n-am bărbat de lăsat», te întrebi dacă, la urma urmei, au și acești oameni o conștiință. Sigur că au. O, nu mă refer de loc la o conștiință a absolutului și a măreției universului, nu, pretențiile mele sînt înfiorător de modeste, eu mă refer la o obișnuită conștiință profesională. Mă gîndesc deci că și vinzătoarea librăriei are conștiință profesională și, din cînd în cînd, în nopțile de insomnie, își mai zice și ea că nu-i frumos să vinzi cărțile pe furie și la suprapreț. Nu se poate să nu se dea și în ea, cel puțin din cînd în cînd, o luptă între bine și rău. Mă gîndesc că și responsabilul librăriei are o conștiință, și această conștiință ar trebui să-l oblige să-și mai controleze salariații. În fond, pentru așa ceva e plătit. Dar în afară de salariu tarifar mai există această conștiință profesională. Urmărind mai departe schema mă gîndesc că și directorul are și el o conștiință. Nu cred că această conștiință profesională crește neapărat în raport cu salariul, cu cît ești mai bine plătit cu atît ești mai integru, ar însemna să simplificăm, dar, oricum, conștiința profesională trebuie să existe într-o formă sau alta.

Acești oameni au și ei viață sufletească și mă indoiesc că femeia care vinde la suprapreț cărțile lui Sartre nu își iubește soțul. Sînt convins că tînăra vinzătoare care te înșală la tîntar sistematic nu-și înșală soțul, și chiar dacă-l înșală visează o mare iubire. Serviciul, în cazul acestor oameni, munca de fiecare zi, devine locul unde-și dezvăluie meschinăria, rezervîndu-și părțile frumoase ale caracterului numai pentru uzul personal. Sînt gingași numai cu cei cu care au interes să fie curați... Sînt gingași numai cu cei care le cumpără gingășia, ei socot că micile furtișaguri nu-i împiedică să fie oameni de caracter în forul lor interior. Cîntea e bună numai acasă, ca un ciine pricîjit pe care nu-l scoți în lume. Cum ies în lume, adică la serviciu, praful și pulberea se alege de gingășia lor.

Shakespeare susține că cine a ucis o dată ucide și a doua oară. Se poate ca în ceea ce privește cîma să aibă dreptate el, cum are în multe privințe. Dar nu cred că cine a furat o dată brînză trebuie să fure brînză pînă la sfîrșitul vieții. Cum se explică deci că aceste conștiințe puse cap la cap nu reușesc s-o convingă pe vinzătoare să nu mai fure brînză? Poate totuși dacă ar reuși să se adune cu adevărat, ar face ceva. Și măcar să nu se îndrăgostească cînd fură brînză, tot ar fi un progres, să fure brînză și atîta tot.

O UZINĂ ÎNTR-O CUPĂ DE SAMPANIE

de conf. univ. ing. Roman STERE

Această piesă prea puțin arătoasă își va avea totuși locul ei statornic în istoria științei. Este transistorul nr. 1, pus la punct exact acum 20 de ani în laboratoarele Bell.

Transistorul ne-a adus minunea, astăzi devenită banală, cotidiană, a radioreceptorului «de buzunar». Grație lui o întreagă lume de muzică și glasuri ne poate însoți pretutindeni, făcându-ne să simțim prezența, căldura omenească, chiar izolați pe un virf de munte. Și aceasta este doar prima din seria de minuni datorate micuțului transistor, deschizătorul drumului miniaturizării în electronică.

De la proteza auditivă, ascunsă în întregime în interiorul urechii, până la instalații electronice complexe pentru lansarea și urmărirea neîntreruptă a stațiilor interplanetare la distanțe de sute de milioane de kilometri, de la microemittătorul ascuns într-o cupă de șampanie sau... în trupul unui fluture (realizare pe deplin posibilă astăzi din punct de vedere tehnic, prezentă în filmul «Blestemul rubinului negru») până la puternicele instalații automate care conduc uriașe laminoare, nu mai există practic nici un sector al activității omenești în care să nu fi pătruns aparatura electronică transistorizată și miniaturizată.

**MAI MIC, MAI IUTE, MAI ROBUST,
DAR...**

V-ați întrebat oare de ce transistorul, înlocuind tubul electronic, a dezlănțuit acum 20 de ani o adevărată revoluție în electronică?

În primul rând, firește, pentru că a redus volumul, greutatea și consumul de putere ale aparaturii electronice, dar în al doilea rând — și nu mai puțin important — pentru că a ajuns foarte curând mai iute, mai robust și mai sigur în funcționare decât delicatul tub electronic.

Pentru a înțelege importanța acestor calități să comparăm două calculatoare electronice: unul mai vechi, cu 10 000 tuburi, și un altul mai nou, cu tot atâtea transistoare. Un tub electronic de foarte bună calitate se defectează cam o dată la 10 000 ore; prin urmare, simplificând puțin lucrurile, un calculator cu 10 000 tuburi se defectează cam o dată pe oră, «performanță» foarte îmbietoare... În plus, o asemenea instalație funcționează relativ lent, este voluminoasă și consumă prea multă putere, evacuată în cele din urmă sub formă de căldură. În aceste condiții devine necesară o întreagă hală, bine ventilată, pentru adăpostirea lui.

Transistoarele, mai robuste, «cedează» cam numai o dată la zece milioane de ore. Așadar, calculatorul

În «măslina» de plastic din cupa de șampanie încap un întreg post de radioemisie, inclusiv sursa de energie. Antena nu este mai mare decât o scobitoare, a cărei formă de altfel o și împrumută. În fotografie, emittătorului i s-a îndepărtat capacul de plastic care imita măslina, pentru a putea fi observat mai bine.

În această primăvară se împlinesc douăzeci de ani de la inventarea transistorului. El a marcat începutul unei adevărate revoluții în electronică, oglindită în «explozia» comunicațiilor și transmisiei informațiilor, în tot mai largă răspândire a calculatoarelor electronice.

În momentul de față se desfășoară sub ochii noștri a doua revoluție în electronică — microminiaturizarea. Cu ea pășim de-a dreptul în domeniul fabulosului: peste doi-trei ani pe o plăcuță de siliciu mare cât un timbru poștal vor «încăpea» un televizor sau un întreg aparat de radio. Se conturează perspectiva unor circuite electronice de dimensiunea unui microb! Consecințele unei asemenea revoluții tehnice, care va duce la ieftinirea vertiginoasă a aparatelor electronice și — între altele — va ajuta la crearea roboților casnici, sînt încă greu previzibile.

Dar nici prezentul nu este mai puțin pasionant: un microemitaător într-o cupă de șampanie, un televizor cât un pachet de țigări, un stimulator cardiac întreținut cu energie chiar de țesuturile omului — iată numai cîteva dintr-un șir lung de realizări datorate urmașului transistorului: circuitul microelectronic integrat. Ce este, de fapt, acesta?

nostru cu transistoare se va defecta în medie numai o dată la o mie de ore și, în plus, încape pe o masă obișnuită...

Transistorul costă astăzi de două-trei ori mai puțin decît tubul electronic pe care îl înlocuiește. Totuși, reducerea de preț de cost pe care a adus-o aparaturii electronice este în principal indirectă, datorită dimensiunilor și consumurilor de putere mai mici și cheltuielilor de întreținere reduse.

Transformată din temelii de transistor, electronica a început să se dezvolte într-un ritm neașteptat de rapid în ultimii 20 de ani, proliferînd și pătrunzînd în cele mai variate sectoare de activitate ale omului. Ca rezultat al acestui proces s-a produs «explozia» comunicațiilor și transmisiei informațiilor, oglindită în ramificarea extremă a rețelelor telefonice și telegrafice și în dezvoltarea vertiginoasă a radiodifuziunii și radiocomunicațiilor (mulțumită și sateliților artificiali); în largă răspîndire a televiziunii și, mai recent, în începuturile televiziunii în culori. Din orice punct al globului se poate astăzi transmite instantaneu în oricare alt punct un cuvînt, un sunet sau o imagine. Un eveniment important petrecut oriunde pe fața pămîntului ajunge cunoscut în cîteva ore întregii omeniri.

Dar dintre toate cuceririle electronicii ultimilor 20 de ani, desigur cea mai importantă este calculatorul electronic, devenit practic utilizabil numai o dată cu transistorizarea lui. Așa cum mașinile au multiplicat puterea fizică a omului, așa cum automatizarea i-a permis să execute corect și repede cele mai delicate lucrări tehnice, tot așa calculatoarele potențiază la maximum capacitatea noastră de a socoti, de a lua în considerare mii de factori la adoptarea unei hotărîri, de a reacționa în miimi de secundă la cele mai variate situații.

TRANSISTORUL NU A REZOLVAT TOTUL

Calculatoare din ce în ce mai rapide, din ce în ce mai complexe, capabile de a se autoinstrui și de a rezolva probleme complicate, crearea unor sisteme în stare să transmită și să prelucreze o informație din ce în ce mai bogată, fac necesare aparate și instalații din ce în ce mai complicate, cu piese din ce în ce mai numeroase. Să luăm un exemplu la îndemîna tuturor: televizorul dv. este de circa trei ori mai complicat decît un aparat de radio obișnuit, iar televizorul în culori de nouă ori! Această complexitate crescîndă creează însă serioase dificultăți în construcție și în funcționare.

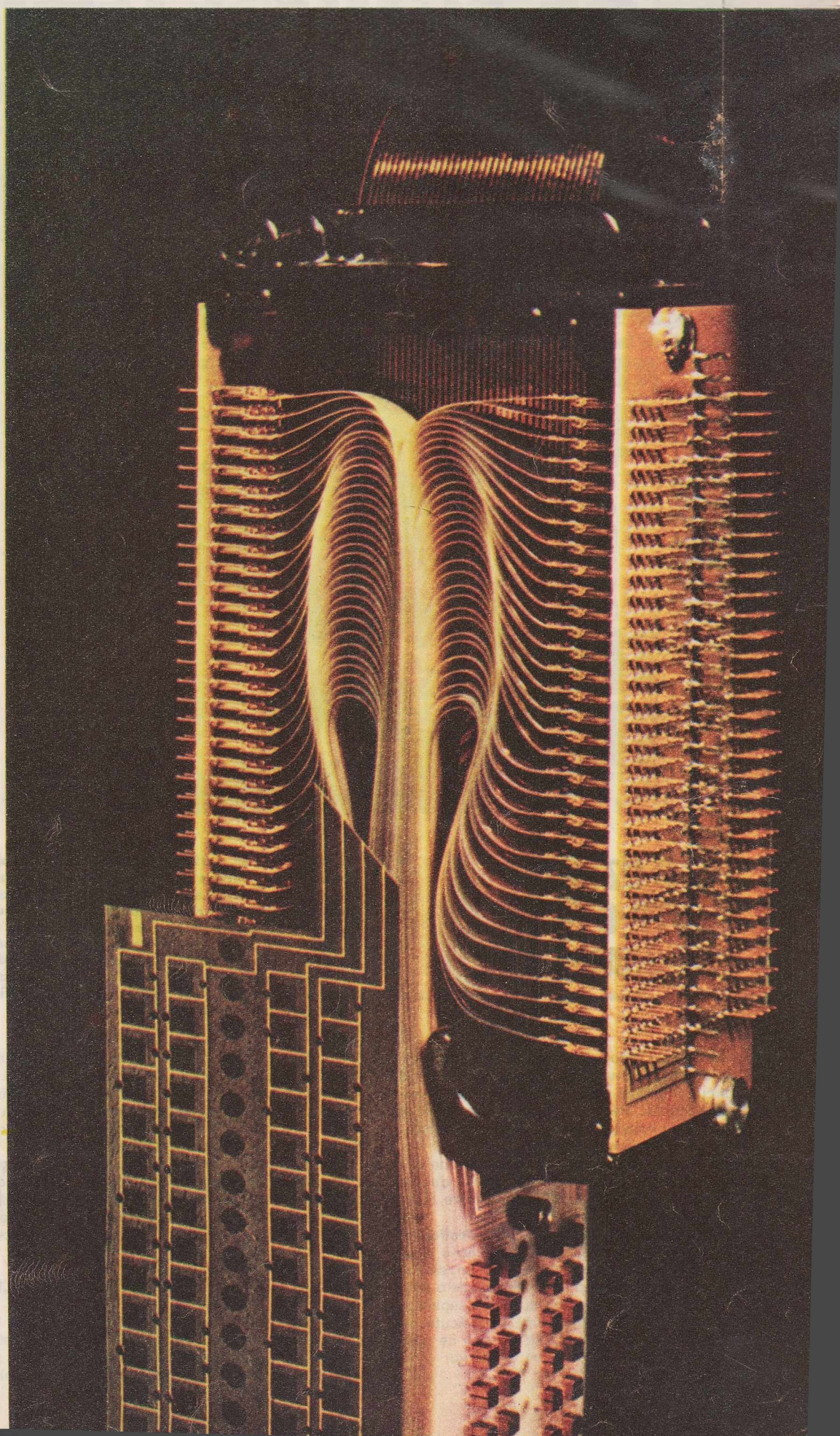
În adevăr, orice aparat cu transistoare fabricat prin tehnica obișnuită astăzi constă dintr-un număr de componente distincte (transistoare, diode, bobine, condensatoare, rezistențe) de diferite tipuri, legate între ele cu ajutorul unui circuit imprimat, adică al unei plăci izolante acoperite cu o foaie metalică, gravată «tipografic», care asigură legăturile dorite. Un asemenea circuit, de dimensiunea unei pagini de carte, poate cuprinde pînă la două sute de piese. Dar contactele și lipiturile dintre componente și circuitele imprimate rămîn puncte nevralgice, nesigure, ale întregii aparaturi. «Revoluția» produsă de transistoare a rezolvat prin urmare numai în parte problema siguranței în funcționare. De altfel, cu toată reducerea apreciabilă a dimensiunilor și a consumului de putere pe care a adus-o miniaturizarea la nivelul transistorului, nu s-a atins limita posibilului nici în aceste domenii.

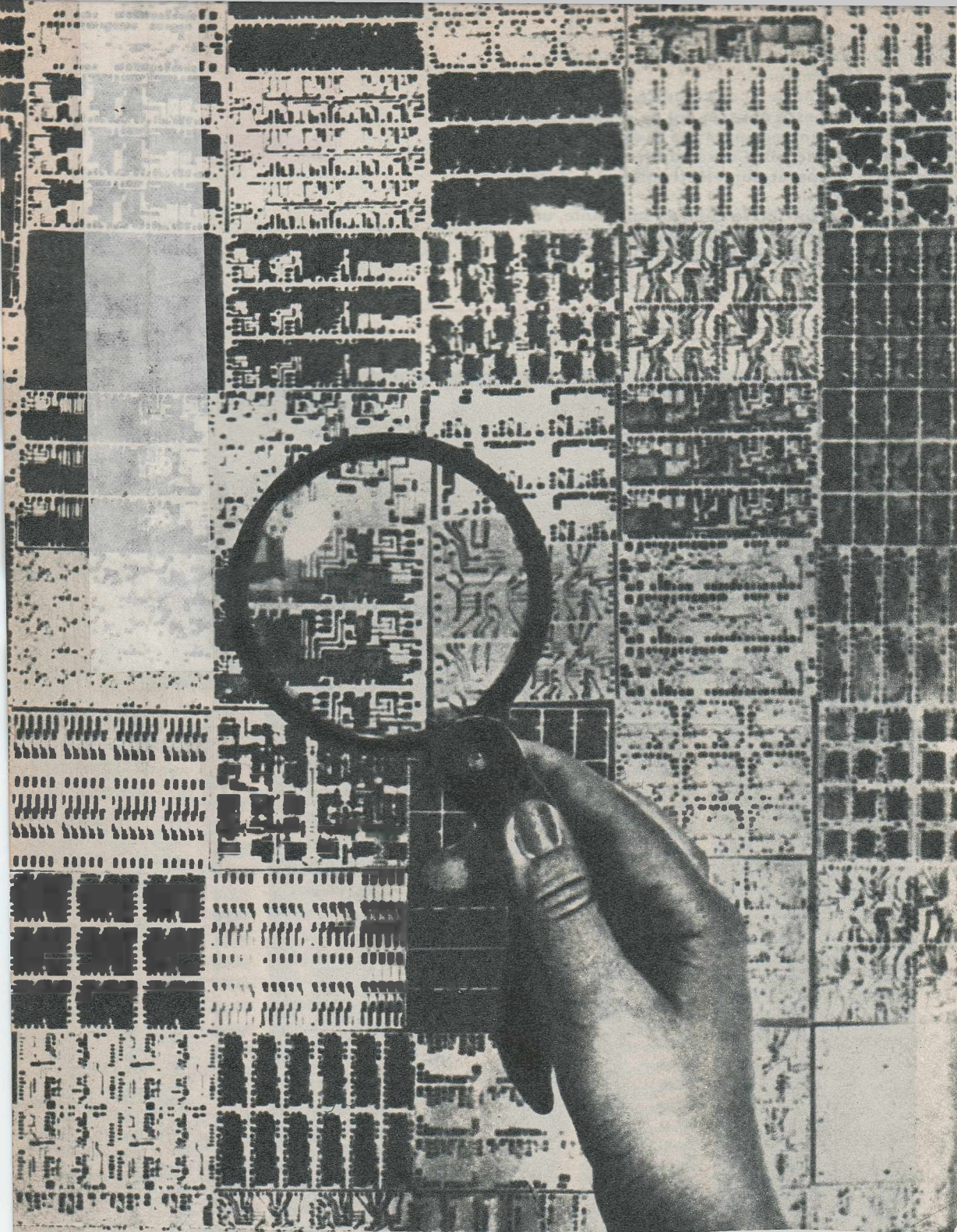
O MILIARDIME DE SECUNDĂ? PREA MULT...

Pentru a se putea dezvolta instalații și sisteme tot mai complexe fără a le face prohibitiv de greoaie, de scumpe și de nesigure, trebuiau găsite căi ale totului noi,

(Continuare în pag. 32)

«Memoria» unui calculator electronic modern miniaturizat poate provoca privitorului și emoție estetică. ▶

O UZINA INTR-O CUPĂ DE SAMPANIE

trebuia mers pe linia reducerii și mai drastice a dimensiunilor. În adevăr, pentru a parcurge de la un colț la altul un circuit imprimat, unui semnal îi trebuie o miliardime de secundă. Pare foarte puțin. Dar pină și acest răstimp este prea lung față de cerințele calculatoarelor moderne cu uriașe viteze de lucru...

Și iată că în jurul anului 1960 au fost inventate circuitele microelectronice integrate, urmașele directe ale transistoarelor, marcând astfel a doua mare revoluție în electronică.

Într-un circuit integrat, atât componentele electronice cât și legăturile dintre ele se fabrică toate dintr-o dată, într-un singur proces de fabricație, dintr-un singur material de bază — siliciu — și la dimensiuni de o sută de ori mai mici decât este posibil cu piese separate. În adevăr, fiecare componentă ocupă pe plăcuța de siliciu o suprafață medie de circa 10/10 miimi de milimetru! Dar poațe mai pregnant decât cifrele vor vorbi fotografiile din paginile de față.

Nu este locul să acuzăm sau să facem aci apologia «op-art»-ului, curent modernist a cărui denumire derivă de la «Optical art», artă optică. Lăsând această grijă criticilor de arta competenți, nu ne putem împiedica să observăm că unele lucrări op-art — ca de pildă cea din dreapta, creată de Piero Dorazio (în fotografie) și expusă la Muzeul de artă modernă din New York — te duc parcă cu gândul la strania frumusețe a circuitelor electronice (fotografia de sus). Să fie oare ceva «în atmosferă»?

Firește, nu toate circuitele care au fost fabricate simultan pe discul de siliciu se dovedesc bune la verificarea finală; o singură componentă defectă, și întregul circuit trebuie rebutat, deoarece «oaia neagră» nu mai poate fi înlocuită! Se impune deci o extremă acuratețe în toate operațiile succesive de fabricație.

Problema este cu atât mai grea cu cât circuitul respectiv conține mai multe componente. Pe de altă parte, cu cât se încorporează un număr mai mare de componente într-un singur «bloc», cu atât scade prețul de cost al fiecărei componente, deci și al aparatului respectiv în totalitatea sa.

PLIMBARE PE O AȘCHIE DE SILICIU

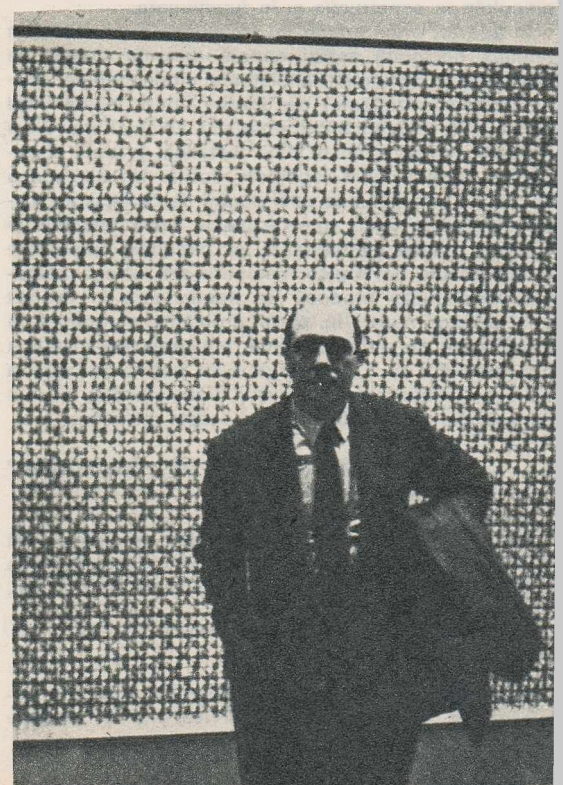
La nivelul tehnic de astăzi al microcircuitelor integrate se realizează economic circa 200 componente pe circuit, dar se estimează că în 1970 numărul lor va spori la o mie, obținându-se astfel pe o singură așchie de

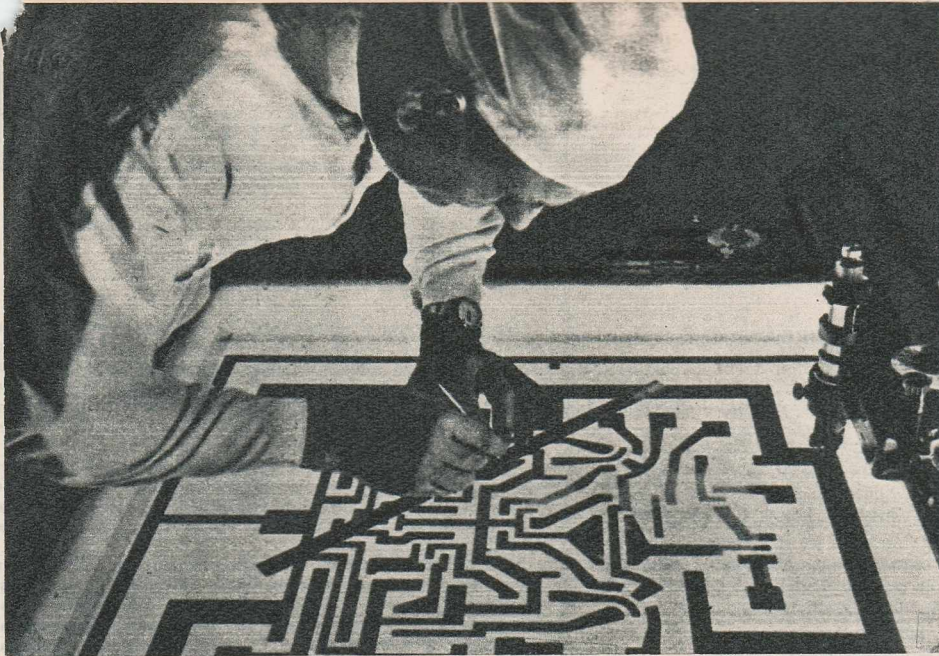
siliciu un întreg subansamblu de calculator electronic sau de televizor, un întreg radioreceptor sau aparat electronic de măsură.

Grație noii tehnici se reduc de câteva zeci sau sute de ori dimensiunile, greutatea și consumul de putere ale unui aparat electronic, dar nu numai atât. Paralel cresc de sute de ori viteza de lucru și siguranța în funcționare, datorită scurtării drumului parcurs de semnale și reducerii numărului de legături. Totodată se obține o micșorare fantastică a costului: dacă un transistor separat are un preț de cost mediu să zicem de 10 lei, o diodă — circa 2 lei și o rezistență sau condensator circa 1 leu, s-a calculat că într-un circuit integrat, la o producție de mare serie, un transistor ar costa 10 bani, iar o diodă, o rezistență sau un condensator mai puțin decât un ban. (Prețurile în lei sînt date doar ilustrativ.)

Desigur, orice instalație electronică include, în afară de circuite, și o serie de alte elemente constitutive (cutii, șasie, comutatoare, difuzoare, instrumente de măsură) etc., ale căror dimensiuni și cost nu scad în aceeași măsură. Totuși se poate aprecia că prin trecerea la circuite integrate *instalațiile electronice își vor*

«Poveste fără cuvinte», avînd ca eroi microcircuite integrate

1

UN SINGUR FIR DE PRAF ȘI TOTUL ÎNCEPE DE LA CAPĂT...

Cum ia naștere un microcircuit integrat, această «carte de vizită» a noii revoluții în electronică? În principiu — dar numai în principiu — foarte simplu.

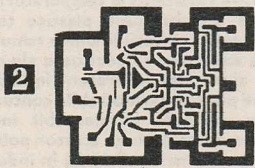
Se începe prin a desena cu foarte mare precizie și la scară mult mărită (1m/1m) circuitul pe care dorim să-l realizăm (foto 1). După aceea se fotografiază și, pe aceeași cale, desenul se reduce succesiv (foto 2) și se multiplică (foto 3). Se obține astfel o așa-numită «mască fotografică», care conține, repetate într-o ordine regulată, câteva sute de imagini identice ale circuitului integrat dorit, la dimensiunea lor reală (foto 4). Precizia trebuie să fie mai bună de o miime de milimetru: un singur fir de praf căzută pe clișeu poate strica un întreg circuit...

«Fotografia» se plasează pe un disc de siliciu cu diametrul unei monede de trei lei. Ceea ce urmează apoi este o operație de... gravură (desigur, totul se efectuează automat), diferitele substanțe atacând în mod diferit discul de siliciu, după cum pe «fotografia» aplicată pe disc apare o trăsătură neagră sau albă.

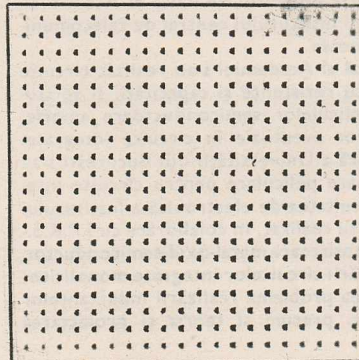
Prin ferestrele fotografate se introduc în siliciu cantități infime de substanțe, care îi modifică local proprietățile. Se creează deci în siliciu microregiuni cu funcțiile corespunzătoare diferitelor componente ale circuitelor integrate. Concomitent, în cadrul aceluiași proces tehnologic, se realizează și toate legăturile între aceste componente.

După un control microscopic riguros și o încercare electrică completă a fiecărui circuit cu ajutorul unor instalații de verificare automată, discul de siliciu, conținând câteva sute de circuite, este tăiat în «așchii» de 1-2 mmp, conținând câte un circuit. Fiecare așchie se montează într-o capsulă, la care se fac legăturile.

Microcircuitul este gata să-și ia locul într-un televizor sau să urmărească rachetele interplanetare în zborul lor...

2

4

reduce costul de 5 pînă la 10 ori. Și progresele microelectronicii continuă...

Prin prelucrări cu fascicule foarte fine de electroni și ioni, prin utilizarea laserilor și pe alte căi, este de presupus că în viitor o componentă electronică se va realiza la dimensiunea unei molecule, iar un circuit electronic... la dimensiunea unui microb!

Și în țara noastră au loc cercetări intense pentru însușirea și perfecționarea tehnicii circuitelor microelectronice integrate. La aceste cercetări se referă, în paginile de față, tov. prof. univ. Sergiu Condrea.

FANTASTICUL — AZI

Iată numai câteva realizări recente pe care numai microcircuiturile integrate le-au făcut posibile:

- În Japonia a fost construit un ceas de mână pe principiul cronometrelor electronice cu etalon de cuarț, asigurînd o precizie de o secundă la 30 zile.

- La Politehnica din Aachen, R.F.G., a fost creat un microstimulator electronic cardiac care, implantat sub piele, se alimentează de la o pilă electrică întreținută cu energie chiar de țesuturile omului și asigură inimii ourtătorului o bătaie regulată pînă la sfîrșitul vieții.

- În Canada, cu ajutorul unor microservomotoare comandate de circuite microelectronice integrate care amplifică și prelucrează semnalele electrice transmise pe calea nervilor, s-au pus la punct proteze pentru mîini, comandate nemijlocit de către creier.

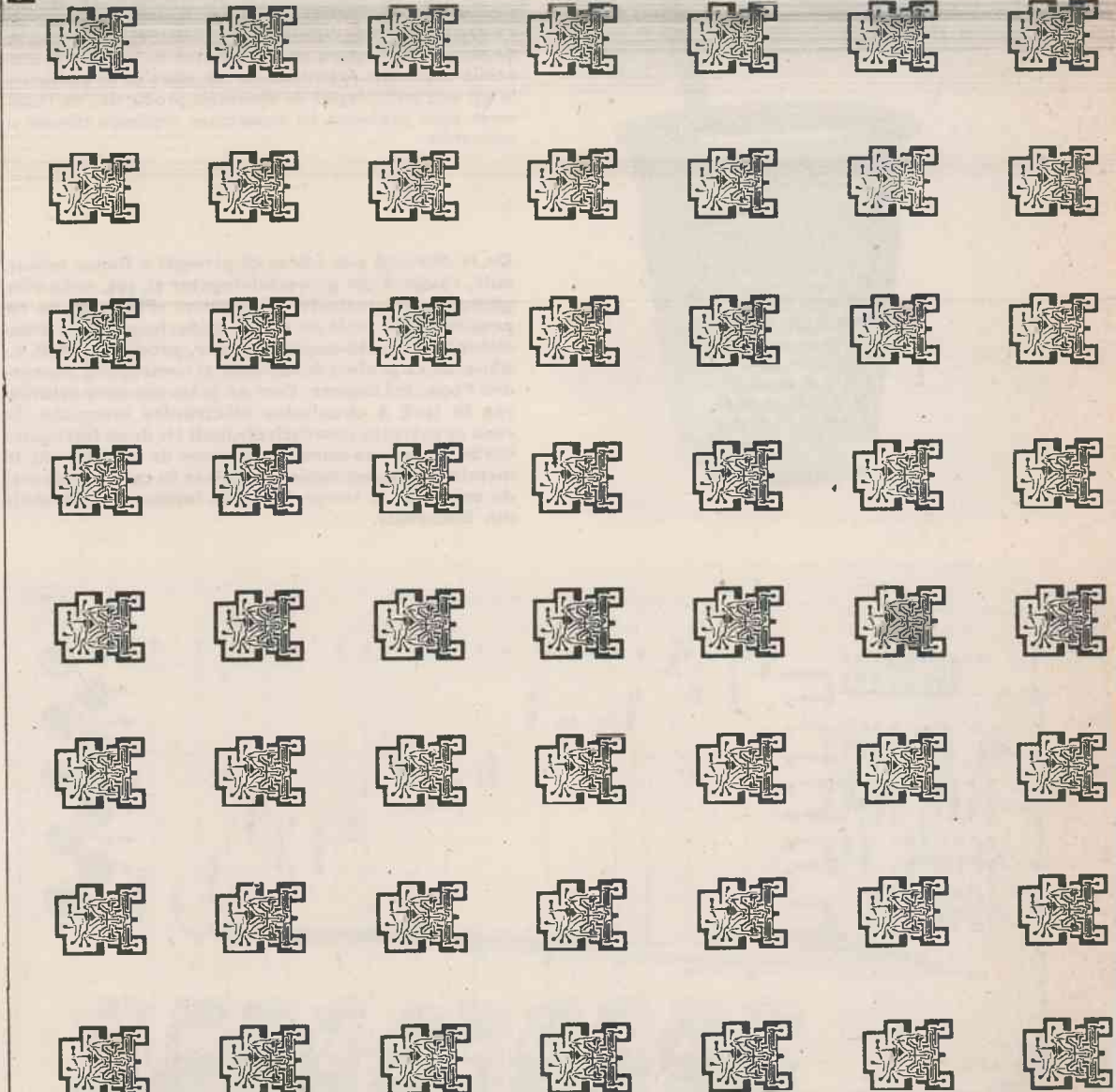
- În S.U.A. s-a realizat un televizor de o dimensiune ceva mai mare decît un pachet de țigări și se fabrică în mod curent calculatoare electronice de capacitate mijlocie, de dimensiunea unei serviete.

- În U.R.S.S., în marile spitale, au început a fi instalate complexe electronice de supraveghere medicală continuă a tuturor bolnavilor, cu semnalizarea automată a oricărei perturbații în evoluția bolii pacientului.

În studiu: televizoare în culori, la dimensiunile și costul unui radioreceptor obișnuit, și calculatoare electronice de uz casnic, care să întocmească meniul zilei și să comande bucătăria automată, instalația automată de spălat și curățat în casă, să supravegheze lecțiile copiilor, să aibă grijă de plata automată a chiriei, impozitelor, apei, luminii, telefonului.

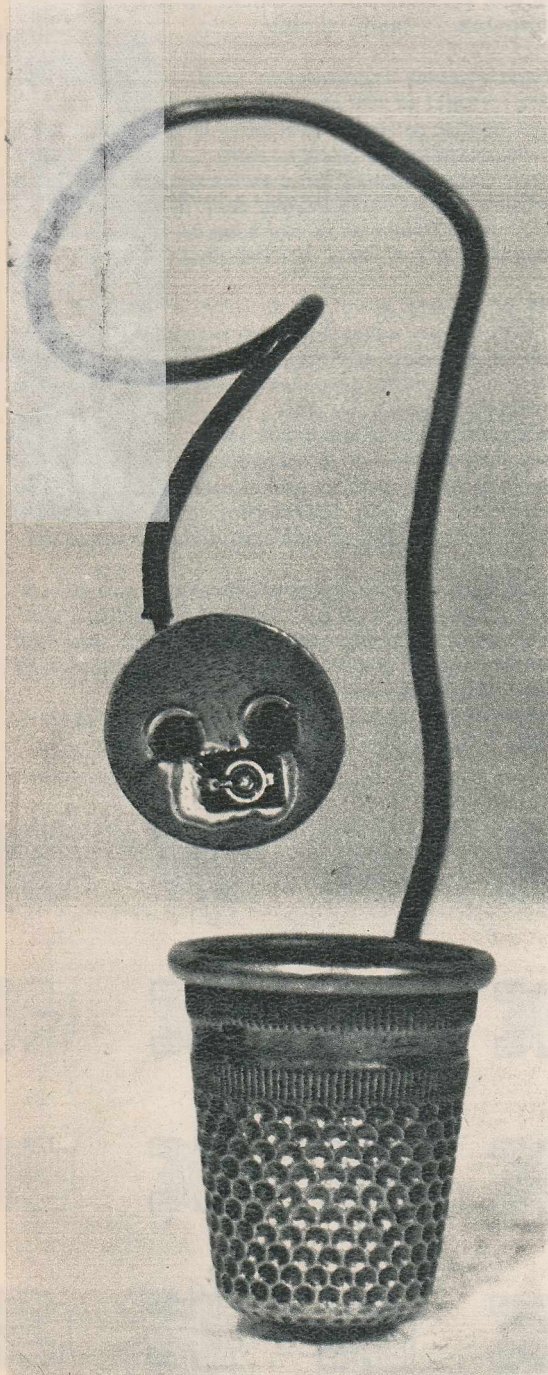
Era calculatoarelor și a prelucrărilor și distribuției universale a informațiilor se instaurează pe baza tehnicii creată de revoluția circuitelor microelectronice integrate. O revoluție care a început pe tăcute acum exact douăzeci de ani, o dată cu primul transistor — astăzi familiarul transistor — care avea să înscrie în tehnica modernă un capitol nou și plin de surprize.

3

MII DE COMUNICAȚII TELEFONICE SIMULTANE PE UN CIRCUIT

MINIATURIZAREA - O PROBLEMĂ LA ORDINEA ZILEI PENTRU ELECTRONIȘTII ROMÂNI

Tov. prof. univ. Sergiu CONDREA, de la Institutul politehnic din București, ne declară:

Problema miniaturizării, deosebit de importantă pentru numeroase sectoare ale activității umane, îi preocupă îndeaproape și pe oamenii de știință români.

Miniaturizarea își dovedește cu prisosință eficiența în sistemele de transmisiuni pe fire, unde permite realizarea a sute și mii de comunicații telefonice simultane pe un singur circuit și înlocuiește voluminosul și incomodul echipament electronic cu tuburi care necesită un spațiu mare, încăperi speciale. Echipamente miniaturizate destinate transmisiunilor telefonice multiple au fost realizate și la noi în țară, pentru prima oară în Europa răsăriteană, de către un grup de cercetători, și au dat rezultatele scontate.

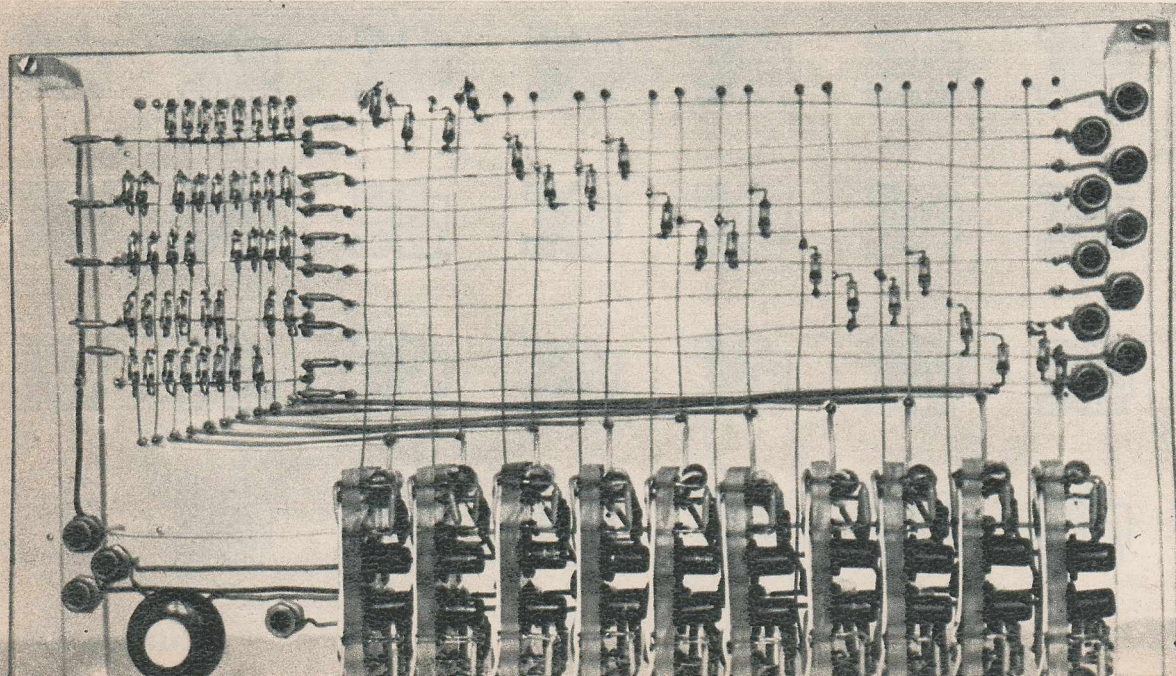
În ce privește microminiaturizarea, interesante cercetări și experiențe se desfășoară la diverse catedre din învățământul superior, la Institutul de fizică al Academiei, precum și în laboratorul Institutului central de telecomunicații și la I.P.R.S.-Băneasa.

La Institutul de fizică al Academiei s-au realizat circuite integrate peliculare, cu rezistențe și capacități, și se studiază proprietățile peliculelor semiconductoare amorfice, în vederea utilizării lor eventuale în circuite integrate.

La Facultatea de fizică a Universității din București s-au pus la punct transistoare peliculare pentru circuite integrate, în timp ce la Facultatea de electronică a Institutului politehnic-București s-au realizat, în colaborare cu I.P.R.S.-Băneasa, structuri și transistoare metal-oxid-semiconductor ca prim pas pe linia creării circuitelor integrate monolitice; se studiază de asemenea problema realizării inductanțelor în circuitele integrate, precum și teoria și proiectarea acestor circuite.

Precum se vede, și pentru electroniștii români miniaturizarea constituie o problemă la ordinea zilei. Studiile întreprinse urmăresc în final realizarea, la noi în țară, de aparatură și echipamente electronice cu volum redus și mare siguranță în funcționare, extrem de necesare dispozitivelor de reglaj automat, calculatoarelor electronice, industriei de echipament pentru telecomunicații și, în general, economiei naționale. Activitatea de cercetare ce se desfășoară la noi este strâns legată de interesele producției, de rezolvarea unor probleme cu importante implicații tehnice și economice.

De la distanță s-ar părea că privești o floare minusculă, răsărită din ghiveciul-degetar și, jos, note stinger pe un portativ sui-generis. «Floarea» nu reprezintă însă decât un model experimental de transistor metal-oxid-semiconductor, produs de I.P.R.S.-Băneasa, ca proiect de diplomă al tovarășului Alexandru Popa, azi inginer. Este un prim pas spre asimilarea în țară a circuitelor electronice integrate. În ceea ce privește «portativul», înalt cât două țigări, este vorba de un așa-numit convertor de cod, folosit în instalațiile de telefonie și realizat în cadrul catedrei de telefonie și telegrafie de la Institutul politehnic din București.

REFLECTOR ȘTIINȚIFIC

MASELE PLASTICE LA „PROBA FOCULUI”

Desigur că vă este cunoscută mica etichetă care întovărășește invariabil confecțiile din fibre sintetice: «A nu se călca» sau «A se călca cu fierul ușor încălzit». Ei bine, gândiți-vă la această recomandare și imaginați-vă un șuvoi de metal topit ce se scurge într-un vas din material plastic. Vasul se transformă într-un glob luminos însă — ciudat lucru — pereții săi rezistă...

Experiența nu ține de loc de domeniul fanteziei. Ea a avut loc recent în cadrul unei manifestări științifice internaționale de specialitate unde s-a discutat problema de mare actualitate a obținerii unor materiale plastice capabile să reziste cu succes la temperaturi înalte.

Există în întreaga lume numai câteva instituții în cadrul cărora se desfășoară cercetări de acest fel; în rândul lor se numără și institutul ieșean de chimie macromoleculară «Petru Poni». Despre unele realizări ale cercetătorilor de aici pe acest tărâm, directorul institutului, prof. dr. docent I. Zugrăvescu, membru corespondent al Academiei, ne-a declarat:

«Într-un timp relativ scurt am reușit să sintetizăm mai multe clase de compuși chimici heterociclici originali — cuprinzând în general azot în nucleul lor — rezistenți la temperaturi ridicate. Înșușirile deosebite ale acestor mase plastice termorezistente le recomandăm cu căldură utilizării în unele ramuri ale industriei, în unele cazuri ca excelente înlocuitori ale metalelor. Concluziile la care am ajuns până în prezent în legătură cu caracteristicile acestor mase plastice termostabile conturează perspective aplicative ce ar prezenta un deosebit interes economic. De pildă, lacurile realizate pe baza acestor polimeri ar putea fi folosite ca izolatoare de înaltă eficiență în industriele electrotehnică sau ca mijloace de protecție anticorrosivă a metalelor. Și acestea nu constituie decât câteva exemple, care sînt departe de a epuiza sfera de aplicare a noilor mase plastice».

LASERUL PULVERIZEAZĂ... MATERIALE REFRACTARE

Un nou laser, construit în Polonia sub conducerea dr. ing. Z. Puzewicz, are o putere de 200 wați. Fasciculul de rază p care-l emană, cu un diametru de doar 1 centimetru, dezvoltă temperatură de 10 000°C, devenind purtătorul unei energii termice de 5 milioane wați! Sub acțiunea acestor raze, plăcile de azbest se formează găuri, iar materialele ceramice cele mai refractare și metalele se transformă în vapori... Laserul acesta este, se pare, unic în Europa.

VIBRAȚIILE ÎMPOTRIVA PIETREI LA RINICHI

Academia franceză de medicină a ascultat recent o comunicare care a produs senzație. Doctorii Cottet, Wisner și Berthoz au prezentat cercetările lor privitoare la tratamentul unei boabe pe cit de răspindite pe atît de greu de tratat: piatra la rinichi.

Specialiștii francezi au pus la punct o nouă tehnică de eliminare a calculilor renali prin vibrații. Desigur, ideea în sine nu e nouă. Încă de la sfîrșitul secolului trecut se prescria bolnavilor să meargă pe bicicletă pe străzi nepavate și în general să folosească vehicule care zdruncină, în speranța că astfel, cine știe. Dar abia recent ideea a primit o concretizare științifică, cîte alce cuvinte, după cum se subliniază în comunicare, s-a studiat acțiunea de eliminare prin mijlocirea vibrațiilor mecanice controlate sub aspectul amplitudinii, frecvenței, direcției și forței. Cercetările au fost ușurate de dezvoltarea în ultimii 20 de ani a tehnicilor radiocinematografice și accelerometrice care au permis urmărirea detaliată a fenomenelor petrecute în interiorul organismului supus vibrațiilor.

Specialiștii sus-citați arată că dintr-un total de 15 pietre situate pe ureter, și care s-au dovedit rebelate tratamentului clasic, au obținut șapte eliminări prin vibrații aplicate, după un anumit program timp de două săptămîni. Vibrațiilor li s-a asociat și obișnuita cură de lichide. La 31 de bolnavi s-au obținut rezultate parțiale: schimbări de poziție și fragmentări ale pietrelor renale.

Deocamdată nu se cunoaște în amănunt modul de acțiune a vibrațiilor asupra calculilor dar se pare că nu există efecte secundare negative importante.

„CUȚITE DE FOC”

La Institutul de fizică din București al Academiei s-a reușit să se amplifice pînă la 100 000 de ori un curent electric prin plasmă. După cum se știe, plasma poate fi considerată ca de-a patra stare a materiei, caracterizată printr-o concentrație apreciabilă a particulelor încărcate cu sarcină electrică. De asemenea, s-au determinat parametrii caracteristici ai plasmelor, ca, de exemplu, temperatura. Această determinare este deosebit de interesantă în construirea plasmotroanelor, adevărate «cuțite de foc», tot mai mult folosite în țara noastră în industrie metalurgică și a construcțiilor de mașini. Aceste cuțite suferă generis servesc la tăierea țevilor și a altor laminate, precum și la acoperirea suprafețelor metalice cu diferite substanțe protectoare.

TELEFON... LUMINOS

La Institutul de electrotehnică și electronică al Academiei cehoslovace de științe a fost construit un aparat telefonic care funcționează cu ajutorul undelor luminoase. El este forma dintr-un emițător de semnale luminoase care sînt modulate de frecvența sonoră. Se preconizează ca anul acesta să fie pus la punct producția unor asemenea aparate portative în greutate de 500 grame.

PRIN CABLU DE LA: **BERNA**
HAVANA
BERLINUL OCCIDENTAL
TEHERAN

MOMENT CULTURAL ELVEȚIAN

Viața culturală elvețiană prezintă în această primăvară o serie de momente remarcabile. Zürich, Berna, Geneva, Basel, Lausanne și numeroase alte orașe mari și mici se întrec parcă în a înfățișa publicului tot ce este nou, modern în arta deceniului '70.

Două premiere sînt, în acest sens, deosebit de semnificative. În preajma aniversării centenarului celui mai mare teatru din capitala elvețiană, directorul acestuia, Walter Oberer, a dat — în ciuda amenințărilor și protestelor anumitor cercuri — semnalul de ridicare a cortinei pentru versiunea berneză a mult discutatei piese «Soldații» de Hochnuth. De ce versiune? Pentru că spectacolul durează circa două ore în loc de șase. Autorul a consimțit ca piesa să fie prezentată cu prescurtări. Televiziunea din Zürich a prezentat o foarte interesantă dezbatere în jurul spectacolului, la care au luat parte autorul și câteva personalități marcante ale vieții artistice și culturale, printre care și Frie-

de tipic umană — de a putea reveni la un moment dat asupra cursului propriei tale vieți. Textul scripitor, umorul situațiilor (lucrarea e intitulată comedie) fac din cea de-a opta piesă de teatru a lui Frisch un succes atât pentru autor, cât și pentru dramaturgia elvețiană.

Nu demult, la Teatrul Mare din Geneva am aplaudat-o, împreună cu o sală plină ochi, pe compatrioata noastră Elvira Popescu, interpreta principală a piesei «Locomotiva» de Roussin.

Din bogata activitate concertistică și de operă mă voi rezuma să semnez debutul, foarte apreciat de public și de critici, al cîntăreților români Dorothea Pallade-Melinte și Ion Buzea, ca și succesul obținut de Teatrul Mare din Geneva cu prezentarea operei «Consulul» de G.C. Menotti.

În orașul Saint-Gall a fost recent inaugurată una din cele mai moderne săli de spectacole din Europa, construită de arhitectul Claude Paillard din Zürich. Primul spectacol prezentat în fața a 800 de spectatori în noua clădire: opera «Fidelio» de Beethoven.

Amintind de construcții și arhitecți nu pot să nu semnez una dintre cele mai interesante manifestări artistice din ultima vreme — expoziția de pictură Le Corbusier de la Zürich. Din inițiativa elvețienei Heidi Weber a fost inaugurat în acest oraș un Centru Le Corbusier, construit după planurile renumitului arhitect. Clădirea a fost concepută inițial în beton, apoi refăcută, tot de Corbusier, pentru oțel. În această ultimă realizare arhitectonică a marelui dispărut, operele lui picturale se încadrează organic, își găsesc lumina și climatul cel mai adecvat.

În perspectivă foarte apropiată: Festivalul internațional de la Lausanne, ediția a XVII-a, care se va desfășura între 7 mai și 15 iunie și va fi prezentat, după cum ne asigură organizatorii, într-o nouă formulă. La concertul inaugural, orchestra «Suisse Romande» va fi dirijată de Klecki, avînd ca solist pe celebrul Arthur Rubinstein.

Sanda CRISTIAN

vedere parțială a Centrului «Le Corbusier» în Zurich.

rich Dürrenmatt. Un ecou puternic a avut și premiera mondială la Zürich a piesei «Biografie — un joc» de Max Frisch. Dramaturgul pleacă de la dorința — atât

„LIBERTADERA“ PE PLANTAȚII

De câteva săptămîni în Cuba a început «Jornada de Giron», campania de recoltare și prelucrare a trestiei de zahăr. Încă de la începutul lunii aprilie, «macheteros», ei ce minuesc cuțitele lungi cu care se aie trestia de zahăr, s-au constituit în brigăzi voluntare.

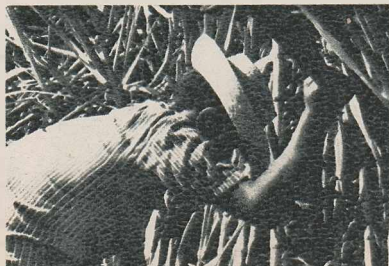
Actuala mobilizare de forțe depășește ca amploare toate campaniile precedente. «Jornada de Giron» are ca obiectiv principal atingerea pînă la sfîrșitul anului a unei producții de patru milioane de tone de zahăr și crearea unor premise favorabile obținerii, în anul 1970, a unei producții de zahăr de zece milioane tone.

Bătălia dată de «macheteros» pentru trestia de zahăr reprezintă doar unul dintr-un aspect al acțiunii pentru dezvoltarea agriculturii în Cuba. În aceste zile atenția este reținută de experimentarea primelor combine autopropulsate de recoltat trestie de zahăr, construite în Cuba. Probele tehnice au avut loc pe plantațiile din provincia Oriente. Combinele au fost construite la uzina mecanică din Santa Clara, care cu începere încă din acest an va fi

profilată pe producția lor în serie. «Libertadera», noua combină, are un randament zilnic de 36 000 de arrobas (aproximativ 450 tone trestie de zahăr), înlocuind munca manuală a unei brigăzi de 300 «macheteros». Pînă în 1970 vor fi construite în Cuba aproximativ 1 000 de asemenea combine, care vor asigura mecanizarea sută la sută a recoltării trestiei de zahăr în principalele zone agricole.

Victor STAMATE

«Machetero» la lucru, în timpul campaniei de recoltare a trestiei de zahăr.

În cadrul celei de-a V-a Bienale franceze de mașini-unelte și echipament mecanic deschise la Paris, întreprinderile Mașinexport și Tehnoimport prezintă mașini-unelte și rulmenți. În fotografie: aspect al standului țării noastre.

PROFESORUL COMPUTER LA... CATEDRĂ

Patruzeci de elevi ai școlii elementare O.E. Plauen din Berlinul de vest învață fără a avea ațintită asupra lor privirea severă a unui învățator. Lecțiile le sînt predate de un pedagog alcătuit din sîrme, rezistențe și transistoare, care reacționează la apăsarea pe un buton și «gîndește» mai repede decît pedagogul cu cea mai mare experiență.

Înima învățătorului electronic este o mașină de învățat, cu locuri pentru 40 de elevi. Pe baza datelor cu care este alimentat, creierul electronic dezvoltă un program propriu de studii și pune întrebări. Prin apăsarea unui buton, elevii predau computerului răspunsurile, iar într-o fracțiune de secundă acesta le verifică și le apreciază. În funcție de numărul răspunsurilor bune sau greșite, mașina repetă întrebarea sau își continuă programul.

Durata unei ore de curs a fost limitată la treizeci de minute. După aceea se scrie o scurtă lucrare în legătură cu materia studiată, ca un control al celor învățate. După experimentarea practică incununată de succes, instalații construite după modelul celei dintîi — care a costat pînă acum circa un milion de mărci (circa 250 000 dolari) — urmează să fie introduse în alte douăzeci de școli. Telul experiențelor inițiate cu această primă clasă este crearea unei rețele de mașini de învățat, mașini care să-și primească

programele de învățămînt de la o mașină electronică centrală, cu ajutorul unui telecomprimator.

Barbara HERZOG

După atentatul împotriva lui Rudi Dutschke în Berlinul occidental, mii de tineri au luat cu asalt clădirile concernului de presă Springer. Valul de proteste s-a extins în numeroase orașe din R.F.G. În fotografie: un polițist călare lovește cu brutalitate, la Frankfurt pe Main, pe unul dintre demonstrații care încearcă să împiedice difuzarea ziarului «Bild Zeitung», editat de Axel Springer.

TEZAURUL DE LA KHARG

Insula Kharg. Un punct de uscat în largul Golfului Persic. Aici, după cum povestesc localnicii, veneau altădată pirajii să se închine pentru iertarea păcatelor între două incursiuni prin golf.

În decurs de 6 ani, insula Kharg și-a schimbat complet înfățișarea, devenind o veritabilă comoară a Iranului. La Kharg

a fost construit un port pentru încărcarea petrolului brut destinat exportului în nave de mare tonaj. Lucrul a început paralel, pe insulă și pe terenurile petrolifere Gachsaran și Agha Jari, de unde au pornit spre golf conductele.

Azi conductele transportă din cimpu-

(Continuare în pag. 36)

EVOLUȚII EUROPENE

de Silviu BRUCAN

A devenit un leitmotiv al comentatorilor internaționali constatarea că Europa este continentul în care se manifestă cel mai puternic tendințele de apropiere și colaborare între state, deși — sau poate tocmai pentru că — pe acest continent au izbucnit în trecut focurile celor două războaie mondiale care au pierzuit civilizația umană. Explicațiile care se dau sînt diferite. Idealiștii incorrigibili, în pofida atîtor dovezi contrare pe care evenimentele continuă să le furnizeze, atribuie acest fenomen gradului înalt de cultură și de civilizație materială atins de popoarele europene. Cinicii din școala *Realpolitik* pretind că interesele celor două sisteme în Europa sînt într-atît de vitale, încît un conflict militar declanșat nu ar lua forma unui «război limitat», ci s-ar transforma inevitabil într-un holocaust termonuclear.

Important este că în Europa s-a creat un climat politic nou care stimulează dialogul dintre state din cele mai diferite, au apărut curente puternice de opinie îndreptate spre rezolvarea politică a litigiilor și problemelor, năzuințe spre o politică independentă a statelor. Iar în aceste procese, România socialistă a avut un rol inițiator, reliefat și cu prilejul vizitelor premierului român în Finlanda și Suedia: «*Privesc ca un semn încurajator — declara cu acest prilej premierul suedez Erlander — faptul că țări cu sisteme sociale și politice diferite încearcă să găsească o bază comună care să le permită să coopereze în diferite domenii. România a jucat un rol important în această evoluție europeană favorabilă.*»

Într-adevăr, noile procese găsesc teren favorabil în țările scandinave, inclusiv în Danemarca și Norvegia, participante la N.A.T.O. În presa americană se vorbește frecvent despre «slăbirea flancului nordic al N.A.T.O.».

Extrem de semnificative sînt însă evenimentele din R.F.G. Rezumind dezbaterile unei recente întâlniri la Hamburg, Alfred Grosser menționa în «*Le Monde*» patru «*prealabile*»: anularea acordurilor de la München, recunoașterea liniei Oder-Neisse, recunoașterea Republicii Democratice Germane și garanția neînarmării nucleare a Germaniei occidentale. Dacă în ce privește prima condiție însuși guvernul de la Bonn a ieșit din «imobilism», la celelalte, Congresul Partidului Social Democrat de la Nürnberg a marcat pași înainte. Deosebit ecou a avut proclamarea recunoașterii, în sensul respectării, a graniței Oder-Neisse, precum și cerința congresului pentru «încetarea bombardamentelor S.U.A. asupra Vietnamului de nord». Chiar dacă noile afirmări politice social-democrate nu sînt împărtășite de cancelarul Kiesinger, prezența lui Willy Brandt, șeful P.S.D., în fruntea Ministerului de externe al guvernului «marii coaliții» conferă acestor poziții o pondere specială. Ele reflectă desigur necesitatea resimțită de social-democrați de a se delimita de creștin-democrați în apropierea scadenței electorale din 1969. Un factor și mai pregnant este creșterea «opoziției roșii» extraparlamentară, a cărei vigoare exprimată în recente demonstrații studentești a depășit într-atît așteptările încît impune o revizuire a tabloului forțelor politice reale din Germania occidentală și a perspectivei lor.

Dar nici adversarii destinderii europene nu stau cu mîinile în sîn. Cursului european spre *dezangajare politică* de Statele Unite, accelerat de războiul din Vietnam, Washingtonul îi opune proiecte de *angajare militară*: forța navală permanentă atlantică, Quick Reacting Mobile Force, pentru bazinul mediteranean, planul de înarmări 1968-1972.

Este adevărat că cercurile interesate în perpetuarea războiului rece profită de ceea ce Maurice Duverger numea «*teama de vid*», de faptul că atîta timp cît renunțarea la N.A.T.O. nu are o alternativă certă și palpabilă, șovăielnicii, nehotărîții, prudenții merg alături de pro-atlanțiști. «*Marea dificultate — scrie Grosser — se află între nevoia unor schimbări profunde pe plan politic și satisfacția nemărturisită dar reală pe care sistemul actual l-a dat pe planul securității.*»

Satisfacția aceasta nu rezistă unei analize atente a primejdiilor latente cuprinse în problemele nerezolvate ale Europei, dar ea reflectă o stare de spirit larg răspîndită în Occident. Profilarea mai certă și mai palpabilă a alternativei la actuala Europă, împărțită în două grupări militare, rămîne cheia securității europene. Iar alternativa aceasta este desființarea celor două grupări — N.A.T.O. și Varșovia — așa cum propun țările socialiste.

(Urmare din pag. 35)

rile petrolifere 2,6 milioane de barile pe zi, depozitînd țiteiul în rezervoare cu o capacitate totală de 7,5 milioane barile. Cele mai mari tancuri pot înmagazina o jumătate de milion de barile. Debitul zilnic al instalațiilor se ridică la 4,5 milioane barile, tirajul pe stație ajungînd la 15 mii tone pe oră. Sînt cele mai mari și mai perfecționate stații de încărcare din lume. Mașini electronice înregistrează viteza, cantitatea, presiunea țiteiului în conducte, supraveghează continuu întregul proces, semnalizînd și reglînd automat orice deficiență.

Portul are dane și instalații pentru încărcarea concomitentă a 10 nave. Totul se desfășoară automat. Cu toate că materia de lucru o constituie petrolul, te uimește curățenia instalațiilor, a apei din radă.

Recente prospecțiuni au dus la desco-

perirea unor însemnate zăcăminte chiar în perimetrul insulei. Foraje la 3 000 de metri scot la suprafață zilnic 16 000 barile de petrol. În viitorii ani se preconizează construirea unui complex industrial petrochimic, iar în apropiere de port, a unei noi rade de încărcare pentru nave de 250 000 tone.

În curînd, la dana portului Kharg vor ancora și nave românești. Directorul portului, inginerul Macmond Vazaie, a făcut aprecieri elogioase la adresa țării noastre, care a încheiat cu Iranul un protocol privitor la cumpărarea de petrol brut. «*Între țările noastre — ne-a declarat el — s-au dezvoltat relații de prietenie. Noi căutăm ca în viitor să întărim această prietenie, ca ea să rămînă un model de colaborare între state cu orînduiri diferite, dar care vor să trăiască în bună înțelegere*»

Nicolae POPOVICI

„SFIDAREA NIPONĂ“

Evoluția spectaculoasă a Japoniei contemporane pe firmamentul științei și tehnicii moderne, cifrele record pe care le înregistrează uriașul ei mecanism industrial deservit zilnic de aproape 50 de milioane de oameni lucrînd în ritmuri de performanță, stîrnesc — din ce în ce mai nedisimulat în ultima vreme — neliniștea potențailor marilor puteri industriale din Europa occidentală și Statele Unite. Mulți dintre ei, parafrazînd titlul cărții publicistului francez Servan Schreiber («*Sfidarea americană*»), vorbesc acum în mod deschis despre pericolul amenințator pentru pozițiile lor «tradiționale» pe care îl reprezintă «sfidarea niponă». Ceea ce în urmă cu două decenii (cînd Japonia ocupa, ca putere industrială, locul al 8-lea în lume) era considerat doar un element de perspectivă îndepărtată a devenit în prezent, după cum susțin oracolele electronice americane, «un pericol imediat».

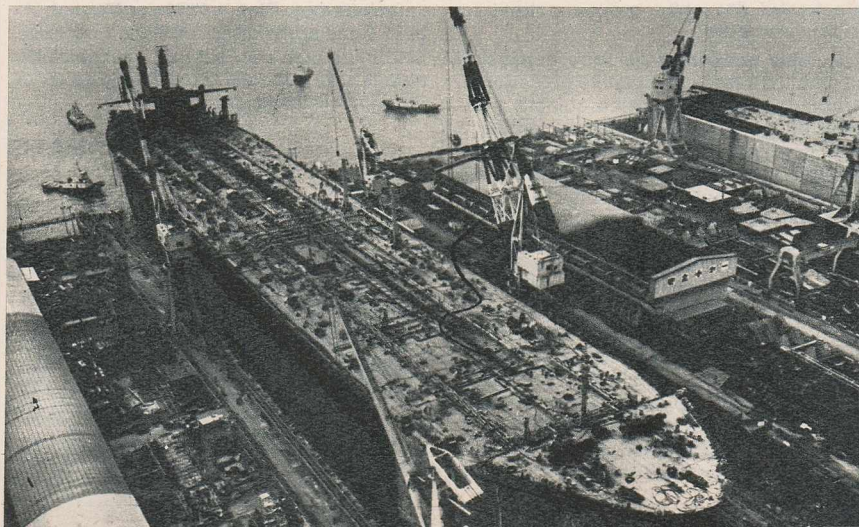
Lupta pentru supremație, deschisă mai de mult, capătă o turnură nedorită de conducătorii marilor concerne din Occident. Cu atît mai mult cu cît «piraii patentelor», cum sînt taxați performerii industriei nipone, vizează acum — de pe poziții mai favorabile ca oricînd — locul nr. 1 în domeniul producției industriale capitaliste. În această privință, cunoscutul specialist american în problemele viitorului, Hermann Kahn este categoric:

«*Secolul XXI va aparține desigur japonezilor.*» Pînă atunci, industria și tehnica niponă, după ce s-au adaptat ritmurilor tehnologiei americane, tentează perfecționarea acesteia pe toate căile posibile,

abordînd un «management» propriu. În timp ce numai în ultimii 10 ani firmele japoneze au investit în noi obiective industriale (cu precădere fabrici electronice) aproape 40% din veniturile realizate, o armată de 120 000 de ingineri, tehnicieni, specialiști de înaltă clasă lucrează intens pentru descoperirea unor noi resurse de dinamizare și valorificare pe plan superior a performanțelor înregistrate în cursa pentru întrecerea concurenților vest-europeni și americani. Totul se desfășoară însă în contextul unor măsuri severe de apărare față de pericolul tot mai mare al spionajului industrial. Experții și inginerii marilor concerne japoneze au primit consensul de a se feri cît mai mult cu putință de contactele cu specialiștii americani și englezi care acționează ca «piraii de secrete industriale». Față de această evidentă schimbare de roluri și raporturi recenta vizită la Tokyo a delegației de specialiști englezi, în frunte cu Harold Frinniston, vicepreședintele lui British Steel Corporation, nu a putut depășii limitele unei misiuni de explorare a oportunităților «sfidării nipone», a cărei cea mai proaspătă manifestare pare să fie construirea de către japonezi a unui petrolier-mamut de dimensiuni pînă nu demult inimaginabile: o navă de 320 000 tone, în timp ce regina petrolierelor moderne din Europa occidentală, vas aparținînd concernului Shell, are un tonaj sub 200 000 de tone.

D. BABOIAN

Petrolierul-mamut în construcție la Yokohama — cel mai mare din lume. Lungimea vasului 346 metri.

RIO: TENSIUNE ÎN CREȘTERE

Masacrarea indienilor din Amazonia de către «protectorii» lor, ca și extinderea activității unei opoziții care nu primise certificatele de legalitate — iată temele care acaparaseră primele pagini ale ziarelor braziliene. Dar pe neașteptate, timp de o săptămână, Amazonia și «frontul larg» au fost date uitării pentru că în scenă intraseră studenții. Un incident, cu început aparent banal, produs într-o cantină din Rio de Janeiro în care poliția a pătruns pentru a împiedica o demonstrație studențească împotriva condițiilor de alimentație și igienă, s-a soldat cu vărsare de sânge. Studentul Edson de Lima Santo și-a pierdut viața. Incidentul a luat proporții. Nu mai era vorba de o simplă imixtiune polițienească în afacerile universitare, ci de un fapt cu mult mai grav: deschiderea focului împotriva unei reuniuni pașnice de tineri. Autoritățile au promis o anchetă, au făgăduit să descopere pe vinovați. Promisa anchetă înainta însă cu viteza melcului. Iar studenții nu puteau fi calmați în vorbe.

Demonstrațiile tineretului universitar au luat amploare. La Rio, mii de studenți au nfruntat infanteria blindată și carele de upte. Armata a ocupat principalele poziții strategice din marele oraș. Ciocnirile au durat mai multe ore și s-au reeditat în zilele care au urmat. Evenimente asemănătoare s-au produs și în celelalte centre universitare ale țării. În unele localități, studenții au ocupat clădirile universității,

declanșând ceea ce *France Presse* denumea «o veritabilă criză națională». Observatorii au remarcat că revendicările studenției nu vizează doar încetarea represiunilor, ci se referă la probleme cu implicații politice și sociale mai largi. Mișcările din viața universitară nu pot fi rupte de contextul activizării unei opoziții decise să depășească cadrul îngust al legilor în vigoare. Se semnalează o creștere a temperaturii în viața politică tocmai pentru că promisa democratizare se menține în domeniul unor făgăduieli fără termen de realizare. *Jornal do Brasil* scrie: «Dacă pe planul politicii externe guvernul președintelui Costa e Silva se arată decis să apere o serie de poziții corespunzătoare intereselor naționale, larg sprijinite și aplaudate, în schimb politica internă provoacă nemulțumiri profunde și dezaprobări masive. Redemocratizarea țării și reformele sociale indispensabile rămân deziderate». Exponenții «liniei dure» din sferile oficiale doresc să pună capăt agitației prin măsuri de mină forte. Se aud însă în aceleași cercuri și glasuri care îndeamnă la un dialog cu cei nemulțumiți, mereu mai numeroși.

După o săptămână de tulburări, o liniște stranie a cuprins cetățile universitare. Prețul: patru morți și sute de răniți. La Brasilia s-a promis doar că... «ordinea va fi menținută».

M. RAMURĂ

marginalii

Se spune că atunci când Columb a pășit pe pământul Americii, l-a întrebat pe primul om întâlnit în cale:

— Hei! Cine ești?

— Cine vrei să fiu — i s-a răspuns. Un sălbatic, desigur.

Și așa a început civilizarea Americii. Cam în același fel cere să se procedeze organizația «Frăția universală» față de «farfuriile zburătoare», care ne-ar aduce pe columbii spațiului cosmic. Într-o scrisoare adresată ziarelor engleze, organizația afirmă că «farfuriile zburătoare» n-au aterizat, iar ocupanții lor «nu s-au arătat» pentru că n-am știut să-i chemăm, cum știau primitivii pe vremuri. Ar trebui să strigăm: «Sintem sălbatici, veniți și ne ajutați!» Cînd ne gândim însă ce-au pățit indienii Americii (și mai pătesc și azi în Brazilia), putem ajunge la concluzia că pînă la urmă «farfuriile zburătoare» s-ar putea sparge în capul nostru. Deci, mai bine să se învrtească acolo unde sînt — în mințile celor cu imaginația înfierbîntată.

*

Cercurile grupului Kennedy au încercat să afle pe cine va sprijini președintele Johnson drept candidat prezidențial al partidului democrat. De la Casa Albă li s-ar fi răspuns:

— Prefer să-l votez pe Rockefeller sau chiar pe Richard Nixon, decît pe Robert Kennedy.

La care clanul Nixon, cu o politețe de-a dreptul electorală, a declarat: «Am prefera mai degrabă să-l înfruntăm în alegeri pe Johnson decît pe Bobby Kennedy. Am fi mai siguri de victorie».

*

Șeful corpului expediționar sud-coreean aflat în Vietnamul de sud a declarat că dacă va fi nevoit, ca urmare a încetării ostilităților, să-și retragă trupele, își va da demisia. De ce? Pentru că, spune el, activitatea sa n-ar mai avea nici un rost. «Numai lupta — declară el — dă soldaților noștri experiență și întărește potențialul nostru militar și pregătirea de război». Se pune întrebarea: dacă sînt atît de bătaioși, de ce au nevoie pe teritoriul lor de trupe americane, a căror prezență a fost nu o dată folosită pentru asigurarea supraviețuirii regimului de la Seul?

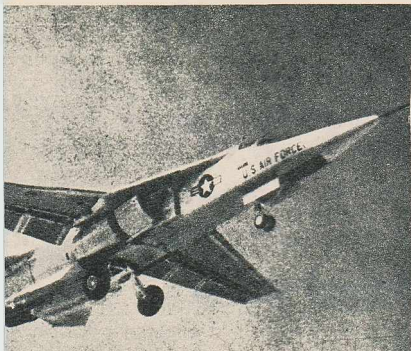
Este evident că clientela falită a intervenției americane, regimuri ca cele de la Saigon, Seul, Bangkok, se tem că o reglementară politică în Vietnam ar putea însemna și slăbirea proptelilor lor militare. De aceea sînt gata să lupte mai departe pînă la... ultimul american. Rămîne de văzut dacă și americanii sînt gata...

În Parcul Libertății din Sofia se află în fază de șantier o construcție de formă originală. Clădirea — cuprinzînd o sală de spectacole de 800 de locuri — e destinată a găzdui o parte din manifestările ce vor avea loc în capitala Bulgariei cu prilejul celui de-al IX-lea Festival mondial al tineretului și studenților.

În plin centrul Washingtonului, una dintre recente demonstrații pentru încetarea războiului dus de Statele Unite în Vietnam.

„GENERAL DYNAMICS“ PIERDE PARIUL

Avionul cu geometrie variabilă F-111.

tori în vederea studierii unui aparat susceptibil să-l înlocuiască la nevoie pe F-111 B, în cazul cînd acesta ar fi abandonat. În cercurile de presă s-a considerat că în acea zi marina americană a renunțat la «unul dintre cele mai proaste și costisitoare avioane proiectate vreodată în Statele Unite».

Istoria avionului F-111 începe în 1961, cînd McNamara califica bombardierul B-52 «îmbătrînit». După un an, se adresa firmelor «Grumman» și «General Dynamics» pentru găsirea unui succesori. Prototipul realizat de cele două companii — denumit F-111 (cu variantele A și B) — s-a dovedit din capul locului necorespunzător. Între altele, considera expertul în probleme aviatice al săptămînalului «La Tribune de Genève», el este «incapabil de a îndeplini corect misiunile ce urmau a-i fi încredințate; aparatul nu zboară la înălțimea prevăzută, nu merge atît de departe cît scrie pe hîrtie, nu zboară atît de repede cum se spune» ș.a.m.d., adică mai precis «nu răspunde decît în parte exigențelor». După cum am mai arătat, defectele lui F-111 n-au întîrziat să-i genereze adversari, care s-au dovedit însă neputincioși în confruntarea cu McNamara, artizanul moral al prototipului, pe atunci șef al Pentagonului. Demisia acestuia, apoi recrudescența atacurilor adversarilor aparatului în Senat se vor solda, se pare, pentru început cu limitarea construcției în serie a avionului (de la 1350 exemplare prevăzute inițial, la circa 500-600). Comentatorii consideră însă că deteriorarea poziției lui F-111 nu se va opri aici. În orice caz, deocamdată este sigur, după cum observa același ziar, că «General Dynamics și Pentagonul au pierdut (cu acest prilej — n.n.) cel mai mare pariu din istoria militară americană».

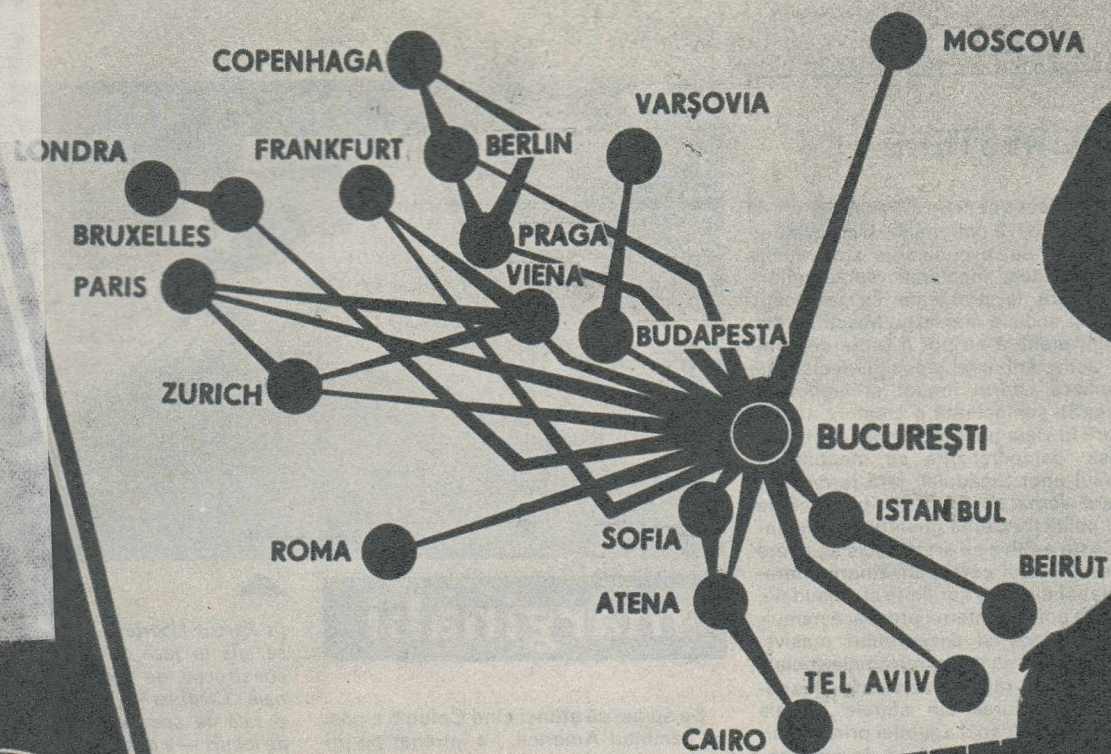
Vlad CORNELIU

Nicolae URECHE

Puțină lume mai prevede la Washington un viitor onorabil avionului cu geometrie variabilă F-111. Îndoieli în privința viabilității aparatului existau mai de mult, un curent de opinie în rîndurile congresmenilor punea sub semnul întrebării virtuțile lui F-111 încă din perioada cînd acesta era doar un proiect. Trimițînd de curînd un prim lot de șase aparate de acest tip în Vietnam, Pentagonul voia tocmai să restabilească într-un fel prestigiul prototipului. Dar, la numai 48 de ore după sosirea lor la baza de la Ta Khli (Thailandă), un avion era doborît deasupra teritoriului R.D. Vietnam, iar după două zile un altul se prăbușea ca urmare a «proas- tei funcționări a aparatului radar» (cum s-a anunțat). Un al treilea a căzut recent deasupra Thailandeii «din motive necunoscute».

Declinul lui F-111 începuse de fapt mai devreme. În ianuarie un reprezentant al Departamentului marinei S.U.A. anunța că «U.S. Navy a solicitat trei construc-

PE MERIDIANELE LUMII

tarom

I.I.S.

„PRODUȚIA“

din Cal. Călărași 205, București

vă oferă țesături de in

- prosoape
- fețe de masă
- articole de plajă
- îmbrăcăminte de vară
- pânză tapiserie

Ușor lavabile
Durabile
Practice
Răcoroase

CALITATEA ESTE GARANTATĂ
DE FOLOSIREA PROCEDEELOR
MODERNE DE FABRICAȚIE

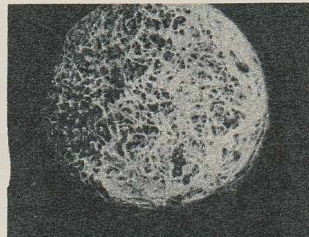
carte

● Din tezaurul lăsat nouă moștenire de Tudor Arghezi au apărut în seria **Scrieri**, la Editura pentru literatură, vol. 17 (Proze. De prin răspîntii. Note străine) și vol. 18 (Proze. Cu bastonul prin București).

● O parte din valoroasa activitate de critic literar a lui G. Ibrăileanu constituie sumarul celor două volume de curînd apărute în colecția Biblioteca pentru toți. Titlul, **Scriitori români și străini**, vorbește de la sine despre conținutul culegerii. Ediția e îngrijită de Ion Crețu și prefațată de Al. Piru.

● Celebrarea «Centenariului Mahatma Gandhi» prilejuește apariția în paginile ultimului număr al revistei **Secolul 20** a unor substanțiale texte semnate cu numele unor prestigioși scriitori contemporani: Romain Rolland, André Malraux, Lucian Blaga ș.a. Din interesantul sumar al acestui număr mai rotăm **Interviu la Paris** — André Pieyre de Mandiargues, Roland Dorgelès și Philippe Heriat despre al 65-lea Goncourt — realizat de Teofil Bălaj. În continuare se publică partea a III-a a romanului **America** de Franz Kafka, în traducerea lui Pop Simion și Erikăi Voiculescu.

● Drumul ascendent spre întinerire e și mai evident în nr. 3 al revistei **Viața românească**. Proza — de bună calitate — e susținută de astă dată de doi poeți: Virgil Gheorghiu, Veronica Porumbacu și, bineînțeles,

Secolul 20

și de o prozatoare: Iulia Soare. Rubricile vii, de problematică actuală. Remarcăm, printre altele, studiul lui N. Balotă: **Hermes sau voința de obscuritate în poezia nouă**; Eugen Simion: **Lovinescu, critic al valorilor clasice (II)**; Adrian Marino: **Critica și perspectiva istorică**. Caietul — supliment — e dedicat temei: poezii și miturile.

teatru

● Radu Stanca, regizor-poet-dramaturg, a fost jucat postum pe trei scene. La Teatrul «Barbu Delavrancea», **Hora domnițe-**

lor — spectacol realizat de Sorana Coroamă. Un spectacol în care s-a descifrat cu succes corespondența plastică și coregrafică a imaginii poetice conținute în text. Am remarcat progresul Doinei Tamaș și silueta dramatică a Sandei Maria-Dandu. Decorul foarte personal: arhitect VI. Popov și Petre Pădureț. Coregrafia: Vera Proca-Ciortea. La Sibiu: **Ostatecul**. Spectacol cu numeroase calități, pe alocuri exagerat patetic. Regia: Ariana Stoica. La Iași: **Dona Juana**, în direcția de scenă a lui Mihai Raicu și scenografia Margăi Ene. Din distribuție: Liana Mărgineanu, Ștefan Boris Olinescu, Cornelia Gheorghiu, Virgiliu Costin și Sorin Lepa.

● Spectacol coupé la Teatrul Național din Craiova cu trei piese în premieră pe țară: **Vizita la Malu** de Paul Everac, **Interludiu** de Andi Andrieș și un debut: I.D. Sirbu cu **O piatră de hotar**. Deși inegale între ele valoric, reprezentația invită și alte teatre spre investigarea dramaturgiei originale. Regia: Valentina Balogh; scenografia: Vasile Buz.

● Pe linia sa tradițională de valorificare a dramaturgiei românești clasice, Teatrul Național din Iași a înfațisat un spectacol compus din «cînticele» de Alecsandri. Regia: C. Cădeschi. Apare în Mama Anghelușă, Margareta Baciuc în Șoldan Viteazul, Mihai Grosariu și în Barbu Lăutarul, C. Sava. Se mai joacă și comedia torgu de la **Sadagura**.

cinema

● **Răzburarea haiducilor**. A treia serie a «Haiducilor». Un spor de armonie interioară și o mai strînsă stăpînire a epicului cinematografic se depun peste rigurozitatea profesională a lui Dinu Cocea, făcînd ca acest capitol al serialului să fie, după părerea noastră, cel mai solid ca structură.

Relevăm și de data aceasta intuiția filmică a lui Eugen Barbu, măsura cu care potențează imaginea prin cuvînt. Îi regăsim pe Emanoil Petruț, Marga Barbu, George Constantin, Toma Caragiu, Olga Tudorache, Coleta Răutu, Elisabeta Jar, Jean Constantin, Mihai Pălădescu.

● La începutul acestei săptămîni a avut loc, simultan, în câteva orașe ale țării (Constanța, Cluj, Bacău, Craiova, Timișoara) premiera a încă cinci filme românești care urmează să apară, în săptămîinile următoare, pe ecranele bucureștene. Este vorba de: «Ultima noapte a copilăriei» (regia — Savel Stîopul), «Zile de vară» (regia — debutantul Ion Niță), «Balul de sîmbătă seară» (regia — Geo Saizescu), «K.O.» (regia — Mircea Mureșan) și «Gioconda fără suris» (regia — Malvina Urseanu).

● **Apa curativă**. Unul dintre autorii mai vechi ai cinematografiei maghiare, Bán Frigyes, analist sensibil și satiric plin de culoare totodată (ne amintim «Drumul în spirală» și «Umbrela Sf. Petru»), revine cu un film în care observația sa socială este lipsită de prospețime. Interpreți: Körmendy Ianos, Nagy Attila, Szemes Mari, Banhidny Laszlo, Teri Arpad.

muzică

O săptămîină bogată în recitaluri vocale și instrumentale, dintre care spicuim pentru dv.:

● Recitalul de pian al **Mariei Cardoso**; în program, Rameau, Schumann, Liszt și Carmen Petra (luni 29 aprilie, Sala mică a Palatului).

● Marți 30 aprilie la sala Studio a Ateneului putem asculta recitalul de violă dat de **Georges Otto Roth**, care va interpreta lucrări de Reger, Stan Golestan și Ekles. În partea a doua a programului, recitalul mezzo-sopraniei **Olga Sandu**. Ambii soliști vor fi acompaniați la pian de Martha Jofe.

● Filarmonica «George Enescu», sub bagheta dirijorului **Mircea Cristescu**, ne oferă vineri 3 și sîmbătă 4 mai, strălucitorul concert pentru vioară și orchestră în Mi minor (opus 64) de F. Mendelssohn-Bartholdy (solistă **Lola Bobescu**), Simfonia a VI-a «Patetică» în Si minor (opus 74) de P.I. Ciaikovski, operă care marchează culmile creației sale artistice. Programul include și o lucrare în primă audiență: Concertino pentru orchestră de Aurel Popa.

plastică

● **Expoziția retrospectivă de pictură și sculptură**. O selecție a celor mai reprezentative lucrări create de artiștii plastici de toate vîrstele între 1963 și 1968. Căutări fructuoase, diversitate de stiluri, o panoramă a dezvoltării plasticii românești din ultima vreme. În expoziție figurează lucrări ale artiștilor din întreaga țară (Dalles).

● Graficianul Silvan expune în sala Galeriilor de artă din Calea Victoriei 132 mai bine de 100 de portrete ale unor binecunoscute personalități din lumea artelor, lucrări de subtilă inteligență și umor

● **Vlaicu Ionescu** — pictură. Peste 25 de lucrări în care autorul încearcă să dea spațiului un sens pictural. Abandonînd figurativul, V. Ionescu este chemat de mirajul unui alt climat, dar care neimpunîndu-se organic e o ilustrare decorativă și numai atît a unor enunțuri: «Nocturnă pentru nava elementelor», «Focul îngredit», «Ritm hibernal» etc., etc. Prea puțin. (holul Bibliotecii centrale universitare).

televiziune

O veste bună pentru telespectatori: începînd din această săptămîină vom avea emisiuni și în ziua de luni. Și tot în această săptămîină, în ziua de joi (deocamdată) televiziunea ne transmite programul pe două canale.

Și acum, telespectatorilor instalați în fața micului ecran — pe cît de «mic» pe atît de rîvnit dar, pe drept și pe nedrept — și atît de hulit — le recomandăm, dintr-un program variat și atractiv, următoarele:

DUMINICĂ 28 APRILIE. Concertul susținut de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii.

Elena Cernei

Dirijor: Emanuel Elenescu și un oaspete: Gonzales Mantic (Cuba) la 11.45 ● Un telegazetă: **Zigzag** care se anunță destul de promițător, mai ales că pe lângă apariția inedită de crainic sportiv a lui Gr. Vasiliu-Birlic, ni se va transmite și meciul internațional de tenis România-Danemarca (14.15) ● **Evocarea Anului 1848 în Moldova**, o primă parte dintr-un film realizat de Ștefan Iacob, dedicat istoricelor evenimente ale celui ai frămîntat (21.00) ● **Cîntăreața poloneză Ursula Sipinska** e invitata serii (22.40).

LUNI 29 APRILIE. Pentru Cupa Davis, încă o fază a meciului care ne va da emoții: România-Danemarca (15.00) ● **La Trepte spre viitor**: un film, «Demiurgii», realizat pe șantierul Porțile de Fier (20.00) ● În interpretarea unui colectiv al Teatrului «Al. Davila» din Pitești vom urmări spectacolul cu «Arborele genealogic» de Lucia Demetrius.

MARȚI 30 APRILIE. Iarăși emoții de ordin sportiv: din nou tenis de cîmp: România-Danemarca (Cupa Davis) ● Album liric închinat muncii (20.00) ● Filmele: **Doi vecini** — ecranizare de Geo Saizescu a povestirii lui Tudor Arghezi; **Stewardesa** — scenariul: poeta Bela Ahmadulina; **Piesa**, comedie de Arthur Stringer, într-un **Triptic pe peliculă** (21.00).

MIERCURI 1 MAI. Transmisie de la mitingul și de-

monstrația oamenilor muncii din Capitală cu prilejul zilei de 1 Mai (9.00) ● De la stadionul din Linz se va transmite meciul amical de fotbal Austria-România (17.30) ● În spectacolul muzical-coregrafic «Flori de mai» întîlnim o distribuție cu adevărat... florală: Elena Cernei, Magda Ianculescu, Viorica Cortez-Guguianu, Ioana Radu, Doina Badea, Elena Dacian, Irina Loghin, Mihaela Mihai, Ion Dacian, Radu Aldulescu, Ion Piso, Konya Ladislau etc... (20.00) ● Un film românesc bun: **Subteranul** (21.30).

JOI 2 MAI. PROGRAMUL 1. Transmisie de la stadionul Republicii a meciului de rugbi Steaua-Selecionata armatei franceze (11.00) ● Muzică populară românească (19.00) ● **La Seară de operă** 2. Prefață de Ion Dumitrescu, Radu Beligan și Alexandru Balaci (20.00) ● **PROGRAMUL 2.** Prefață de Ion Dumitrescu, Radu Beligan și Alexandru Balaci (20.00) ● Marele dirijor Zubin Mehta la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Los Angeles (21.00) ● **O Telecinematecă a umorului** (22.00) și o imbieatoare **Invitație la dans** (22.30) închide acest TV II de bun augur.

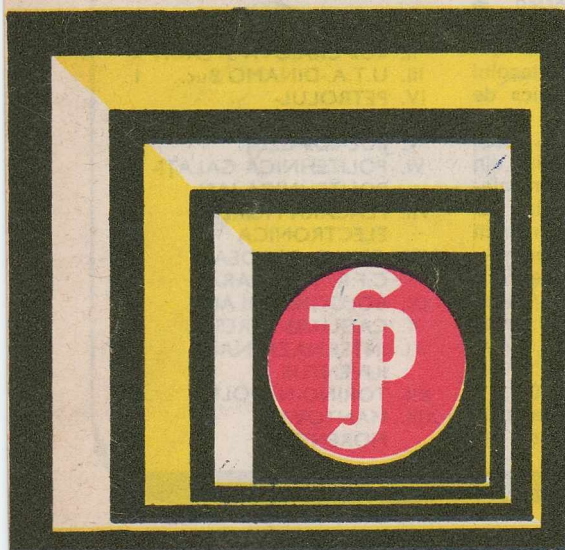
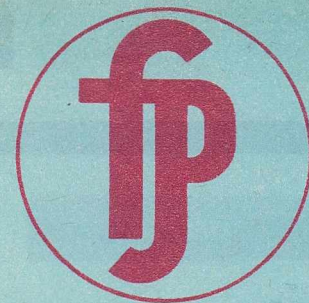
VINERI 3 MAI. Actualitatea agricolă (20.00) ● **La Studioul muzical**, Beethoven (II) prezentat de Eugen Pricope ● Film: comedia **O invenție minunată** (21.15) ● Arta plastică (22.30).

SÎMBĂȚĂ 4 MAI. Fără a mai fi nevoie de recomandare: meciul de fotbal Ungaria-U.R.S.S., transmisie de la Budapesta (17.50) ● Vom reveni... **peste șase luni** — o nouă emisiune, în care reporterii televiziunii își iau un interesant angajament (21.00) ● Și o intempestivă reîntîlnire cu... **Sfîntul** (21.10) ● În această seară invitatul televiziunii e Jean Claude Pascal (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 17 din 28 aprilie 1968

I. FARUL-F.C. ARGEȘ	1
II. «U» CRAIOVA-STEUAU	x
III. U.T.A.-DINAMO Buc.	1
IV. PETROLUL-STEAGUL ROȘU	1
V. JJUL-«U» CLUJ	1
VI. POLITEHNICA GALAȚI-POLITEHNICA IAȘI	1
VII. FLACĂRA MORENI-ELECTRONICA	x
VIII. CRIȘUL ORADEA-C.F.R. TIMIȘOARA	1
IX. BOLOGNA-MILAN	x
X. CAGLIARI-VARESE	1
XI. INTERNAZIONALE-JUVENTUS	1
XII. TORINO-NAPOLI	x
XIII. MANTOVA-FIORENTINA	2

Paginile revistei «FLACĂRA» vă oferă posibilitatea de a recomanda consumatorului român produsele sau serviciile întreprinderii dv. pe calea cea mai sigură, mai directă, mai scurtă, cu un cuvânt mai EFICACE.

flacăra PUBLICITATE